

22.3.2017

HELSINGIN KAUPUNGINVALTUUSTO

Keskustelupöytäkirja

7 – 2017

Kokousaika: 22.3.2017 klo 18.00 – 22.51

Kokouspaikka: Vanha Raatihuone, Aleksanterinkatu 20

Keskustelupöytäkirjaan on kirjattu vain ne kaupunginvaltuuston esityslistan
asiakohdat, joissa on käytetty puheenvuoro.

HELSINGFORS STADSFULLMÄKTIGE

Diskussionsprotokoll

7 – 2017

Mötestid: 22.3.2017 kl 18.00 – 22.51

Mötesplats: Gamla Rådhuset, Alexandersgatan 20

I diskussionsprotokollet har antecknats bara de ärenden på stadsfullmäktiges föredragnings-
lista i vilka någon har yttrat sig.

22.3.2017

168 §.....	6
Esityslistan asia nro 3.....	6
PERIAATEPÄÄTÖS LAUSUNNOKSI SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖLLE JA VALTIOVARAINMINISTERIÖLLE HALLITUKSEN ESITYSLUONNOKSESTA SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON VALINNANVAPAUSSLAINSÄÄDÄNNÖKSI	6
Valtuutettu Vuorjoki.....	6
Valtuutettu Anttila.....	7
Valtuutettu Ikävalko (vastauspuheenvuoro).....	8
Valtuutettu Anttila (vastauspuheenvuoro)	9
Valtuutettu Ikävalko (vastauspuheenvuoro).....	9
Valtuutettu Asko-Seljavaara	9
Valtuutettu Puhakka (vastauspuheenvuoro)	11
Valtuutettu Asko-Seljavaara (vastauspuheenvuoro).....	11
Valtuutettu Puhakka (vastauspuheenvuoro)	11
Valtuutettu Anttila (vastauspuheenvuoro).....	12
Valtuutettu Urho (vastauspuheenvuoro)	12
Valtuutettu Honkasalo (vastauspuheenvuoro).....	12
Valtuutettu Asko-Seljavaara (vastauspuheenvuoro).....	13
Valtuutettu Muurinen.....	13
Valtuutettu Anttila (vastauspuheenvuoro).....	14
Valtuutettu Hakanen	15
Valtuutettu Urho.....	16
Valtuutettu Puhakka (vastauspuheenvuoro)	18
Valtuutettu Anttila (vastauspuheenvuoro).....	18
Valtuutettu Valokainen.....	18
Valtuutettu Asko-Seljavaara (vastauspuheenvuoro).....	20
Valtuutettu Niiranen (vastauspuheenvuoro).....	20
Valtuutettu Kolbe	20
Valtuutettu Anttila (vastauspuheenvuoro).....	22
Ledamoten Wallgren (vastauspuheenvuoro).....	22
Valtuutettu Vuorjoki (vastauspuheenvuoro)	22
Valtuutettu Kolbe (vastauspuheenvuoro).....	23
Valtuutettu Vuorjoki (vastauspuheenvuoro)	23
Valtuutettu Puhakka (vastauspuheenvuoro)	23
Valtuutettu Kolbe (vastauspuheenvuoro).....	24
Valtuutettu Asko-Seljavaara (vastauspuheenvuoro).....	24
Valtuutettu Hakanen (vastauspuheenvuoro).....	25
Valtuutettu Anttila (vastauspuheenvuoro).....	25
Valtuutettu Vuorjoki (vastauspuheenvuoro)	26
Valtuutettu Peltokorpi (vastauspuheenvuoro).....	26
Ledamoten Wallgren.....	27
Valtuutettu Hursti	28

22.3.2017

Valtuutettu Muttilainen	29
Valtuutettu Rissanen.....	29
Valtuutettu Soininvaara (vastauspuheenvuoro)	30
Valtuutettu Peltokorpi (vastauspuheenvuoro)	31
Valtuutettu Puhakka (vastauspuheenvuoro)	31
Valtuutettu Vuorjoki (vastauspuheenvuoro)	32
Ledamoten Wallgren (vastauspuheenvuoro)	32
Valtuutettu Jalovaara	33
Valtuutettu Malin	34
Valtuutettu Karhuvaara	35
Valtuutettu Anttila (vastauspuheenvuoro)	36
Valtuutettu Hursti (vastauspuheenvuoro).....	36
Valtuutettu Karhuvaara (vastauspuheenvuoro)	37
Valtuutettu Asko-Seljavaara (vastauspuheenvuoro)	37
Valtuutettu Hursti (vastauspuheenvuoro).....	37
Valtuutettu Karhuvaara (vastauspuheenvuoro)	38
Valtuutettu Mari Rantanen	38
Valtuutettu Tuomas Rantanen (vastauspuheenvuoro).....	40
Valtuutettu Lindell (vastauspuheenvuoro).....	40
Valtuutettu Mari Rantanen (vastauspuheenvuoro)	40
Valtuutettu Rauhamäki	41
Valtuutettu Heinäluoma (vastauspuheenvuoro)	42
Valtuutettu Kantola (vastauspuheenvuoro)	43
Valtuutettu Puhakka (vastauspuheenvuoro)	43
Valtuutettu Asko-Seljavaara (vastauspuheenvuoro)	44
Valtuutettu Anttila (vastauspuheenvuoro)	44
Valtuutettu Tuomas Rantanen (vastauspuheenvuoro).....	44
Valtuutettu Laaninen.....	45
Valtuutettu Vesikansa	46
Valtuutettu Asko-Seljavaara (vastauspuheenvuoro)	48
Valtuutettu Kivekäs	48
Valtuutettu Hursti (vastauspuheenvuoro).....	49
Valtuutettu Honkasalo.....	50
Ledamoten Wallgren (vastauspuheenvuoro)	51
Valtuutettu Arajärvi (vastauspuheenvuoro)	51
Valtuutettu Laaninen (vastauspuheenvuoro)	52
Valtuutettu Honkasalo (vastauspuheenvuoro)	52
Valtuutettu Arajärvi (vastauspuheenvuoro)	53
Ledamoten Wallgren (vastauspuheenvuoro)	53
Valtuutettu Vuorjoki (vastauspuheenvuoro)	53
Valtuutettu Asko-Seljavaara (vastauspuheenvuoro)	54
Valtuutettu Karhuvaara (vastauspuheenvuoro)	54
Valtuutettu Ikävalko	54

22.3.2017

Valtuutettu Arajärvi (vastauspuheenvuoro)	56
Valtuutettu Vuorjoki (vastauspuheenvuoro)	56
Valtuutettu Huru	57
Ledamoten Månsson	59
Apulaiskaupunginjohtaja Panhelainen	59
Valtuutettu Soininvaara	60
Valtuutettu Asko-Seljavaara (vastauspuheenvuoro)	61
Valtuutettu Puhakka (vastauspuheenvuoro)	62
Valtuutettu Urho (vastauspuheenvuoro)	62
Valtuutettu Holopainen	63
Ledamoten Brettschneider	64
Valtuutettu Enroth	66
Valtuutettu Holopainen (vastauspuheenvuoro)	67
Valtuutettu Lindell (vastauspuheenvuoro)	68
Valtuutettu Heinäluoma	68
Valtuutettu Asko-Seljavaara (vastauspuheenvuoro)	69
Valtuutettu Peltokorpi	69
Valtuutettu Kantola (vastauspuheenvuoro)	70
Valtuutettu Peltokorpi (vastauspuheenvuoro)	71
Valtuutettu Urho (vastauspuheenvuoro)	71
Valtuutettu Puhakka	71
Valtuutettu Anttila	73
Valtuutettu Vuorjoki (vastauspuheenvuoro)	74
Valtuutettu Lindell	74
Valtuutettu Hakanen	75
Valtuutettu Lovén (vastauspuheenvuoro)	76
Valtuutettu Mäkimattila	76
Valtuutettu Saarnio (vastauspuheenvuoro)	78
Valtuutettu Asko-Seljavaara (vastauspuheenvuoro)	78
Valtuutettu Hursti (vastauspuheenvuoro)	78
Valtuutettu Anttila (vastauspuheenvuoro)	79
Valtuutettu Abdulla (vastauspuheenvuoro)	79
Valtuutettu Skoglund	79
Valtuutettu Kantola (vastauspuheenvuoro)	81
Valtuutettu Pakarinen	81
Valtuutettu Malin (vastauspuheenvuoro)	82
Valtuutettu Abdulla (vastauspuheenvuoro)	82
Valtuutettu Holopainen	83
Valtuutettu Hursti (vastauspuheenvuoro)	83
Valtuutettu Vuorjoki (vastauspuheenvuoro)	84
Valtuutettu Malin (vastauspuheenvuoro)	84
Valtuutettu Puhakka (vastauspuheenvuoro)	84
Valtuutettu Vepsä (vastauspuheenvuoro)	85

22.3.2017

Valtuutettu Holopainen (vastauspuheenvuoro)	85
Valtuutettu Urho	86
Valtuutettu Ebeling	86
Valtuutettu Abdulla	87
Valtuutettu Asko-Seljavaara	88
Valtuutettu Anttila	88
Valtuutettu Hakanen	88
Valtuutettu Finne-Elonen	89
Valtuutettu Ikävalko	90
Valtuutettu Abdulla (vastauspuheenvuoro)	90
Valtuutettu Urho	90
Valtuutettu Hursti	90
Valtuutettu Anttila	91

22.3.2017

---

168 §

Esityslistan asia nro 3

PERIAATEPÄÄTÖS LAUSUNNOKSI SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖLLE JA VALTIOVARAINMINISTERIÖLLE HALLITUKSEN ESITYSLUONNOKSESTA SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON VALINNANVAPAUSLAINSÄÄDÄNNÖKSI

Valtuutettu Vuorjoki

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Me olemme nyt tässä näkemässä sellaisen tilanteen, jossa sote-uudistus on tuhoamassa omat tavoitteensa. Kun tätä uudistusta lähdettiin valmistelemaan, sen kantava ajatus oli integraatio eli se, että kun vastuu monista eri palveluista kootaan samaan paikkaan, me vältämme ihmisten pompottamisen luukulta luukulle ja osaoptimoinnin. Nyt tämän integraation sijasta hallitus esittää, että palvelut pirstaloidaan hajalleen moniin eri yhtiöihin. Jos aikaisemmin ihmisten on pitänyt välillä juosta luukulta luukulle etsimässä sopivaa palvelua, nyt ihmisten pitää itse etsiä myös ne luukut, joilta palvelun saa, kun heille on annettu maksu- tai asiakaseteleitä käteen ja vastuu palveluntuottajan löytämisestä on ihmisellä itsellään.

Tämä valinnanvapausmalli perustuu ajatukseen, että ihmiset valitsevat laadukkainta. Kuitenkin sote-palveluiden laadun ja vaikuttavuuden arvioiminen on vaikeaa jopa ammattilaiselle tai tutkijalle. Nyt ei ole esitetty mitään ratkaisua sille, miten ihmiset pystyvät ratkaisemaan, ovatko esimerkiksi Attendon vai Mehiläisen palkkalistoilla olevat lääkärit ja sosiaaliohjaajat ammattitaitoisempia. Ihmisten välillä on myös eroja kyvyssä kilpailuttaa palveluita, joten tällaisella valinnanvapaudella luodaan eriarvoisuutta sen suhteen, että kuinka laadukasta palvelua ihmiset saavat.

Myös tähän rahoitusmalliin on suoraan rakennettu sisään eriarvoistavia asioita. Kun sote-keskuksille maksetaan asiakasmäärän mukaan, yhtiön menestys riippuu siitä, onnistuuko yhtiö houkuttelemaan listoille halvalla hoidettavat, vähän palveluita tarvitsevat ja onnistuuko pitämään pois listoiltaan paljon palveluita tarvitsevat. Jos me oletamme, että markkinakilpailun kautta voidaan vaikuttaa palvelun laatuun, niin nyt tässä kannustetaan yrityksiä tarjoamaan huonoa palvelua niille, joiden hoito tulisi kalliiksi. Yksinkertaisesti yritykset voivat ratkaista tämän niin, että eivät perusta sote-keskuksia kaupunginosiin, joissa ihmisillä on

22.3.2017

---

paljon sosiaalisia ja terveydellisiä ongelmia ja joissa suurella osalla ihmisistä ei ole varaa maksaa lisäpalveluista.

Todellista valinnanvapautta ei ole se, että saa valita, pääseekö kerran 2 viikossa keskustelemaan Terveystalon sairaanhoitajan vai maakunnan yhtiön sairaanhoitajan kanssa. Todellista valinnanvapautta on, että asiakas voi neuvotella ammattilaisten kanssa siitä, toimiiko vaikkapa hänen masennuksensa hoidossa lääkitys vai keskustelukäynnit, kuinka usein käyntejä tarvitaan ja tarvitaanko tueksi sosiaalityöntekijän apua. Tässä keskustelussa asiakas tulee kuulluksi. Todellista valinnanvapautta on, että asiakas voi valita sen hetken, jolloin kokee tarvitsevansa apua ja silloin pääsee vastaanotolle odottamatta jonossa. Todellista valinnanvapautta on, että voi päättää mennä lääkäriin, eikä käyntimaksu tarkoita sitä, että pitää samalla tinkiä ruuasta tai lasten harrastuksista.

Tästä syystä vasemmistoliitto vaatii, että tämä nyt hallituksen esittämä lakiehdotus hylätään. Julkisella sektorilla on jatkossakin päävastuu palveluntuotannosta, ja järjestöjen, yritysten, säätiöiden palveluita käytetään täydentämään julkista palvelua. Vasemmistoliitto vaatii, että asiakkaiden itsemääräämisoikeutta ja osallisuutta heitä koskevassa päätöksenteossa vahvistetaan lainsäädännössä, asiakasmaksuja alennetaan ja palveluiden integraatio tehdään kunnolla eli sovitetaan sosiaali- ja terveystalouden ja perus- ja erikoistason palvelut hyvin yhteen.

Minä teen 14 vastaesitystä, jotka on kirjattu järjestelmään. En lue niitä yksityiskohtaisesti, mutta niissä täsmennetään lausuntoa sillä tavalla, että tämä minun äsken esittämäni kritiikki tulee siinä paremmin esille. Lisäksi niissä vastaesityksissä tuodaan esille huolta siitä, miten tämä hallituksen esitys kaventaa demokratiaa, eikä pysty vastaamaan terveys- ja hyvinvointierojen kaventamisen tarpeeseen.

Kiitos.

Valtuutettu Anttila

Arvoisa puheenjohtaja.

Täytyy sanoa, että en ole milloinkaan kokenut sellaista tilannetta, jossa tällainen iso, merkittävä lainsäädännön valmistelu on kohdannut sellaisen laajan asiantuntijoiden kritiikin, jossa kaikki toteavat, että tämä valinnanvapausmalli ei olisi hyvä kansalaisten kannalta ja se tulee olemaan erittäin kallis. Milloinkaan en ole myöskään kohdannut sellaista hallitusta, joka jääräpäisesti vie tätä asiaa kuitenkin eteenpäin huolimatta kaikkien asiantuntijoiden lausunnoista ja kannanotoista ja tästä

22.3.2017

---

laajasta kansalaiskriitikistä. Milloinkaan en ole myöskään kuullut selaista niin ylimielistä kannanottoa, jota kuulin erään hallituspuolueen puheenjohtajan suusta, että kyllähän tämä lainsäädäntö on nyt erittäin hyvä, koska köyhäkin pääsee nyt yksityisvastaanotolle. Eli että keskeinen syy on, että köyhä ihminen voi myös päästä hengittämään yksityisvastaanotolle sitä samaa ilmaa, jota rikas ihminen. Siis tällaista ylimielisyyttä näin tärkeässä asiassa en ole milloinkaan kuullut.

Näin ollen ihmettelen sitä, mikä voi olla se suuri hinku, joka Sipilän hallituksen kepulla, kokoomuksella ja perussuomalaisilla on viedä suomalaisten veronmaksajien eurot suurten kansainvälisten terveysjättien veroparatiiseihin. Mikä on se suuri tahtotila, joka pakottaa yhtiöittämään, viemään, murtamaan meidän nykyisen, kuitenkin erittäin hyväksi todetun terveydenhuoltojärjestelmämme? Viimeksi rankkeerattiin eurooppalaisittain 3. tehokkaimmaksi järjestelmäksi. Verorahoitteinen, kansalaisille universaali palvelu ja niin edelleen. Mikä on se tahtotila, joka pakottaa tähän?

Jos katsoo sitten tätä kaupunginhallituksen lausuntoa, jonka pohja on valmisteltu sote-virastossa ja lautakunnassa. Virasto valmisteli oikein hyvän pohjan ja lautakunta sitä tiukensi. Näin ollen siihen liittyen kannatan näitä Anna Vuorjoen ehdotuksia, kaikkia ehdotuksia, koska ne ovat niitä, joita lautakunnasta on lähtenyt eteenpäin.

Jos miettii vielä tätä kokonaisuutta, mikä on se kritiikki, joka tässä asiassa on. Mitä oikeastaan ihmisten haluavat? Tämä valinnanvapauslaki ei parane millään korjaustoimenpiteillä, tätä lakia ei pidä säätää. Sen parannuskeino on, että sitä ei säädetä tällaisenaan.

Se, että meillä on olemassa tälläkin hetkellä paljon valinnan mahdollisuuksia, ja niitä pitää kehittää. Jos ajattelee, että kuka tahansa meistä pohtii, mitä valinnan mahdollisuuksia me haluamme ihmisille, aina kriitikissä tulee 3 asiaa esille. Ihmiset haluavat, että kun he menevät jonkun terveysalan ammattilaisen puheille tai hoitoon, he saavat osaavaa, ammattitaitoista hoitoa. Toinen asia on, että heitä kohdellaan hyvin. Kolmas asia on, että he myös pääsevät sinne vastaanotolle. Näitä asioita kehittämällä voimme saada paljon paremmat terveydenhuollon valinnan mahdollisuudet.

Valtuutettu Ikävalko (vastauspuheenvuoro)

Kiitos, puheenjohtaja.

22.3.2017

Ihan lyhyt kommentti vain valtuutettu Maija Anttilan puheenvuoroon. Suomessa varmaankin on keskimääräistä parempaa terveydenhuoltoa, mutta tämä kustannustehokkuus pitkälti johtuu siitä, että meillä on matalammat henkilöstömitoitukset ja myös matalampi palkkataso kuin monissa muissa, etenkin Pohjois-Euroopan maissa. Siinä pääselitys.

Kiitos.

Valtuutettu Anttila (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja.

Vastaan heti Suzan Ikävalkolle. Tämä ei pidä paikkansa. Etenkin suomalainen erikoissairaanhoidon ja – nyt puhutaan aika pitkälle erikoissairaanhoidon, koska se on parhaiten verrannollinen muihin eurooppalaisiin maihin – niin Suomessa tätä hoitoketjua ja hoitoa on kehitetty sillä tavalla, että se on tehokas ja se kohtaantuu hyvin, ja myös kustannukset eivät ole suinkaan niin henkilöstökustannuksia, vaan että meillä on tietysti alempi palkkataso. Se on totta, mutta henkilökunnan lukumäärä ja ammattitaito on ehdottomasti korkeampi, saattaa olla vielä korkeampi kuin muissa Euroopan maissa.

Valtuutettu Ikävalko (vastauspuheenvuoro)

Kiitos, puheenjohtaja.

Itse asiassa en puhunut mitään henkilökunnan ammattitaidosta, mutta mitoituksessa on kyllä tämä tilanne, jonka äsken kuvasin, mutta ehkä se ei ole tämän illan keskustelu. Me ehdimme katsoa sitä tutkimustietoa sitten yhdessä Maija Anttilan kanssa.

Kiitos.

Valtuutettu Asko-Seljavaara

Arvoisa rouva puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

En ole Maija Anttilan kanssa niin negatiivinen kuin hän oli tuossa puheessaan. Se on totta, että meillä on erittäin edullinen terveydenhoito tässä maassa, ja sen takia ihmettelen kovasti, minkä takia hallituksen pitää jollakin tavalla lähteä säästämään vielä siitä vähäisestä, joka meillä on.

22.3.2017

Ensin haluaisin kiittää Helsingin kaupungin virkamiehiä tästä hyvin laaditusta lausuntoehdotuksesta. Se sisältää kaikki ne kohdat, jotka pääministeri eilen keskustan tv-illassa lupasi. Hän siis lupasi korjata ne paikat, jotka eivät toimi. Siinä onkin paljon korjaamista ja miettimistä, miten se korjataan.

Lausuntoluonnoksemme päätty 9 kertaa esittämään kohdan C. Eli toteudu, ei toteudu, ei pelitä, mikä on lähes puolet kysymyksistä. Esitys on keskeneräinen ja tulkinnanvarainen, kuten myös niin monet asiantuntijat sen ovat sanoneet. Tarvitaan paljon korjauksia ja selvennyksiä, ja voimaantuloa on syytä porrastaa, jota myös pääministeri eilen lupasi.

Lausuntomme kiinnittää huomiota 3:een korjausta vaativaan pääkohtaan. Eli kapitaatiokorvaus, se aiheuttaa syrjivän valinnan. Se tarkoittaa sitä, että määrätynlaiset potilaat hakeutuvat tiettyjen tuottajien asiakkaiksi ja hankalat tapaukset, kuten päihde- ja mielenterveysongelmaiset, eivät pysty valitsemaan mitään, vaan jäävät sinne palvelulaitokseen.

Soten kustannukset nousevat pomminvarmasti tällä järjestelmällä, jota nyt tarjotaan. Asiantuntijat veikkaavat, että kustannusten nousu olisi noin 900 000 000 vuodessa, mikä johtuu siitä, että nykyiset itse maksavat, yksityistä palvelua käyttävät potilaat tulevat verorahoituksen piiriin, ja myöskin kun tarjonta lisääntyy, niin kysyntä lisääntyy.

Kymmenet tai sadat perusterveydenhuollon tuottajat vähentävät integraatiota – tämä on se toinen epäkohta. Hoitoketjut hajoavat, mistä myös Maija Anttila mainitsi. Lääkäri ei tiedä, mihin potilas lähetetään ja milloin hän palaa takaisin perusterveydenhuoltoon. Kun jaettavaksi kilpailun kautta tulee 8 000 000 000 euroa verovaroja, ei ole ihme, että terveysyritysten johtajat ovat aivan täpinöissään.

Olin kuulemassa Finlandia-talolla erään suuren terveysyrityksen johtajaa, joka on tietenkin kauppatieteen maisteri, tullut jostain pakkausteollisuudesta terveysyritykseen. Kylmä hiki nousi otsalle, kun hän rennosti farkuissa, paita auki julisti meille, me otamme nämä markkinat. Terveydenhoito tai sosiaaliala ei ole vain bisnestä, vaan sen tulos riippuu osaamisesta ja potilaan luottamuksesta.

Tämän vuoksi ehdotan lausuntoomme, kohtaan 154 lisättäväksi kouluttamiseen ja tutkimukseen liittyvien veloitteiden tulee koskea kaikkia palvelun tuottajia, omistuspohjasta riippumatta. Jos terveystieteen, sosiaalialan ja varsinkin lääketieteen tutkimus ei jatku kaikkien tuottajien, potilaiden parissa, olemme 5 vuodessa kehitysmaatasoa kliinisessä

22.3.2017

---

osaamisessa. Ehdotan myös, että valinnanvapaus alkaisi myöhemmin kuin mitä tämä lakiesitys nyt esittää tai sitten tulisi palveluseteli tai mahdollisesti Kela-korvausten nosto.

Valtuutettu Puhakka (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Valtuutettu Asko-Seljavaara luetteli ison listan asioita, joista syistä koko tämä hallituksen esitys valinnanvapaudesta täytyisi perua. Se ei korjaannu paikkaamalla. Kuten tiedetään, tällä hetkellä lausuntojen pohjalta ollaan kirjoittamassa uutta lakiesitystä, koska siellä on useita perustuslainvastaisia kohtia. On mielestäni aivan kohtuutonta, että nyt kunnat ja asiantuntijat antavat lausuntonsa, ja siltä pohjalta hallitus kirjoittaa lakiesitystä. Se on siis teettänyt muilla töitään. Sitten tässä ei ole tulosla varmuudella edes uutta lausuntokierrosta. Tämä saattaa olla myös lainsäädännöllisesti, se on ainakin huonoa hallintotapaa ja lainsäädäntöä, ellei jopa lainsäädännön vastaista, koska muutokset ovat erittäin merkittäviä. Erittäin huonosti kirjoitettu lakiesitys alun perin.

Valtuutettu Asko-Seljavaara (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja.

Ymmärrän hyvin, että oppositio ei hyväksy mitään, mitä hallitus esittää, mutta tämän valinnanvapauden voisi todella toteuttaa käyttämällä palveluseteleitä tai nostamalla Kela-korvauksia. Sillä tavalla me saisimme tämän valinnanvapauden toteutettua jo vuoden 2019 alussa.

Valtuutettu Puhakka (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja.

Juuri tänä aamuna vasemmistoliiton varapuheenjohtaja Hanna Sarkkinen ilmoitti televisiotentissä sen, että vasemmistoliitto kannattaa sote-uudistusta ja kannattaa maakuntauudistusta. Eli on väärää todistusta sanoa, että oppositio ei kannata mitään. Vasemmistoliitto kannattaa sote-uudistusta, mutta ei hallituksen esittämässä muodossa valinnanvapautta.

22.3.2017

Valtuutettu Anttila (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja.

On totta, että hallitus suunnittelee valinnanvapauden alkamista joko palvelusetelitä kehittämällä taikka sitten omaa henkilökohtaista hyvinvointibudjettia kehittämällä. Niissä voi olla tiettyjä mahdollisuuksia, mutta laaja-alaisesti sillä tavalla tulkittuna, kuin nyt mitä nämä kansainväliset terveysyritykset odottavat saavansa tästä monesta miljardista sen siivun, palvelusetelillä ei siihen tavoitteeseen koskaan päästä. Eli sillä tavalla pitää olla jotenkin myös rehellinen ja realistinen esittäessään näitä asioita, että millä tavalla tätä valinnanvapautta kehitetään. Sitä pitää kehittää niin, että se on ihmisille tasa-arvoinen, ymmärrettävä, läpinäkyvä ja että sen kustannustehokkuus on selvästi katsottavissa – myös etukäteen.

Valtuutettu Urho (vastauspuheenvuoro)

Kiitos.

Minä palaan tähän Sirpa Puhakan kommenttiin, että kannatetaan sote-uudistusta. 10 viimeistä vuotta sote-uudistusta on kannatettu ja tehty ja aina sen mukaan, mitkä puolueet ovat olleet hallituksessa. Edellisellä hallituskaudella oli 6 puoluetta tekemässä, eikä siltikään valmista tullut. Nyt tämä on enää, ei enää välttämättömyys, vaan tämä on saatava aikaan.

Valtuutettu Honkasalo (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja.

Olisin tähän palveluseteliratkaisuun todennut vain, että THL:n tutkimusten mukaan palvelusetelistä hyötyvät kaikkein parhaiten hyvin resursoidut ja keskituloiset ihmiset, jotka osaavat niitä käyttää. Muut ryhmät eivät juurikaan yhtä paljon. Eli palvelusetelit eivät kyllä ratkaise tätä ongelmaa, ja ne sisältävät itse asiassa aika paljon näitä samoja ongelmia, kuin tämä valinnanvapausmalli.

Sen sijaan jos me resursoimme esimerkiksi omia kunnallisia vanhuspalveluita tai kotihoitoa ja palveluasumista, me voimme toki lisätä vanhusten valinnanvapautta myös kunnallisissa palveluissa. Mutta se on jännä, miten tämä valinnanvapaus aina liitetään yritysmaailmaan ja ikään kuin siinä omassa kontekstissa sitä ei nähdä olevan.

22.3.2017

Valtuutettu Asko-Seljavaara (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja.

Te ette varmaan tunne, valtuutettu Honkasalo, tätä hammashoidon tilannetta. Eli siellä puolet hammaslääkäreistä on yksityispuolella, puolet on kuntapuolella. Jos me saisimme kunnallisen palvelusetelipalvelun niille, jotka nyt ovat siellä yksityispuolella, hammashoito sujuisi erittäin hyvin.

Valtuutettu Muurinen

Arvoisa puheenjohtaja ja hyvät valtuutetut.

Tässä käsiteltävässä lausunnossa valinnanvapauslakiluonnoksesta on kommentoitu kriittisiä, tarkennettavia kohtia mielestäni osuvasti. Lausunnossa ei sinänsä oteta kantaa siihen, pitäisikö valinnanvapaus kuulua sote-uudistukseen vai ei, koska me emme nyt sitä ole täällä päättämässä, vaan lausunnossa arvioidaan lakiluonnoksen sisältöä, kuten tämä pyyntökin kuuluu.

Lähtökohta muun muassa palvelukokonaisuuksien ja tuottajien toiminnan ohjaamiselle sekä palvelujen integraation vahvistamiselle on riittävän vahva järjestäjä, mitä lausunnossa on tuotu esille useissa kohdissa. Muuten tämä järjestäjän rooli on julkisuudessa ollut vielä aika vähän esillä ja siitä on puhuttu vähän, vaikka sillä on tärkeä merkitys tässä uudistuksessa, myös kustannusten hallinnassa.

Lausunnossa erityisen oikeaan osuvia kohtia ovat mielestäni 8 ja 10. Niissä tulevat esille tärkeät julkisuudessakin kysymyksiä herättäneet yksityiskohdat, kuten tarkennukset palvelujen sisältöön, muun muassa äitiys- ja lastenneuvolapalvelujen sijoittumiseen, lähetekäytännön säilymiseen perus- ja erikoispalvelujen välillä. Lienee tosin ihan itsestään selvää, että erikoispalveluihin siirtymiselle tarvitaan edelleen palvelutarpeen arviointi.

Paljon keskustelua herättänyt kohta on 16, jossa käsitellään maakunnan suoravalinnan palvelujen yhtiöittämistä 2021 mennessä ja julkisten ja yksityisten palvelujen eriaikaisuutta markkinoiden rakentumisessa. Tämä vaatii arviointia ja selvennystä myös taloudellisesta näkökulmasta.

22.3.2017

Hyviä pohdintoja on myös kohdissa 22 ja 23, joissa tuodaan esille Helsingin erityiskysymyksiä. Haasteet pääkaupunkiseudulla ovat todella moninkertaisia muuhun maahan verrattuna. Vieläkin tuntuu kohtuuttomalta, ettei pääkaupunkiseudulle sallittu omaa erityisaluetta. Uudelleen 1,6 miljoonan asukkaan väestö on ihan toista hallita kuin esimerkiksi pienet Hämeen ja Pohjanmaan alueilla olevat maakunnat.

Myönteistä tässä lausunnossa on myös se, että Helsingin sosiaali- ja terveysvirastossa on jo aloitettu palvelujen kehittäminen siten, että palveluissa toteutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon integraatiota, mikä on ollut päämääränä alun perin tässä sote-uudistuksessa. Tämä on erityisen tärkeää monia sairauksia sairastavien sekä monia sosiaali- ja terveyspalvelujen tarvitsevien ihmisten hyvän hoitotasapainon ja kokonaisuuden varmistamiseksi. On myös totta, kuten lausunnossa on sanottu, että erityisesti paljon palveluja tarvitsevien asiakkaiden palvelukokonaisuuksien onnistuneella hallitsemisella ja erikoissairaanhoidon menojen kasvun hillitsemisellä voidaan kustannusten kasvua hidastaa.

Ajanmukaiset palvelumallit ovat myös edellytys kilpailussa pärjäämiseksi. Helsingin onkin sote-uudistuksen valmisteluvaiheessa pyrittävä säilyttämään täällä kehitetyt hyvät palvelumallit ja käytännöt, myös maakunnan alaisuudessa – esimerkiksi ikääntyneiden monipuoliset palvelukeskukset. Eli tässä tulee tärkeä tehtävä niille, jotka sitten vuoden 2018 alussa valitaan maakuntavaltuustoon.

Koulutusta ja tutkimusta ei tässä lakiluonnoksessa mainita. Mielestäni tämä maininta sopisi kohtaan 13 B, jossa esitetään pykälään 36 kirjatun maakunnan ja suoran valinnan palveluntuottajan väliseen sopimukseen liittyviä yksityiskohtia. Lisäys koulutuksesta ja tutkimuksesta hyväksyttiin sosiaali- ja terveyslautakunnan lausuntoon yksimielisesti, mutta sitä ei näy tässä kaupunginvaltuustoon tuodussa lausunnossa.

Siksi teen vastaehdotuksen. Eli lisätään kysymykseen 13 B maakunnan ja palveluntuottajien välisiä sopimuksia koskevan 36 pykälän alakohdaksi, miten palveluntuottaja osallistuu sosiaali- ja terveydenhuoltoalan koulutus- ja tutkimustoimintaan.

Kiitos.

Valtuutettu Anttila (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja.

22.3.2017

Valtuutettu Muurinen kiinnitti huomiota siihen samaan asiaan, jonka itsekin olen huomannut matkan varrella, mutta etenkin tämän lausunnon kohdalla, että kun sosiaali- ja terveyslautakunta monella tavalla vähän tiukensi ja kehitti tätä viraston laatimaa lausuntoluonnosta kaupunginhallitukselle, meillä oli monia äänestyksiä. Osa niistä hyväksyttiin yksimielisesti äänestämättä ja osa suurella enemmistöllä. Kun katsoi kaupunginhallituksen lausuntoa, niin ne kaikki oli otettu melkein pääsääntöisesti pois. Tämä ei ole ensimmäinen kerta, kun kaupungin kanslia tällä tavalla lautakunnan lausuntoa peukaloi, mikä mielestäni on tietysti mahdollista, mutta moraalisesti kyllä erittäin huonoa käytäntöä. Tämän toivon, että nyt kun uusi hallintomalli tulee käytäntöön, niin tästä luovutaan.

Valtuutettu Hakanen

Arvoisa puheenjohtaja.

Kaupunginhallituksen ehdotus lausunnosta niin sanottuun valinnanvapauslakiin muistuttaa ristiriitaisuudessaan Sipilän hallituksen esitystä. Kaupunginhallitushan esittää kritiikkiä ja varauksia, mutta vastaa silti pääosin kyllä Sipilän hallituksen esitykselle. SKP:n ja Helsinki-listojen ryhmän mielestä Helsingin pitää esittää selvästi koko valinnanvapauslain hylkäämistä. Siksi teen vastaesityksen, joka löytyy järjestelmästä.

Hallituksen esityksessä ei ole kysymys ihmisten valinnanvapaudesta, vaan yhtiöiden vapaudesta tehdä voittoa verovaroin, ja ihmisten perusoikeuksien kustannuksella. Keskustan ja kokoomuksen lehmänkauppojen tuloksena koko sote-uudistuksen tavoitteet ovat kääntyneet nurin perin. Palvelujen yhdenvertaisuuden sujuvuuden ja erityisesti perustason palvelujen parantamisen sijasta hallitus korostaa yhtiöittämistä, markkinoistamista, keskittämistä ja yksityistämistä. Terveys ja hyvinvointi on alistettu yritysten ja pääomasijoittajien voiton tavoittelulle.

Pohjoismainen hyvinvointimalli on perustunut pitkälle siihen, että jokaisella on oikeus saada palveluja ja myös osallistua niitä koskevaan päätöksentekoon. Sen sijaan valinnanvapausmallissa palveluja hoitavat yhtiöt, joiden toimintaa eivät ohjaa asukkaiden tarpeet ja mielipiteet, vaan se, missä on eniten maksukykyisiä ostajia, asiakkaita. Palvelut keskittyvät keskuksiin ja hyvätuloisille alueille. Markkinat tuottavat rakenteellisia vinoumia. Ennaltaehkäisyyn ei ole kaupallisia intressejä, mikäli yhtiö haluaisi supistaa omia markkinoitaan. Lisäksi kilpailu hajottaa palvelukokonaisuuksia ja vaikeuttaa yhteistoimintaa palveluissa.

22.3.2017

Hallitus tarjoaa kultalautasella Laura Rädyn, Lasse Männistön ja kumppaneiden terveysbisnekselle mahdollisuuden kerman kuorintaan. Listautuminen asiakkaaksi alkaisi ennen kuin maakuntien liikelaitokset ovat voineet perustaa ensimmäistäkään yhtiötä. Yksityiset firmat, joilla on jo valmiiksi esimerkiksi työterveydenhuollon ja vakuutusyhtiöiden kautta hyvätuloisia asiakkaita, voivat kerätä listautumisessa tuottoisimmat asiakkaat.

Esitetty rahoitusmalli lisää bisneksen mahdollisuuksia. Julkisten palvelujen menoja karsitaan ja samaan aikaan osa näistä niukkenevista rahoista siirretään yksityisille firmoille.

Arvoisa puheenjohtaja.

Helsingissä tämä tarkoittaa arviolta 150 000 000 – 200 000 000:n leikkausta palveluihin ensivaiheessa. Terveyskeskusmaksujen paluuta, lähiterveysasemien vähentämistä, palvelukokonaisuuksien pirstomista ja sosiaalityön kaventumista. Enemmän palveluja tarvitsevat eivät enää pääsisi peruspalveluun lähetteellä suoraan erityispalveluihin, vaan joutuvat maakunnan liikelaitoksen palvelutarpeenarvion ja suunnittelun kautta entistä monimutkaisempaan palveluketjuun. Heikommassa asemassa olevilla on myös heikommät mahdollisuudet valita palvelujen tuottajia.

Arvoisa puheenjohtaja.

Kansanvaltaisuus ja avoimuus ovat kaukana hallituksen valinnanvapausmallista. Kunnat eivät enää saa järjestää palveluja, eivät edes perustaa yhtiöitä tuottamaan niitä. Myöskään maakuntaan valittava valtuusto ei saa perustaa yhtiöitä. Maakunnan liikelaitoskaan ei saa tuottaa terveyskeskuspalveluja, eikä toimia asiakaseteleiden ja henkilökohtaisten budjettien markkinoilla. Liikelaitoksen ja yhtiöiden johtoon ei saa valita maakuntavaltuuston eikä kuntien edustajia, eikä maakunnalla ole edes itsenäistä taloutta ja pääomia, joilla kilpailla yritysten kanssa. Kaiken tämän jälkeen siis kaupunginhallitus vastaa hallituksen esiin pääosin kyllä. Se on samalla ei kaupunginosayhdistysten vetoomukselle puolustaa lähipalveluja ja luopua suunnitelmista keskittää esimerkiksi terveysasemat 6 jättikeskukseen. Tälle linjalle on vaihtoehtoja, palaan siihen toisessa puheenvuorossa.

Valtuutettu Urho

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

22.3.2017

Minäkin palaan vielä toisessa puheenvuorossa, koska täällä mennään nyt niin yksityiskohtiin itse siitä sote-lakipaketista. Ajattelin kuitenkin ottaa kantaa tähän lausuntoon, jonka sote-virasto valmisteli, lautakunta käsitteli, kaupunginhallitus toi tänne. Lausunto on varmasti erittäin hyvin valmisteltu ja ne pohjat olivat erinomaiset. Minusta ihan niin kriittinen soten uudistamista kohtaan ei kannattaisi olla. Me tarvitsemme sote-uudistuksen. Eihän sitä kukaan voi epäillä, että meillä on monta asiaa. Hoitoon pääsy, potilasketju, rahoituksen riittävyys, joiden vuoksi tätä uudistusta tehdään.

Nyt otan vain yhteen asiaan tässä lausunnossa. Minä kannatan Sirpa Asko-Seljavaaran tekemää muutosesitystä. Lautakunnan esityksessä oli ollut lausuma, tutkimus ja opetus, ja se tutkimus-sana oli sieltä tipunut pois kaupunginhallituksessa. Seija Muurisen muutosesitys koskee tätä samaa asiaa, minä kannatan sitäkin. Nyt minä avaam tätä asiaa, että miksi se on tärkeä.

Meidän on pakko ottaa huomioon lääketieteen, hoitotieteen ja hammaslääketieteen opetusten kustannukset, mutta meidän täytyy ottaa huomioon, että siihen opetukseen kuuluu käytännön harjoittelu itse sairaalassa, hoitolaitoksessa pakollisena. Meidän täytyy miettiä, miten se sisällytetään tähän tulevaan sote-lakiin, myös nimenomaan tähän valinnanvapauslakiin niin, että tutkimustoiminnasta ja opetuksesta aiheutuvat kustannukset korvataan.

Hallituksen budjetista, siis valtakunnan budjetista, näiden erityisvastuukorvausten määrä on vuosi vuodelta pienentynyt. Kuitenkin on todellista, että se työ, jota tutkimuksessa tai opetuksessa tehdään, se työ mitä opettamiseen menee aikaa, niin sitä ei voida tehdä, ellei sairaalassa tai perusterveydenhuollossa ole varattua välineistöä, tiloja, henkilökuntaa, ja joka tuottaa kustannuksia sille, joka toimii. Ei sairaala tai terveyskeskus voi pitää harjoittelijaa, siihen tarvitaan aina ohjaaja, silloin kun se on korkeakouluopetusta tai yliopisto-opetusta. Eikä ole olemassa yliopistosairaala, jossa ei tutkittaisi, koska yliopistosairaalan vakanssit edellyttävät jo väitöskirja- ja tutkimustoimintaa.

Tämän takia, tavalla tai toisella, minä nyt tuen näitä 2:ta aiemmin esitettyä muutosta, mutta valinnanvapaudessakaan ei voi olla niitä, jotka toimivat ilman tätä tutkimus-, opetus-, sitä tehtävää, jota sitten yliopisto ja korkeakoulu valvovat. Sen kustannukset on korvattava tasavertaisesti.

22.3.2017

Valtuutettu Puhakka (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Kiinnitin huomiota siihen, kun valtuutettu Urho totesi, että täällä puututaan yksityiskohtiin. Ymmärsin, että hän viittasi edellisiin puheenvuoroihin. Esimerkiksi valtuutettu Hakanen käsitteli mielestäni erittäin ansiokkaasti sitä, millä tavalla yksittäisen potilaan kannalta tai sosiaalihuollon asiakkaan kannalta tämä prosessi mutkistuu tulevaisuudessa, jolloin aivan totta, siellä sote-keskuksessa, jos ei sieltä löydy palveluja, niin sitten mennään maakunnan liikelaitokseen hakemaan. Sieltä saadaan seteli, joudutaan taas valitsemaan, tai saadaan henkilökohtainen budjetti ja joudutaan valitsemaan. Tämä pompottelu saattaa mennä kovinkin pitkälle.

Esimerkiksi tämä hoitoketjun monimutkaisuus on kiinnostava asia. Siinänsä Urho puuttui – ja muut kokoomuslaiset ovat puuttuneet - ansiokkaasti tähän tutkimusasiaan, mutta se ei kyllä sulje pois sitä, etteikö tästä pitäisi myös asiakkaiden näkökulmasta ja yksityiskohdista keskustella.

Valtuutettu Anttila (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja.

Tämä opetuksen ja tutkimuksen merkitys on todella iso. Etenkin jos ajatellaan HUSia, joka on maan johtava sairaala, jossa tehdään paljon tutkimus- ja opetustyötä, joka on ihan maailmanlaajuisesti tunnustettua. Se, että valtiolta on jatkuvasti leikannut erityisvaltionosuutta, niin että niistä todellisista opetus- ja tutkimuskustannuksista, joita esimerkiksi HUSissa menee tähän alueeseen, niin ainoastaan noin 20-30 % kateetaan sillä erityisvaltionosuudella. Kaikki muut kustannukset tulevat kunnilta. Nyt ellei tätä rahoitusvajetta paikata jollakin tavalla tässä yhteydessä, niin kuin se rahoitusmalli ei pidä sisällään – jota nyt maan hallitus esittää – se ei pidä sisällään ollenkaan tätä asiaa, niin tämä on mitä merkittävin asia Helsingin lausunnossa. Ihmettelen, että miksi kaupunginhallituksen, tai oikeastaan kaupungin kanslian valmistelijat tämän jättivät pois. Tämä oli yksimielinen kannanotto lautakunnalta ilman äänestystä.

Valtuutettu Valokainen

Kiitos puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

22.3.2017

Tästä sotesta vähän tällaisia kysymyksiä, joita olen kuullut ja joita minulta on kysytty ja joita minä kysyn ja yritän ymmärtää. Tämähän on niin, että ihminen sitoutuu tietyille palveluntuottajalle yhdeksi vuodeksi. Entäpä jos tämä palveluntuottaja ei vastaa tarkoitustaan? Palveluntuottajan pitää täyttää tietyt kriteerit. Mitä ovat nämä kriteerit? Hintaa vai laatu?

Sitten ihan tällainen, että riittääkö pelkkä hoitajan vastaanotto, kiristävätkö kriteerit lääkärille pääsyn, jääkö oire hoitamatta, jolloin diagnosoitu sairaus vain hoidetaan. Meille tullaan tarjoamaan erilaisia maksuseleitä, jotka ovat maksusitoumuksia perustasolla. Asiakasseteli tulee? tason palveluihin. Asiakkaalla on mahdollisuus maksaa lisää palveluista, mikäli lippulaput eivät riitä. Mitä jos hoidon hinta ylittyykin yllättävällä summalla, eikä asiakkaalla ole rahaa? Onko siinä mitään tukia luvassa, auttavatko sosiaaliluukut silloin? Pääseekö patkätöitä tekevä keikkatyöntekijä ilmaiseen terveydenhoitoon seteleillä ja mistä hän saa ne? Kuinka paljon erilaisia kaavakkeita tulee liikkumaan ja onko etuseleiden, kuponkien ja lippulappujen kanssa asioiminen helppoa ihmiselle, etenkin vanhuksille, joilla ei ole selvityshenkilöä, kuinka näitä asioita tulisi hoitaa nimenomaan oikein?

Sitten nämä erilaiset pienet terveysasemat tullaan lakkauttamaan, tulee uusia isoja kekoja, joihin mennään pitkän matkan takaa, tai tullaan, ihan miten vaan. Miten liikuntarajoitteinen hoitaa nämä jutut?

Asiantuntijoiden mukaan sote-järjestelmä lisää tasa-arvoa, kun kaikki kansalaiset pääsevät käyttämään myös yksityisiä terveyspalveluja. Tässä herää kysymys, että kuka määrää tämän palvelun hinnan. Entä sijainnin? Kerrotaan, että sote-järjestelmä pitää kustannukset kohtuullisena, ja valinnanvapaus tekee pieniä toimijoita. Miten? Tuleeko pieniä nyrkkipaloja, jotka ilmoittavat, että hei, meillä kannattaa tulla poikkeamaan.

Mitä saamme tilalle, jos sosiaali- ja terveydenhuollon kuluja saadaan vuoteen 2030 mennessä 3 000 000 000 pienemmäksi? Säästöraha tuskin korvaa menetettyjä palveluja tai työpaikkoja. Mitä tämä sote-paketti on tullut maksamaan yhteiskunnalle näiden määräysvuosien aikana? Se on aika mielenkiintoinen kysymys. Mitä sillä fyrikalla olisi voinut tehdä.

Kiitos.

22.3.2017

Valtuutettu Asko-Seljavaara (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja.

Kapitaatorahoitus, jota tässä esityksessä on, ei millään tavalla suosi pieniä yrityksiä, koska mikään pieni yritys ei uskalla aloittaa toimintaansa kapitaatorahoituksen perusteella, koska jos on 1 tai 2 potilasta, jotka maksavat paljon, niin se on konkurssissa heti. Eli nimenomaan tämä kapitaatorahoitus suosii ainoastaan niitä 4 suurta.

Valtuutettu Niiranen (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja.

Valtuutettu Valokainen tuossa pelkäsi näitä suuria terveyskeskuksia ja pienten terveysasemien lakkauttamista. Minä jaan tämän huolen ja katson, että kun tämä sote-uudistus tulee ja on tuloillaan, niin siinä yhteydessä Helsingin ei kyllä tulisi lähteä lakkauttamaan näitä pienempiä asemia ja karsimaan verkostoa rajulla kädellä, ennen kuin tiedetään se, miten nämä pienet yksityiset palveluntuottajat eri kaupunginosiin sijoituvat. Minä luottaisin siihen kuitenkin, että niitä tulee, näitä pieniä yksityisiäkin, vaihtoehtoisia valinnanvapauskohteita, ihan niin kuin on käynyt Tukholmassa. Siellähän itse asiassa palveluverkosto on parantunut ja tihentynyt, kun siellä tämä valinnanvapaus on tullut.

Valtuutettu Kolbe

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Sote-keskustelu on ymmärrettävistä syistä käynyt kiihkeänä. Kysymyksessä on historiallinen muutos, ja kuten aina, muutokset ja murrokset mahdollistavat myös asioiden uudistamisen hyvällä ja rakentavalla tavalla. Keskustelu on tässä yhteydessä aika voimakkaasti ja täällä salissaakin liittynyt nyt yhtiöittämisspakkoon, ja samalla keskustellaan laajemminkin siitä, mikä on kuntien ja julkisen sektorin rooli suhteessa yksityisiin toimijoihin. On helppo maalaila mörköjä yhtiöittämisestä, mutta tosiasiasa muistamme, että viime vaalikaudella hallitus oli itse toteuttamassa kunnille yhtiöittämisspakkoa. Todettiin muun muassa sosiaali- ja terveysvaliokunnan antamassa lausunnossa yksimielisesti, että sitaattipotilaan kannalta tärkeintä on tarpeellisen ja korkeatasoisen hoidon toteuttaminen kohtuullisessa ajassa, riippumatta toiminnan järjestämistavasta. Tässä suhteessa siis muisti täälläkin salissa on lyhyt.

22.3.2017

Sote-uudistusta nyt toivotaan jollakin lailla jarrutettavan. Todettakoon tässä, että mainittua uudistusta on yritetty eri puolueiden johtamana ajaa useiden vaalikausien ajan siinä onnistumatta. Samoin selvitystyötä on tehty useiden vaalikausien ajan, ja nyt saadut lausunnot, kuten täällä aikaisemmin on todettu, pitää ottaa huomioon, ja näin tullaan tekemään. Analysoidaan ja katsotaan sitten voimaantumista lausuntojen valossa. Tässä suhteessa Helsingin antama lausunto osoittaa hyvää virkamiesvalmistelua ja seikkaperäistä asioihin valmistautumista. Kiitos siitä. Samalla ilmoitan kannattavani sekä Muurisen että Asko-Seljavaaran ponsia.

Kilpailua ei siis pidä nähdä pelkästään negatiivisena asiana, se haastaa kaikki sote-palveluiden tuottajat pitämään palveluiden laadun ja hinnan iskukykyisinä, jota monopoliasema ei välttämättä kannusta tekemään. Kysehän on tässä uudistuksessa viime kädessä kuitenkin yhteisten verovarojen käytöstä, ja tarpeesta saada samalla rahalla enemmän palveluita. Yhtiöittäminen näkemyksemme mukaan selkeyttää toimintaa ja tuo samalle viivalle yksityiset ja julkiset toimijat, jotka ovat jo tällä kentällä toimineet. Yksityiset sotevalinnanvapausmaailmassa toimivat yritykset joutuvat tietenkin toimimaan samoilla säännöillä kuin julkiset yhtiöt ja kantamaan saman vastuun tekemisistään.

Näin saadaan asetelma, joka tuo selkeästi vakautta, kun tuottaja on kuitenkin ja palveluiden järjestäjä on kuitenkin julkinen sektori. Tämä mahdollistaa myös sen, joka myöskin on ollut todellisuutta, eli julkisen sektorin rinnalla on toiminut tähänkin mennessä yksityisen ja 3. sektorin toimijoita. Näin tässäkin kaupungissa, Helsingissä, missä monella tavalla olemme olleet edelläkävijöitä.

Keskustan tavoitteena on ollut, että ihmiset pääsevät hoitoon, eivätkä joudu odottamaan hoitojonossa pitkään, ja että ihmisillä on mahdollisuus valita, mistä he haluavat hakea palvelunsa. Se merkitsee sitä, että kaikki resurssit on otettava hyvin käyttöön. Valinnanvapauden piirissä eivät siis toimi vain julkiset tuottajat ja yksityiset yritykset, vaan siihen väliin sijoittuu koko joukko kolmannen sektorin toimijoita. Näin saadaan ikään kuin kenttä mahdollisimman laajaksi ja monipuoliseksi, ja se toiminta, joka on jo totta, toteutuu. Sote-uudistuksen lähtökohtana oli siis jo viime vaalikaudella turvata sosiaali- ja terveyspalvelut kohtuullisella maksurasituksella ja hillitä kustannusten kasvua. Tästä tavoitteesta on pidetty kiinni ja pidettävä vastaisuudessakin.

Kiitos.

22.3.2017

Valtuutettu Anttila (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja.

Totean valtuutettu Kolben tähän analyysiin, että täytyy muistaa, että kaikissa niissä maissa, joissa on esimerkiksi vakuutus pohjainen terveydenhuoltojärjestelmä, tämä osuus bruttokansantuotosta on 2–5 %. Yhdysvalloissa jopa melkein puolet kalliimpaa kuin mitä Pohjoismaissa, jotka ovat verorahoitteen järjestelmän piirissä. Eli se, että nyt tällä hetkellä ajetaan meille tämäntyyppistä järjestelmää, jossa vastuu on aika pitkälle myöskin säilytetty yksityissektorille, mikä tulee tarkoittamaan sitä, että meille vakuutus pohjaisuuteen painottuvan järjestelmän paineet kasvavat. Ei tässä pidä olla niin kauhean sinisilmäinen, kyllä tässä ajetaan myöskin järjestelmän muutosta.

Ledamoten Wallgren (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja.

Kollega, ? kollega, yliopistokollega Laura Kolbe esitti, että kyseistä sote-uudistusta olisi yritetty aiemminkin. Mielestäni tämä on väärä luonnehdinta. Aiemmat hallitukset ovat yrittäneet toteuttaa reilua yhteiskuntaa ja tasa-arvoisuutta edistävää sote-uudistusta, ja tässä suhteessa nykyisen hallituksen esitys on täysin päinvastainen.

Toiseksi Laura Kolbe esitti, että uudistuksessa pyritään asettamaan julkinen ja yksityinen sektori samalle viivalle. Ongelma on juuri se, että näin ei ole tapahtumassa. Me elämme kansainvälisessä toimintaympäristössä, jossa näillä globaalisti toimivilla konserneilla on huomattava kilpailuetu verrattuna sekä julkisen sektorin että kolmannen sektorin toimijoihin että pieniin ja keskisuuriin yrityksiin siinä, että ne voivat konsernijärjestelyjen kautta välttää verojen maksun ja saavat siitä tämän epäreilun kilpailuedun. Tässä suhteessa ei ole suinkaan käymässä niin, että kaikki tulevat samalle lähtöviivalle, vaan niin kauan kuin tämä toimintaympäristö on se, mikä se on, näillä esityksillä asetetaan globaalit konsernit 100 metriä ennen muita tuonne 500 metrin matkalle.

Valtuutettu Vuorjoki (vastauspuheenvuoro)

Kiitos, puheenjohtaja.

Tässä valtuutettu Kolbe arveli, että tällä kilpailulla voitaisiin vaikuttaa sekä palvelun hintaan että laatuun siten, että saataisiin edullisempaa ja

22.3.2017

---

parempilaatuista palvelua. Haluaisin kysyä, millä tavalla Kolbe ajattelee, että tässä voitaisiin vaikuttaa palvelun hintaan, kun kuitenkin tässä hallituksen mallissa hinnalla ei kilpailla ollenkaan, vaan tässä hinta on ennalta määrätty ja asiakkaalle maksu on aina sama, kun asiakas valitsee palvelut. Haluaisin myös kysyä, millä tavalla valtuutettu Kolbe ajattelee, että tällä tavalla voidaan saada parempaa laatua. Miten hän ajattelee ratkaistavan sen ongelman, että sen palvelun todellisen laadun arvioiminen on todella vaikeaa ja hyvin harva meistä siihen oikeasti kykenee?

Valtuutettu Kolbe (vastauspuheenvuoro)

On hauskaa, että annatte minulle näin laajat valtuudet ratkaista isoja ja tärkeitä kysymyksiä, joista todellakin on väännetty jo useita vuosia. Tässä peruslähtökohtana on tietenkin meidän yhteisten verovarojemme järkevä käyttö, ja myös katsoa rakenteita uudella tavalla ja panna ne vastaamaan aikaa. En pysty tietenkään itse tekemään yhtään mitään, mutta luotan siihen, että näiden selontekojen jälkeen, lausuntojen käsittelyn jälkeen ja erittäin perusteellisen virkamiesvalmistelun jälkeen me saamme tietoa, jonka pohjalta päätöksenteko tapahtuu. Tässä tapauksessa keskustan tavoitteena on nimenomaan ollut, että pienten ja keskisuurten ja kolmannen sektorin järjestöjen mahdollisuus olisi toimia tuottajina. Nyt hyvä ja tasa-arvoinen, ja tavoittelemme myös sitä, että Suomeen ei synnytetä muutaman yrityksen monopolimarkkinoita. Eli palveluista maksetaan korvaus, joka on sama siitä riippumatta, kuka tuottaja on.

Kiitos.

Valtuutettu Vuorjoki (vastauspuheenvuoro)

Kun tässä virkamiesvalmistelussa on selkeästi havaittu, että tähän malliin liittyy isoja ongelmia, joita voi olla vaikea ratkaista ja nämä virkamiesten aika graavit riskiarviot on kirjattu lakiesityksen perustelumuiistioon, minä en olisi ollenkaan niin optimistinen, että tässä virkamiesvalmistelulla voidaan vielä saada aikaan jokin näiden riskien olennainen poistuminen.

Valtuutettu Puhakka (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

22.3.2017

On suorastaan hyväuskoista luulla, että markkinoilla ovat samalla viivalla ylikansalliset yritykset, kolmannen sektorin järjestöt, sekä yritykset, jotka perustetaan nyt lainsäädännön jälkeen, nämä julkiset yritykset. Kyllä voi miettiä ihan tällaisella tavallisella järjellä, että vuosikautia vahvasti markkinoilla toimineetko, vai sitten kolmannella sektorilla toimineet, vai uudet tällaiset julkiset yhtiöt. Ketkä pärjäävät näillä markkinoilla?

Olen itse todella ihmetellyt tätä keskustelua, että kun koko ajan vannotaan pienten yritysten ja järjestöjen nimiin. Jo sote-keskuksen toiminta-alue on niin laaja, että tällaisella järjestöllä, vaikka useat järjestöt pistäisivät kimppaan resurssinsa, ei ole voimavaroja sen lain mukaista sote-keskusta edes perustaa saati sitten kilpailla ylikansallisten sote-keskusten kanssa.

Valtuutettu Kolbe (vastauspuheenvuoro)

On tietysti selvää, että demonisointi on poliittisesti tehokas ja retorinen keino, jolla saa helposti huomiota, mutta voisimme ajatella nyt kuitenkin, että tämä uudistus selkeyttää tilannetta, joka on ollut sangen monisyinen. Me saamme nyt kansanvaltaisen hallinnon ja suorat vaalit ja maakuntajärjestelmän, joka kontrolloi tätä. Ihmettelen vähän sitä luottamuksen puutetta, joka nyt tätä uudistusta kohtaan on nimenomaan kansanvaltaiselta kannalta.

Toinen lähtökohta on se, että maakuntahallinto kokoaa nyt yhteen tällä hetkellä erittäin hajanaiset, eri organisaatioiden hoitamat tehtävät. Se selkeyttää ja demokratisoi hallintoa, kun yli 300 erillisestä toimijasta siirrytään nyt maakuntiin ja kuten sanottua, päättäjät valitaan suorilla vaaleilla. Täytyy luottaa, että julkinen ja poliittinen kontrolli toimii nyt tässäkin suhteessa. Miksi se yhtäkkiä muuttuisi heikoksi lenkiksi.

Kiitos.

Valtuutettu Asko-Seljavaara (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja.

Tähän on hyvä jatkaa, koska minun mielestäni yksityinen terveysyritys ei koskaan voi olla samalla viivalla julkisen palvelun kanssa sen takia, että meillä on erilainen ansaintalogiikka. Yrityksen ansaintalogiikka on katsoa mahdollisimman paljon potilaita ja tienata sillä rahaa, kun taas julkisella puolella päinvastoin, yritämme hoitaa potilaan niin nopeasti

22.3.2017

---

terveeksi, ettei hänestä tulisi kustannuksia. Sen takiahan täytyy olla siten erittäin vahvat kriteerit siinä, kenelle ne rahat jaetaan ja millä tavalla. Siinä mielessä tämä kapitaatorahoitus on aivan mahdollon. Pitäisi rahoittaa palvelusetelillä tai jollain kertakorvauksella.

Valtuutettu Hakanen (vastauspuheenvuoro)

Kiitos, puheenjohtaja.

Valtuutettu Kolbe ei ehkä ole sitä koko 1 001 ja muuta sivua lukenut hallituksen esityksestä. On totta, että maakuntavaltuuston valinnalla voidaan selkiyttää sekavaa ja hajanaista aluehallintoa, mutta maakuntavaltuusto ei takaa eikä luo minkäänlaista demokraattista kontrollia näihin yhtiöihin, joiden pitäisi tämän valinnanvapauslainsäädännön ja muidenkin sote-lakien mukaan vastata sote-palvelujen järjestämisestä. Maakuntavaltuusto ei saa niitä perustaa, maakuntavaltuusto ei saa valita niiden hallitukseen edustajiaan, maakuntavaltuustolla ei ole mitään suoraa kontrollia näihin yhtiöihin. Ei edes niihin julkisen liikelaitoksen perustamiin yhtiöihin, vaan siinä lakiesityksessä nimenomaan edellytetään, että sinne ei valita vaaleilla valittuja edustajia.

Valtuutettu Anttila (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja.

Valtuutettu Yrjö Hakasen viimeinen puheenvuoro oli erittäin tärkeä ja merkittävä, koska juuri näin on tässä sote-järjestämislaissa, ja tämä on yksi sellainen keskeinen ongelma, joka siinä lainsäädännössä on. Nyt sieltä todella karsitaan kaikista keskeisimmästä tasosta, jossa pohditaan, millä tavalla palvelut tuotetaan, kaikki poliittinen harkinta. Se jää vain pelkästään näiden ammattijohtajien varaan, ja silloin voi hyvin arvata, millä tavalla tämä suomalainen sosiaali- ja terveydenhuolto tulee jatkossa kehittymään. Eli tässä lainsäädännössä on paljon merkittäviä puutteita, joita ei ole kyllä nyt avattu kunnolla edes kansalaisille.

Sitten toinen asia, jonka valtuutettu Kolben puheenvuoro, joka liittyy kolmannen sektorin rooliin. Tällä hetkellä kolmannella sektorilla on erittäin mahdollisuuksia tarjota asumispalveluita, kotihoidon palveluita ja niin edelleen, mutta he eivät ole minkäänlaisia toimijoita varsinaisissa sosiaali- ja terveystalveissa, siinä perustasolla. Ei myöskään sitä pitäisi sekoittaa.

22.3.2017

Valtuutettu Vuorjoki (vastauspuheenvuoro)

Kiitos.

Valtuutettu Kolbe ihmetteli, miksi tässä nyt yhtäkkiä tämä meidän julkinen kontrollimme johonkin häviäisi. Siksi se häviäisi, että tässä lakiehdotuksessa nimenomaan siirrettäisiin valtaa demokraattisilta päätöksen elimiltä yhtiöiden ammattilaishallituksille. Eli tähän lakiesitykseen on sisällytetty rakennettu nimenomaan julkisen kontrollin selkeä vähentäminen ja heikentäminen. Kun Kolben argumenteissa on tullut esille se, että meidän pitäisi vain luottaa, että tämä menee hyvin, niin minun mielestäni tämä on huono lähtökohta, kun me olemme kuitenkin vastuussa hirveän isoista asioista, joilla on todella iso vaikutus ihmisten hyvinvointiin. Kyllä minun mielestäni meidän pitää huolellisesti käydä läpi ja arvioida kaikki se kritiikki ja kaikki ne asiantuntijanäkemykset, joita on esitetty, ja arvioida riskit, eikä vain luottaa, että kyllä tässä varmasti hyvää tulee, kun ei liikaa mietitä.

Valtuutettu Peltokorpi (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja.

En kyllä itse ymmärtänyt ainakaan valtuutettu Kolben puheenvuoroa sillä tavalla, että ollaan vain miettimättä, ne asiat menevät hyvään suuntaan. Kuten täällä aiemmin puheenvuorossaan valtuutettu Asko-Seljavaara toi esille, eilen esimerkiksi pääministeri Sipilä haastattelussa totesi, että lausuntopalaute otetaan huomioon ja lakiesitystä sen perusteella, mitä lausuntopalautteessa tulee, katsotaan ja käydään neuvottelevia ja ministeriryhmä perehtyy tarkkaan näihin lausuntopalautteisiin, joita tästä tullaan antamaan.

Kritiikkiä on moneen yksityiskohtaan esitetty, ja varmasti osa aivan aiheestakin. Siitä syystä nimenomaan on erittäin tärkeää nyt, että Helsingin antaa oman lausuntonsa, ja se katsotaan sitten asianmukaisesti.

Valtuutettu Asko-Seljavaaran tuossa paikaltaan puheenvuorossaan äsken toi esille, että yksityiset yritykset poikkeavat logiikaltaan ja ansaintalogiikaltaan julkisista toimijoista, mutta pitää muistaa, että tämän esityksen jälkeen, mikäli meillä tällainen valinnanvapausmalli tulee, niin se yksityinen yritys, joka toimii siinä valinnanvapausmaailmassa, ei ole sama toimija, samalla tavalla ja samalla logiikalla toimiva yritys, kuin mitä tällä hetkellä yksityinen lääkäriyritys. Se on aivan päivänselvää, että jos yritys saa valinnanvapausmaailmassa kapitaatiokorvauksen asiakkaasta, niin ei siellä ole samanlainen toimintatapa kuin tällä hetkellä,

22.3.2017

---

jos minä menisin asiakkaaksi esimerkiksi lapseni kanssa, jolla on vaika sairausvakuutus. Tällähän hetkellä jos menee vakuutusasiakkaana sinne asiakkaaksi, ei minua kiinnosta eikä myöskään lääkäriä kiinnosta se sinänsä, että kustannusten pitäisi olla mahdollisimman maltilliset. Pikemminkin päinvastoin. Kustannuksia mielellään siellä päässä halutaan kasvattaa. Silloin jos kapitaatiokorvaus saadaan, ilman muuta on mietittävä tarkkaan, ketä hoidetaan, miten hoidetaan ja millä tavalla hoidetaan, ja siinä ennaltaehkäisyn rooli on aivan toinen kuin tämänhetkisessä tilanteessa, jos vakuutusasiakkaana mennään yksityiselle.

Ledamoten Wallgren

Bästa fullmäktige.

On hyvä, että valtuusto käynnistää tällaisen asiallisen ja perinpohjaisen keskustelun. Me olemme poikkeuksellisen suuren suomalaisen uudistuksen äärellä. Haluan puhua tästä vapauskäsitteestä ja sen merkityksestä tämän uudistuksen edetessä.

Länsimaisen historian vuosituhansien saatossa moderni aikakausi erottuu kristillisestä keskiajasta ja antiikista siinä, että vapaus on noussut arvojen keskiöön ihan eri tavalla, kuin mitä oli aiemmin. Tämä alkoi renessanssista ja on jatkunut sitten meidän päiviimme saakka tämä vapauden arvostuksen nousu. Kun puhutaan valinnanvapaudesta tänään, niin on hyvä muistaa, mitkä ovat 3 oleellista modernin perinteen vapauskäsitettä.

Ensimmäistä voi sanoa eettiseksi vapauskäsitteeksi. Vapaus on silloin sitä, että ihminen ymmärtää mitä tekee ja miten elää ja haluaa ottaa siitä vastuuta. Tämä on se kaikkein laajin, kaikkein perustavin vapauskäsite. Sen jälkeen tämän perustan pohjalle kehitettiin valistusfilosofiassa poliittisen vapauden käsite, jossa uranuurtajat olivat Jean-Jacques Rousseau ja Immanuel Kant. Tässä tämä keskeinen poliittisen vapauden idea on se, että ihminen on poliittisesti vapaa, kun hän elää tasa-arvoisten kansalaisten kanssa sellaisessa yhteisössä, joka harrastaa yhteistä itsensä määräämistä. Eli demokraattisen poliittisen vapauden käsite, joka rakentuu tämän eettisen vapauden perustalle, on sitä suppeampi.

Sitten on kolmas ja kaikkein suppein vapauskäsite on se, että olemme vapaita markkinoimijoita silloin, kun voimme tehdä valintoja oman etumme mukaisesti sen informaation perusteella, mitä markkinoilla hinta meille kertoo. Markkinaohjauksen tehokkuus on tiedossa sen takia, ? liikkeeseen, joka kannattaa sitä, että markkinaohjauksella on merkit-

22.3.2017

---

tävä rooli yhteiskunnan kehityksessä, mutta on tärkeä muistaa, että markkinahinta saavuttaa tämän ohjaustehokkuuden sillä hinnalla, että eettinen informaatio riisutaan. Markkinahinta on eettisesti riisuttua informaatiota.

Kun nyt tässä uudistuksessa halutaan lisätä yhtiön roolia ja markkinaroolia meidän sosiaali- ja terveystalouden tuotannossa ja järjestelyissä, se merkitsee sitä, että me tuomme tätä modernin vapausperinteen kaikkein heikointa vapausulottuvuutta keskelle meidän kaikkein oleellisinta julkista tehtävää. Minä väitän, että se, mitä tässä on tapahtumassa, on se, että uudistus ei edistä eettistä valinnanvapautta, ei edistä poliittista valinnanvapautta, vaan edistää korkeintaan jotakin hyvin kapeaa markkinavapautta. Tämän takia katsoisin, että Helsingin kaupungin lausunnossa olisi hyvä todeta, että meidän pitäisi muuttaa tämän hallituksen esityksen otsikko. Otsikko, jota käsittelemme, on tällainen: "Hallituksen esitysluonnos sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslainsäädännöksi". Minusta olisi parempi sanoa tätä uudella nimellä. Kyseessä on "Hallituksen esitysluonnos sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauden tuhoamisen lainsäädännöksi".

Kiitos.

Valtuutettu Hursti

Kiitos, arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Erittäin hyviä puheenvuoroja käytetty täällä, ja varsinkin mieleen jääneet Maija Anttilan erittäin hyvät puheenvuorot sekä valtuutettu Vuorjoen, Hakasen ja Niirasen. Eli sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamisen tavoitteenahan on kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja, niin kuin tässä jo heti sanotaan kohdassa 2. Miten sen luullaan onnistuvan, jos palveluita hillitään 3 000 000 000 eurolla? Sitten kysytään, että voidaanko uudistuksella kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaisuutta ja sanotaan, että kyllä pääosin. Ei todella, tämähän on ihan, en sano mitä, mutta joka tapauksessa tämä on suuri vitsi, ja se vitsi jatkuu vielä sitten eteenpäinkin, kun mennään tätä eteenpäin. Minä en voi käsittää, että jotakin tällaista hallitus yrittää esittää. Hyvinvointi on vakaasti tuottava investointi, joka ei toteudu, jos tämä esitysluonnos, esityslausunto hyväksytään. Ihmiseen investointi kannattaa aina, se on investointi tulevaisuuteen.

Tällä uudistuksella ei voida kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja ja parantaa palveluja samanaikaisesti, kun leikataan. Vaihtoehto ei mitenkään siis toimi niin kuin täällä sanotaan joka kohdassa, että joo

22.3.2017

---

suurin piirtein sinnepäin, kyllä pääosin. Minä sanon, että vastaan itse jokaiseen muuhun kohtaan, paitsi kohtaan 16, että ei. Nämä on kaikki vastattu ikään kuin tietokone olisi nämä kaikki vain luonut tänne ylös, ja valtuustoryhmä R H ei kannata koko sote-soppaakaan, saati sitten näitä mausteita, joita yrittää hallituksen valinnanvapauslainsäädäntö työntää soppaan väkisin.

Kiitos.

Valtuutettu Muttilainen

Kiitos, puheenjohtaja.

Ainoa, joka tässä on valinnanvapaus, on se, että päättäjät voivat valita sen, pistetäänkö tulot yksityisten terveystalojen fikkaan vai yhteisen hyvään ja resursoidaan terveydenhuoltoon tarpeeksi. Terveys ei saa olla kauppatavaraa. Ikävä kyllä sinnepäin ollaan lipsumassa tänä päivänä. Tämä koko sote-kuvio pitäisi kaataa, tässä ei ole mitään tolkkua. Sen lisäksi nämä terveystalot bongaavat ehkä vielä veronsa ulkomaille, eikä meille päin lainkaan. Ei edes sitä pientä.

Puhutaan siitä, että pienillä paikkakunnilla tai missä tahansa ihmiset voivat valita, minkä lafkan terveyspalveluita käyttävät hyväksi. Ei, vaan isot kilpailuttavat pienet pois markkinoilta, eivätkä ne isot mene minnekään pienelle paikkakunnalle, koska se on huono bisnes, koska siellä ei ole tarpeeksi asiakkaita. Tältä pohjalta.

Valtuutettu Rissanen

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Alkuun kiitos vielä Laura Kolbelle hyvästä puheenvuorosta. Olen itse toki edelleen sitä mieltä, että paras tapa uudistaa sote olisi ollut perusteellinen kuntauudistus. Jos oltaisiin saatu se aikaiseksi, ei tarvitsisi nyt täällä puhua, mutta se yrityshän valitettavasti kaatui. Eli kyllä tämä sote on nyt tehtävä.

Selvää on, että tätäkin nyt täällä meillä käsittelyssä olevaa valinnanvapauslainsäädäntöä on vielä viilattava. Senhän takia se on lausunnolla. Silti tuntuu, että itse olen lukenut eri lakiluonnoksen kuin täällä äänessä olleet. Otan vain esiin nyt tämän kapitaatiokorvauksen. Tässähän on niin, että maakunta voi muuttaa sen korvauksen määrää ja perusteita. Se korvaus on tarveperustainen, eli tuottajalle potilaasta maksettavaan

22.3.2017

---

korvaukseen voi vaikuttaa sosio-ekonominen tausta, sairastavuus, ikä, sekä myös asuinalue. Lakiluonnos jättää maakunnille paljon vapautta tämän mallin virittämiseksi, ja on aivan selvää, että myös nämä alueelliset erot on siinä huomioitava.

Korvausmallia voidaan siis säädellä maakunnan toimesta tuottajien kannusteita. Perusterveitä työkäisiä voidaan asettaa seuraamaan pienempi rahasäkki kuin monisairaita eläkeläisiä. Tällaisessa tilanteessa tuottajalle voi olla jopa kannattavinta saada listoilleen niitä haastavampia potilaita, koska he tuovat mukanaan myös suuremman korvauksen ja tulovolyymien. Sijoittuminen hyvätuloisille ja perusterveiden ihmisten asuinalueille, jos sellaisia nyt kovin paljon on edes, ei siis mahdollistaisi kerman kuorintaa automaattisesti, kuten täälläkin jo julistettiin.

Sitä paitsi voimmehan me nytkin jo valita naapurikaupunginosan terveysaseman. Ei sen tarvitse olla se oma terveysasema. Meillähän on jo nyt valinnanvapaus. Siinä mielessä tämä ajatusmaailma siitä, että ihminen ei osaisi valita, on minusta todella vanhanaikainen.

Arvoisa puheenjohtaja.

Valinnanvapaus on ennen kaikkea keino siihen, mihin sote-uudistuksella pyritään eli parempiin palveluihin. Siihen, että ihmiset pääsevät lääkäriin ajoissa, että saadaan hoitoa. Se on myös se, millä tästä uudistuksesta voidaan saada niitä säästöjä. Tässä on kyse siitä, että me yritämme hillitä kustannusten nousua, emme niinkään leikata palveluita. Tähän asti mahdollisuus valita on ollut kiinni lompakosta. Esimerkiksi pääkaupunkiseudulla noin puolella perheistä on lapsille sairaskuluvakuutus. Se tarkoittaa sitä, että puolella perheistä on ollut mahdollisuus päästä nopeasti hoitoon. Eikö se ole hyvä, että tämä sama valinnanvapaus tulee nyt kaikille? Valinta on aina mahdollisuus, se ei ole pakko. Jatkossakin tukea ja ohjausta annetaan sitä tarvitseville.

Palvelujen käyttäjille sote-uudistuksen pitää näkyä ennen kaikkea siinä, että laadukkaiden palveluiden saatavuus helpottuu. Se, että lääkäriin pääsee myös viikonloppuisin ja ilta-aikoina. Sen takia minä haluan nähdä tämän uudistuksen mahdollisuutena, ja uskon, että se tullaan vielä toteuttamaan hyvin.

Kiitos.

Valtuutettu Soininvaara (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja.

22.3.2017

Martti Kekonmäki on joskus yrittänyt esittää, että tehdään tämä kapitaatio sillä tavalla, että lasketaan jokaiselle suomalaiselle tämä henkilökohtainen riski. Se on kaunis ajatus, että voitaisiin tehdä kunnolla painotettu kapitaatio, mutta niillä tiedoilla, joita nyt yleensä on luvallista käyttää tässä, ei päästä kovin suureen tarkkuuteen. Että kyllä tämä valintamahdollisuus, potilaiden valikoimismahdollisuus kuitenkin jää.

Sitten on pikkuisen epärehellistä sanoa, että se valinnanvapaus, joka on nyt rahan kanssa yksityissektorilla, siirtyy kaikille, koska totta kai, kun tämä budjetti on hyvin pieni, samoihin jonoihin ne siellä yksityisellä joutuvat. Sitten niillä yksityisillä on se yksityispuoli, siis itse maksava puoli, jolla tämä tilanne pysyy kyllä hyvin samanlaisena, kun nyt saa vain valita sen, minkä palveluntuottajan pitkässä jonossa on.

Valtuutettu Peltokorpi (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja.

Valtuutettu Rissasen puheenvuorossa tuli monia hyviä näkökulmia esiin. Valtuutettu Soininvaara otti tämän kapitaatiokorvauksen esille, mutta eihän sen tarvitse välttämättä olla sillä tavalla määritelty, että se menisi ihan yksittäisen henkilön tasolle. Mitä jos me esimerkiksi määrittelisimme Uudenmaan alueella niin, että kaikki ne henkilöt, joilla on työterveyshuollosta laajat palvelut, heistä maksettaisiin 10 euroa vuodessa kapitaatiokorvausta, katkaisiko tämä yrityksiltä halun houkutella niin sanotusti hyviä asiakkaita? Puhuisimmeko silloin vielä kerman kuorinnasta? Mitä jos me määrittelemme niiden ihmisten osalta, joilla on työterveyshuolto, jotka vähemmän keskimäärin sairastavat kapitaatiokorvauksen todellakin niin alas, että heitä ei kannata lähtökohtaisesti houkutella?

Nämähän ovat ilman muuta niitä tekijöitä, joilla me voimme vaikuttaa siihen, onko kerman kuorinta mahdollista. Ilman muuta sijoituspaikka on yksi asia, johon me emme voi välttämättä vaikuttaa, mutta sen takia juuri tämä kapitaatiokorvauksen määrittely nouseekin todella tärkeään rooliin.

Valtuutettu Puhakka (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja,. Hyvät valtuutetut.

22.3.2017

Tässä on monesti hehkutettu tätä, että miksi kaikille ei anneta tätä valinnanvapautta, ja tähän viittasi myös valtuutettu Rissanen omassa puheenvuorossaan. Hän luetteli yhtenä tavoitteena sen, että hillitään kustannuksia ja että valinnanvapaus koittaa kaikille. Näihin molempiin liittyy todella isoja riskejä. Tiedetään, että valinnanvapaus, siellä on todella isot paineet nostaa kustannuksia, päinvastoin kun tarkoitus on kustannuksia hillitä. Meillä on tällä hetkellä kaikkein suurin ongelma ollut perusterveydenhuoltoon pääsyssä, ja tämä valinnanvapausmalli ei näyttäisi sitä asiaa ratkaisevan. Ihan oikein, niin kuin täällä valtuutettu Soininvaara sanoi, täällä jonot syntyvät joka tapauksessa jonnekin, jos rahaa käytetään saman verran. Tässä on jokin tällainen yritysmaailmaan tai yrityksiin kohdistuva taianomainen usko, että se ratkaisee kaikki meidän jonomme ja hups, samalla rahalla, ja itse asiassa pienemmällä rahalla. Näinhän ei tule tapahtumaan.

Valtuutettu Vuorjoki (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja.

On ihan totta, että varmasti jos tähän malliin lähdetään, se, mitä on tehtävä, niin kapitaatiokorvauksen kriteereitä pyrkii säätämään. Kuten valtuutettu Soininvaara sanoi, sitä on hyvin vaikea tehdä tarpeeksi tarkasti. Jos me erotamme sieltä työterveyshuollon asiakkaat ja ei työterveyshuollon asiakkaat, niin kuitenkin esimerkiksi niissä, jotka eivät ole työterveyshuollon asiakkaita, on hirveän erilaisia ihmisiä ja hyvin eri tavalla palveluita tarvitsevia ihmisiä. Meidän aina pitäisi mennä vain uusiin ja uusiin kriteereihin, ja siitä syntyisi valtavan monimutkainen järjestelmä.

Lisäksi minä kysyn, haluammeko me oikeasti, että meille jokaiselle on määriteltä julkisissa tietojärjestelmissä jonkinlainen sairastuvuusriski ja sosiaalinen riskikerroin. Ainakaan minä en hirveän mielelläni haluaisi, että itse tulen senkaltaisen tilastoinnin kohteeksi.

Ledamoten Wallgren (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa valtuusto.

Valtuutettu Laura Rissanen sanoi hyvin, että valinta on aina mahdollisuus, se ei ole pakko. Näin tiivistän hyvin tämän markkinaliberaalin vapauskäsitteen, jossa vapaus on suhteessa pakkoon. Se toinen ja oleellisempi vapauskäsitte on se, jossa vapaus on suhteessa vastuuseen ja ymmärrykseen siitä, miten elämme. Se valinnanvapaus, joka nyt tässä

22.3.2017

---

on tämän uudistuksen myötä hyvin radikaalisti kaventumassa, on vapaus valita tasa-arvoinen yhteiskunta ja vapaus valita yhteiskunta, jonka ymmärryksen perusteella voi haluta.

Kiitos.

Valtuutettu Jalovaara

Arvoisa puheenjohtaja.

Meillä on tässä tämä valinnanvapauslainsäädäntö ? lausuttu tänään käsiteltävänä. Ensinnäkin toivon sitä, että hallitus edes ottaisi vakavasti sen, mitä täällä tänään tästä asiasta lausimme. Hienoja puheitahan meillä täällä taas pidetään – pitkä ilta – mutta se, miten ne hallituksessa kuunnellaan, onkin sitten taas eri asia.

Eilen huolestuin aika paljon, kun kuuntelin pääministeri Juha Sipilää keskusta-puolueesta televisiossa vaali-illassa. Hän siellä kertoi, että hän aikoo jonkin tiivistelmän ehkä lukea tästä meidän palautteestamme, jota tulee ympäri Suomea. Sipilän hallituksen olisi kyllä syytä kerrankin kunnolla kuunnella tässä kuntia ja näitä kaikenmaailman dosentteja tässä asiassa. Itsekin olen dosentti muuten, mutta en tämän alan dosentti kuitenkaan. Minua kannattaa aina kuunnella, mutta tämän alan erityisdosenttejakin on olemassa ja ne ovat sanoneet hyvin selkeästi yhteen ääneen, että tämä valinnanvapaus ? muodossa tulee ajamaan meidän palvelumme täyteen kaaokseen.

Kysyn täällä paikalta olevilta hallituspuolueiden edustajilta, miten te aiotte estää tämän tilanteen. Otatteko te vastuun sinä päivänä, jos nämä uhkaskenaariot toteutuvat? Tässä on kuitenkin kysymys elämästä ja kuolemasta tässä sote-asiassa. Jos palvelut eivät toimi, niin käy aika köpelösti.

Suomeen säädettiin aikanaan kansanterveyslaki vuonna 1972. Sen tarkoitus oli varmistaa se, että kaikki pääsevät varallisuudesta huolimatta asiantuntevaan hoitoon. Sitä ennen tilanne oli toinen meillä. Tämän lain perimä on se puolue, joka on ollut tätä mukana tekemässä eli keskusta-puolue, on nyt sitten valmis heittämään romulavalle bisneksen nimissä. Sen sijaan että romutetaan tämä meidän julkinen perusterveydenhoitoverkostomme, se voitaisiin hyvin päivittää ja korjata. Sen on annettu rapautua tietoisesti vuosikausia niin että nyt se voidaan sitten muka turhana ja käyttökelvottomana heittää menemään.

22.3.2017

Minun kantani tähän lakiesitykseen on yksiselitteisesti se, että se on tässä muodossa hylättävä. Palvelujen järjestämisestä ja tuottamisesta tulee jatkossakin vastata julkinen sektori, jota yksityinen ja kolmas sektori täydentävät, niin kuin tähän asti on meillä ollut. Se voidaan korjata, eikä heittää romulavalle.

Kiitos.

Valtuutettu Malin

Arvoisa puheenjohtaja ja hyvät valtuutetut.

4 minuuttia ei riittäisi edes siihen, että luettelisin kaikki ne tahot, jotka ovat esittäneet hyvin kriittisiä huomioita tästä valinnanvapausmallista. Aion keskittyä nyt siihen seikkaan, että sosiaalihuolto on tässä mallissa täysin näkymätön.

Suomessa on keskusteltu Ruotsin mallista, aivan kuin se olisi vastaava malli, vaikka sosiaalihuolto on Ruotsissa edelleen julkisen sektorin hoidettava. Jopa korkein hallinto-oikeus totesi lakiluonnoksesta, että tämä ehdotus on valmisteltu lähinnä terveystalouden tuottamisen näkökulmasta, ja se on johtamassa oikeudellisiin ongelmiin. Sosiaalialan työ on esityksen mukaan tulevissa sote-keskuksissa ohjausta ja neuvontaa. Millainen haloo siitä nousisi, jos sote-keskusten terveydenhuolto tyypistyi pelkkään neuvontaan?

Eilen kansainvälisen sosiaalityön päivänä suomalaiset sosiaalialan työntekijäjärjestöt esittivät vakavan huolensa sosiaalipalveluiden tulevaisuudesta ja tästä mallista. ”Osaamisesta tinkiminen ja sosiaalipalveluista leikkaaminen lisäävät kustannuksia ja eriarvoisuutta. Säästöpolitiikka vaikeuttaa ammattieettisesti kestävä työn tekemistä. Sosiaalityön ammattilaiset eivät voi toimia ihmisoikeuksien tai sosiaalisten perusoikeuksien vastaisesti”. Lastensuojelun keskusliitto on yhtä huolissaan. ”Valinnanvapausmalli uhkaa pirstoa ja hajauttaa lasten ja perheiden palvelut, jolloin riittävän ja asianmukaisen tuen tarjoaminen lapsiperheille käy mahdottomaksi. Riskinä on, että palveluiden jatkuvuus, luottamus viranomaisjärjestelmään sekä työskentelyn pitkäjänteisyys katoavat. Jos perhe kokonaisuutena ei saa tukea ja apua, ei lapsen edunmukaisia ratkaisuja ja tuloksia voida saavuttaa”.

Ihmettelen suuresti, miksi hallituspuolueiden poliitikot eivät kuuntele näitä viestejä. Toimeentulotuen Kela-siirron yhteydessä kävi ilmi, mitä tapahtuu, kun sosiaalialan työn merkitystä ei nähdä palveluiden kokonaisuudessa. Ei tehdä nyt tässä samaa virhettä.

22.3.2017

Valtuutettu Karhuvaara

Arvoisa puheenjohtaja. Arvoisa valtuusto.

Suoravalinta, josta tässä tänään etupäässä on keskusteltu, antaa mahdollisuuden ihmisille nimenomaan päättää itse, minne he hakeutuvat hoitoon. Täällä tuntuu unohtuvan se, että harva meistä valitsee hoitavaa yksikköä tai palveluyksikköä sen yksikön organisaation tai omistussuhteiden pohjalta. Yleensä se valitaan asiantuntijuuden ja osavuuden pohjalta. Valinnanvapaus asettaa aidosti julkisen ja yksityisen toimijan samalle viivalle ja jopa vastakkain. Sen, kenen palveluja halutaan, kenen palveluja tarvitaan, päättää asiakas, jos me annamme siihen mahdollisuuden.

Yhtiöitettyjen palveluiden roolista oltiin täällä myöskin huolissaan. Se on tässä lakiehdotuksessa jäänyt hieman epäselväksi. Varmaan maakuntien päästessä pidemmälle tässä selvityksessä asia vielä korjaantuu. Siirtymäsäännökset, jotka myöskin ovat olleet kritiikin kohteena, täsmentyvät myös sitä mukaa kun rahoitus ja muut asiat tässä pikkuhiljaa valmistuvat.

Täällä epäiltiin myös sitä, onnistuuko 3 000 000 000 kustannuskasvun hillitseminen. Mielestäni siihen voidaan päästä, mikäli hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen hoidetaan aktiivisesti. Sillä on mahdollisuus estää syrjäytymistä, siirtää sairastuvuutta ja vähentää esimerkiksi lääkettä.

Vaikuttavuuden arviointi pitäisi olla myös itsestänselvyys sekä siellä järjestävässä maakunnassa että kunnissa. Siihen liittyy myös palvelujen yhteiskunnalle koitua hinta. Eli palaute, asiakaskokemus, ja palvelujen hinta tulisi olla nähtävissä julkisesti.

Arvoisa valtuusto.

Olen todella iloinen, että tässä lausunnossa näkyy otsikkotasolla hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. Kuntoutus on myöskin eräs asia, joka tulisi saada toimimaan, varsinkin kalliin erikoispalvelun jälkeen palatessa taas kunnan vastuulla olevien palvelujen käyttäjäksi. Hyvin integroidulla ja monen toimijan yhteistyöllä kunnan on mahdollisuus investoida ihmiseen äitiydestä haetaan. Siksi pidän äärimmäisen tärkeänä, että myös kunnat laativat valtuustokausittaisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen strategian ja sen ydinkohtiin keskittyvän toimintaohjelman.

22.3.2017

Integroimalla palveluketjuun yksityinen ja kolmas sektori ja sen tuottajat taataan myös lähipalvelujen automaattinen syntyminen tyydyttämään palvelutarvetta. Siksi lisäisinkin tuonne lausunnon kohtaan 18 ensimmäisen kappaleen loppuun tästä maininnan. Integroidun palveluketjun yksityisen ja kolmannen sektorin tuottajat tähän palveluketjuun, niin parantuu myös mahdollisuus lähipalvelujen syntymiseen. Sillä on haja-asutusalueella merkitystä muun muassa perhelääkärijärjestelmän ja työpaikkojen määrän saamiseksi.

Kiitos.

Valtuutettu Anttila (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja.

Kun valtuutettu Karhuvaara on aiemminkin ja nytkin omassa puheenvuorossaan aina tietyllä tavalla panee vastakkain tämän julkisen palvelun ja yksityisen palvelun laadun ja sen vetovoimaisuuden, niin kyllä tässäkin lainsäädännön uudistuksessa pitäisi nyt huomata, että miten se voi olla mahdollista, että ne samat ihmiset – lääkärit ja hoitohenkilökunta – jotka työskentelevät julkisella sektorilla, sitten tietyn kellonajan jälkeen siirtyvät yksityisen sektorin palvelukseen. Miten se voi olla mahdollista, että yhtäkkiä se ammattitaito lisääntyy matkan varrella niin, että sitten se yksityisellä puolella on niin paljon parempaa? Sitä olen vuosien varrella aina ihmetellyt näissä puheissa, kun verrataan tätä.

Sitten toisekseen, kyllä pitää arvioida, että tässä luodaan kahdenkertainen kapasiteetti. Ei voida ajatella, että julkisen sektorin työvoima riittää jatkossakin, etteikö panna este sille, että ei voi työskennellä 2 työntekijän palveluksessa. Riittääkö silloin työvoima?

Valtuutettu Hursti (vastauspuheenvuoro)

Kiitos, puheenjohtaja.

Kiitos hyvästä puheenvuorosta valtuutettu Anttilalle.

Valtuutettu Karhuvaaralle sanoisin, että sanoit, että kyllä on mahdollista hillitä palvelusta aiheutuvia kustannuksia 3 000 000 000. Kyllä varmasti on, on vaikka 4 000 000 000 tai 5 000 000 000:kin, mutta nythän on ky-

22.3.2017

---

symys siitä, voidaanko uudistuksella kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta.

Valtuutettu Karhuvaara (vastauspuheenvuoro)

Maija Anttilalle sanoisin, että tämä henkilökunnan riittävyys on juuri yksi syy siihen, miksi tämä sote-uudistus tarvitaan. Kaikki eivät tässä Suomessa voi valmistua sosiaali- ja terveysalalle oppilaitoksista. Lisäksi, en ole kritisoinut enkä pannut vastakkain niitä 2 osaamisaluetta. Olen sanonut, että asiakas äänestää jaloillaan, mikäli ei ole palveluun tyytyväinen. Näin se tekee jo tällä hetkellä yksityisellä puolella ja tekee varmasti jatkossa, oli sitten tuottaja julkinen tai yksityinen.

Valtuutettu Hurstille sanoisin, että tällä nimenomaan on mahdollisuus kaventaa terveyseroja, koska meillä on mahdollisuus järjestää muun muassa matalan kynnyksen palveluja, joilla etsitään ne ihmiset, jotka eivät jostain syystä pysty hakeutumaan tai eivät halua hakeutua palvelujen piiriin.

Valtuutettu Asko-Seljavaara (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja.

Valtuutettu Anttilalle vastaisin, että kyllä on mahdollista hoitaa päivätyönsä, päivystää, tehdä tiedettä ja lisäksi vielä leikata iltaisin. Näin minä tein ja leikkasin, hoidin ylilääkäritehtävää Töölön sairaalassa. Leikkasin päivisin, päivystin öisin ja leikkasin vielä Viacorissa iltaisin potilaita. Tämä aika on ohi. Ei nykyinen lääkärikunta enää tähän suostu. Eli nyt me olemme kuitenkin eriytyneet sillä lailla, että on niitä, jotka ovat privaattipuolella, niitä, jotka ovat julkisella puolella.

Valtuutettu Hursti (vastauspuheenvuoro)

Kiitos, puheenjohtaja.

Valtuutettu Karhuvaaralta kysyisin, että kukahan niitä hakee ja mistä niitä hakee. Meillä on valinnanvapaus ollut koko ajan tässä, että me saamme käyttää niitä terveyspalveluita, joita haemme. Haluatko mennä Kamppiin vai haluatko mennä Oulussa vai haluatko mennä Kemissä lääkäriin, millä paikkakunnalla milloinkin olet, ja haluatko käyttää yksityistä vai kunnallista. Ei se periaatteessa muutu mitenkään muuten, paitsi se, että kunnalliset palvelut lakkautetaan, kun tulee näitä yksityi-

22.3.2017

---

siä tarjoajia, emmekä me tiedä, toimivatko ja pystyvätkö ne yksityiset toteuttamaan ja kuinka pitkään vai ottavatko ne vain sen 10 000 000 000 siitä päältä – niin kuin Aki Linden seminaarissa meille kertoi – ja lähtevät sitten omille teilleen. Onko niillä samat ulkomaalaiset omistajat kuten Mehiläisellä ja monella muulla? Minne fyrkat menevät, minne verot menevät, ja pystytäänkö palveluita järjestämään?

Valtuutettu Karhuvaara (vastauspuheenvuoro)

Voin vakuuttaa, että aivan varmasti myös julkinen puoli tulee jäämään sinne näiden maakuntayhtiöiden kautta, mutta se, mikä on olennaista tässä asiassa, on, että meillä löytyy Suomessa varmasti jatkossa muitakin aivan täysin suomalaisessa omistuksessa olevia terveysalan yrityksiä, kuten tällä hetkellä jo ovat Orton ja Pohjola Sairaala. Tässäkin asiakas voi äänestää eettisesti jaloillaan, olla menemättä niihin, jotka kokee eettisesti vääriksi. Ammattitaidosta sanoisin, että nämä ihmiset valmistuvat samasta oppilaitoksesta kaikki, eli kyllä tässä johtamis- ja organisaatiojärjestelmässä täytyy olla vika, että koetaan, että osa pystyy tekemään työnsä erinomaisen hyvin työssään, osalla siinä on liian tiukat raamit.

Valtuutettu Mari Rantanen

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Titanic oli matkustajalaiva, joka törmäsi neitsytmatkallaan 14.–15.4. välisenä yönä vuonna 1912 jäävuoreen Pohjois-Atlantilla ja upposi vieden mukanaan noin 1 500 ihmistä. Laivan päällikkönä toimi kommodori Edward J. Smith. Titanic oli sisarlaivojensa Olympicin ja Britannicin ohella aikansa suurin ja loisteliain höyrylaiva, ja sitä sanottiin uudenlaisen laipiorakenteensa vuoksi uppoamattomaksi. Titanic purjehti valtameren poikki täydellä vauhdilla, vaikka sitä ei ollut suunniteltu Atlantin ylityksen nopeusennätyksen rikkomiseen. Onnettomuustutkimuksessa uppoamisen todettiin olleen seurausta siitä, että päällikkö Smith ei ottanut jäävuorivaroituksia huomioon, eikä laiva hidastanut vauhtiaan vaara-alueella.

Titanicin lyhyttä mutta traagista tarinaa voidaan verrata nyt keskustelussa olevaan valinnanvapauslainsäädäntöön ja sote-uudistukseen, tosin sillä erotuksella, että vielä ei ole törmätty jäävuoreen. Viime viikkoina on ollut runsaasti eri asiantuntijoiden arvioita siitä, ettei uudistukselle ole annettu riittävää aikaa, jotta valmistelu voitaisiin tehdä riittävän hyvin. Huolta on myös aiheuttanut se, vastaavatko uudistuksen suuntaviit-

22.3.2017

---

vat alun perin asetettuja tavoitteita eli kaventaa ihmisten hyvinvointi- ja terveyseroja, parantaa palvelujen yhdenvertaisuutta ja saatavuutta sekä hillitää kustannuksia.

Kaikki ovat varmasti samaa mieltä siitä, että sote-palveluitamme on aika uudistaa ja tämä on mahdollisuus tuottaa paremmin ja tasarvoisemmin palveluja suomalaisille. Sen sijaan vauhdista ja sisällöstä olemme tulossa tilanteeseen, jossa uusi arvio on paikallaan. Häkkyröissä ja himmeleissä on asiakasnäkökulma taitavasti piilossa. On kuitenkin hyvä muistaa, että nyt on kyseessä järjestämislakien arviointi, eikä näissä puututa sisältölakeihin, joissa siis edelleen turvataan ihmisten palvelut.

Kun katsoo viime aikojen lausuntoja tilanteesta, viisas kapteeni hidastaisi tahtia ja pyrkisi välttämään jäävuoret. Se voidaan vieläkin tehdä istumalla alas ja kuuntelemalla, mitä asiantuntijoilla ja virkamiehillä on sanottavaa.

Ensimmäinen jäävuori on aikataulu. On mieluummin annettava enemmän aikaa kuin ajaa ehdoin tahdoin jääräpäisästi palveluverkko päin vuorta. Valinnanvapauden osalta olisi syytä pohtia, tulisiko sitä ensin testata 1:llä tai 2:lla maakunnan alueella, korjata valuviat ja vasta sitten laajentaa koko maahan. Tämä menettelytapa olisi hoidettavissa kokeilulainsäädännön turvin ilman, että yhdenvertaisuus vaarantuisi.

Toinen jäävuori on vaikutusarviointien puute. Ne ovat aivan liian laveat, ja uudistuksen todelliset vaikutukset eivät liene kenenkään hallussa. Mielestäni tämän tasoista reformia ei voida tehdä pelaten venäläistä rullattia. Lainsäädäntöä on selkiytettävä siten, että vaikutukset ovat tiedossa.

Meillä terveillä ja nuorilla ei ole mitään hätää, mutta kolmas jäävuori, joka on syytä välttää, on se, miten turvataan heikoimmassa asemassa olevien ihmisten palvelut ja valinnanvapaus. Nyt lakiluonnos lähtee siitä, että esimerkiksi kehitysvammaisen valintaa ohjaa laillinen edustaja. Kaikki kehitysvammaisten läheiset eivät ole edunvalvojia, joten on hyvä kysyä, ovatko edunvalvontasysteemi ja maistraatit varautuneet siihen, että kaikille kehitysvammaisille on etsittävä edunvalvojat ja kaikkien kotona asuvien kehitysvammaisten omaisten on ryhdyttävä sellaisiksi. Onko oikein, että henkilökohtainen budjetti laaditaan asiakkaan niin valitessa siten, että ylitykset maksaa asiakas itse? Miten tämä suhteutuu jo nykyisin nähtävissä olevaan säännölliseen alibudjetointiin? Miten ylipäätään heikommin elämänhallinnaltaan varustellut henkilöt selviävät tässä himmelissä?

22.3.2017

Mikäli sote ajaa jäävuoreen, emme selviä 1 500 uhrilla, vaan tämä vaikuttaa kaikkiin suomalaisiin. Osa pääsee tässäkin pelastusveneisiin, mutta se on hyvin rajattu joukko. Kukaan ei halua sellaista uudistusta, jossa eliitti istuu pelastusveneissä, kun samaan aikaan kakkosluokan matkustajat uppoavat hyiseen mereen. Sen vuoksi meillä on nähdäkseni hallituksessa viisautta kuulla meitä ja korjata lakiesitystä ongelmallisten kohtien osalta ja todella taata kaikkien palvelut, jotka julkisin varoin rahoitetaan.

Kiitos.

Valtuutettu Tuomas Rantanen (vastauspuheenvuoro)

Pakko huomauttaa tähän yhteyteen, huoli on aito ja huoli on tärkeä, mutta minä olen ymmärtänyt, että perussuomalaiset kyllä kannattavat tätä esitystä siinä muodossa kuin se hallituksessa tulee. Nyt pitäisi ratkaista sitä, että millä hevosella tässä asiassa ratsastetaan – ollaanko sote-uudistuksen riskien ja jäävuoreen ajamisen äärellä vai osoitetaan-ko niitä asioita myös siinä poliittisessa päätöksenteossa.

Valtuutettu Lindell (vastauspuheenvuoro)

Kiitos, puheenjohtaja.

Tuosta jäävuoresta tuli mieleeni, kun Mari Rantanen puhui jäävuoresta, niin meillähän oli tämä Kainuun kokeilu. Se joiltain osin kyllä näytti jäävuoren merkkejä. En usko, että Helsinki karauttaa täydellä vauhdilla jäävuoreen, eikä se siihen uppoa. Saa korkeintaan pienen repeämän tuonne kylkeensä. Tämä tästä jäävuoresta.

Valtuutettu Mari Rantanen (vastauspuheenvuoro)

Valtuutettu Tuomas Rantaselle, joka ei ole sukua eikä muutakaan, muuta kuin toveri täällä, toteaisin, että perussuomalaiset nimenomaan kuulee kuten muukin hallitus. Nyt nämä lait ovat lausuntokierroksella, joissa on tarkoitus kuulla, mitä näistä ollaan mieltä, ennen kuin niitä viedään läpi. Siitä on nyt kysymys.

22.3.2017

Valtuutettu Rauhamäki

Kiitos puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Täällä on voivoteltu, että miten me olemme tässä. Me olemme tässä tilanteessa sen takia, että edeltävä hallitus epäonnistui kuntarakennuudistuksessa. Suuri kuntauudistus epäonnistui.

Meillä on ollut ihmeellinen käymistila erityisesti kuntapuolella jo pitkään, monta hallituskautta. Meillä on ollut paras ykköstä ja paras kakkosta ja suurta kuntauudistusta, joissa missään ei olla edetty riittävästi, jotta oltaisiin saatu niitä asioita aikaan, jotka vaativat tavallaan sen, että julkisen talouden alijäämä saadaan korjaantumaan ja kuntarakenne kestämään ja erityisesti sote-palvelut sellaiselle tasolle, jota halutaan.

Tämä käymistila on rasittanut monta, sanotaan 15–20 vuotta jo merkittävällä tavalla meidän virkamiehiämme, kun on ollut aina jokin uudistus käynnissä hallituksen toimesta kuntapuolelle. Samalla lailla myös vienyt valtavan määrän resursseja luottamushenkilöiltä. Kyllä tämä sote-uudistus tavalla tai toisella pitää nyt saada aikaan tällä hallituskaudella.

Olemme täällä. Pitää katsoa vähän peruutuspeiliin, että minkä takia me olemme tässä tilanteessa. Erityisesti tämän suuren kuntauudistuksen epäonnistuminen edeltävällä hallituskaudella oli se syy. Minkä takia silloin epäonnistuttiin suuressa kuntauudistuksessa? Hallitusohjelmassa oli hyvä kirjaus siitä, että kuntauudistuksella pyritään 100 kuntaan Suomessa, eikö näin? Erittäin hyvä tavoite, jolla olisi vältetty tämäntyylinen maakuntahallinnon luominen, missä tässä nyt ollaan menossa.

Mitä tapahtui? Pandoran lippaan ensimmäisenä – ja täällä on kriittisesti SDP:n suunnalta erityisesti arvosteltu tätä sote-uudistusta – avasi silloin ja samalla veti maton alta koko siltä kuntauudistukselta silloinen hallituksen valtiovarainministeri, SDP:n puheenjohtaja Jutta Urpilainen ilmoittamalla ennen kuntavaaleja, että tämä hallitus ei tee pakkoliitoksia. Siinä vaiheessa kun pakkoliitoksien uhka lähti pois kuntauudistukselta, suurelta kuntauudistukselta edeltävässä hallituksessa, ei ollut mitään edellytyksiä enää vapaaehtoisesti saada niitä niin merkittävässä määrin aikaan. Sen jälkeen puheenjohtaja toisensa jälkeen hallituspuoleista ilmoitti, että pakkoliitoksia ei tehdä. Siitä se lähti repeytymään.

Nyt ollaan sitten tässä tilanteessa, että tämä ja nykyinen maan hallitus tekee uudenlaista sote-uudistusta niillä elementeillä, joista se pääsee yhteisymmärrykseen. Valitettavasti ja harmillista, että se ei mennyt kuntaliitosten kautta. Se, että perusterveydenhuoltoon pääsy on oikeasti keskeinen ongelma, joka täälläkin on tänään todettu, valinnanvapau-

22.3.2017

---

den suurin etu tulee olemaan se, että se pakottaa tuottajat ja järjestäjät oikeasti keskittymään siihen potilaaseen, siihen potilaan saamaan hyvään hoitoon. Tyytymätön asiakas lähtee sieltä, se äänestää jaloillaan. Kun tuottaja ja järjestäjä erotetaan, se parantaa väistämättä toiminnan objektiivista arviointia ja lisää sitä kautta myös jonkin verran kustannusvaikuttavuutta, joka meillä on ollut oikeasti ongelma myös. Sote-keskuksia tullaan valvomaan jatkossakin 2:lla eri tavalla, 2 suunnalta. Potilaan toimesta – jos se on tyytymätön, se vaihtaa palvelua – mutta myös sote-alueen eli maakunnan hallinnon tehtävä on seurata ja ohjata järjestäjänä sitä tuottajien toimintaa.

Uudistus koskettaa oikeasti eniten niitä, jotka ovat siellä työterveys- huollon ja yksityisen terveystuollon mahdollisuuksien ulkopuolella tällä hetkellä. Se, että on mahdollisuus kilpailijan ilmestymisestä samalla markkinalla, toimii kannustimena tavallaan kehittää sitä omaa toimintaa myös. Eli kun on uhka, että sinne tulee lisää kilpailua, niin kyllä se laittaa myös miettimään, mitä sille omalle toiminnalle voi tehdä. Lakiluonnoksista selviää oikeasti varsin yksiselitteisesti suunnitellut periaatteet kapitaatiokorvaukselle, että sinne kannattaa kuitenkin kurkata vielä.

Ensinnäkin maakunta oikeasti voi muuttaa korvauksen määrää. Täällä on oltu huolissaan, voivatko poliitikot vaikuttaa. Voivat. Sitä voidaan säätää sitä mallia. Siinä tulevat olemaan ratkaisevassa asemassa ne maakuntavaaleilla, suorilla vaaleilla valitut poliitikot, jotka sinne aikaan tulevat valituiksi. Ei tämä valmis ole tämä laki, ja tässä on varmasti paljon tehtävää, mutta pitää jossain vaiheessa päästä eteenpäin. Toistan edelleen: syy, miksi olemme tässä, on se, että suuri kuntauudistus epäonnistui.

Valtuutettu Heinäluoma (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja.

Historiankirjoituksista ei nyt taida kovin paljon olla apua tämän asian hoitamiseen, mutta on kuitenkin pakko sanoa, että en nyt ihan ymmärrä tätä pakkoliitoskeskustelua selityksenä sille, että sote-uudistuslaani on vaikeuksissa. Jos on niin, että kielteinen kanta pakkoliitoksiin on ongelma, josta saamme kiittää tämän nykyisen hallituksen esityksiä, niin sitten tämän kyllä aloitti edellisen hallituksen pääministeri, kokoomuksen puheenjohtaja Katainen, joka ensimmäisenä ilmoitti, että ei ollut aikomuskaan tehdä mitään pakkoliitoksia. Se löytyy kesäkuulta 2012.

22.3.2017

Valtuutettu Kantola (vastauspuheenvuoro)

Kiitos.

Tämä Tatu Rauhamäen puheenvuoro oli todella hyvä. Hyvä, että tuli esiin tämä viime kauden kuntauudistus, ottaen huomioon sen kritiikin, jota nyt tätä sote-uudistusta kohtaan on esitetty. Viime kaudellahan tämä sote-uudistus oli puolittain valmisteltu, eli siinä ei ole edes pystynyt tekemään näitä Mari Rantasen esittämiä vaikutusarviointeja, eikä mitään kokeiluja, että nyt olemme ehkä vähän pidemmällä siinä suhteessa.

Sitten minun mielestäni on ihan hyvä muistaa sellainen asia, että tämän valinnanvapauden ohessa tässä on uudistettavana samanaikaisesti sote-hallinto, kuntien ja maakuntien ja valtion välinen toimivallan jako ja rahoituskanavat. Eli tähän on aivan mielettömän iso palapeli, jonka kokoaminen on todella haastavaa. On hyvä, että tämä on nyt näin näissä raameissa tällä hetkellä valinnanvapauden osalta.

Kiitos.

Valtuutettu Puhakka (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Valtuutettu Rauhamäen puheenvuorossa hän otti lopuksi esille tämän maakuntavaltuustojen roolin. Maakuntavaltuustojen nimeen on täällä vannottu muutamassa muussakin puheenvuorossa. Sinänsä niin kuin jo aikaisemmin sanoin, vasemmistoliitto kannattaa vaaleilla valittavia maakuntavaltuustoja, siinä ei ole mitään. Mutta kyse on siitä, että mikälainen näiden maakuntavaltuustojen valta on. Verotusoikeutta sillä ei ole, valtion budjetista tulevat sote-raha ja muu toimintaraha, eli liikkumamahdollisuus siltä kannalta on erittäin rajallinen.

Toiseksi, näihin yrityksiin, joita maakunta perustaa näitä liikelaitoksia, ei voi yksikään poliitikko astua jalallaan hallitukseen. Eli ne ovat ammattijohtajien piirissä. Sitten ihmettelen, millä tavalla näitä yksityisiä yrityksiä muutoin kuin rahan kautta kyetään valvomaan. Tämä on minun mielestäni tämä valvontakysymys ja tämä maakuntavaltuustojen rooli on erittäin epämääräinen, ja heikko valta joka tapauksessa tulee olemaan.

22.3.2017

Valtuutettu Asko-Seljavaara (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja.

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja Rauhamäen puheenvuoro oli erittäin hyvä, kun hän muistutti tästä, miten se paras hanke tavallaan epäonnistui. Minä olen itse elänyt sen kansanedustajana myös, ja me olimme erittäin pettyneitä. Sen jälkeen saimme aikaan tämän terveydenhuoltolain, joka oli Paula Risikon ministerikaudella ja luulimme, että se johtaisi siihen tulokseen, ettei tarvita enää muuta. Mutta eipä mitään, ne pienet kunnat säilyvät edelleen ja nyt sitten tulee tämä maakuntamalli. Kyllä meidän on se hyväksyttävä, koska muutakaan mallia ei nyt tällä hetkellä ole näköpiirissä, mutta tämä valinnanvapauslain säädäntö on kyllä muutettava toisenluontoiseksi.

Valtuutettu Anttila (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja.

Minusta on tärkeää, että valtuutettu Rauhamäki ja Heinäluoma muistuttivat tästä historiasta, koska itsekkin muistan tämän ja harmittelin sitä, että millä tavalla edellisellä eduskuntakaudella tämä koko uudistus, joka nimenomaan edellyttää kunnollista kuntaremonttia, niin kuin kaikissa muissakin Pohjoismaissa on tehty ennen terveydenhuoltouudistusta kunnollinen kuntaremontti. Meillä se kuntaremontti on aina karahtanut siihen, että on pelätty, että kepu ei kuitenkaan viime kädessä tätä hyväksy. Niinhän se aina on ollut, että vaikka kokoomus ja demarit ovat monella tavalla olleet kuntaremontin puolella, mutta kun tiedetään, että kepu ei sitä kuitenkaan hyväksy, niin se on myös siihen karahtanut. Joten kaikki isot puolueet ovat tässä sopassa mukana.

Valtuutettu Tuomas Rantanen (vastauspuheenvuoro)

Puheenjohtaja.

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja Tatu Rauhamäen yritys kaataa vastuu maakuntamallista demareiden niskaan oli kyllä ovelaa – sitä kiitelen – mutta on se minusta vähän falskiakin, koska kyllähän tämä pakkoliitos tämän sote-uudistuksen maakuntamallin välillä on ihan nimenomaan tämän nykyisen hallituksen luomus. Eikä ole mikään salaisuus, että kokoomus tämän maakuntauudistuksen hyväksyi nimenomaan saadakseen läpi tämän pitkään kaipaamansa sosiaalisen, julkisen sosiaalipuolen yksityistämisen avauksen. Poliittinen vastuu näistä

22.3.2017

---

molemmista kyllä kaatuu kokoomukselle täysimääräisesti, ja siitä, joka tässä varmaan hankaluuksia tuottaa ja pieleen menee, vielä pitkään puhutaan – varsinkin täällä Helsingissä ja pääkaupunkiseudulla liittyen juuri tämän maakuntamallin ehdottamiin haasteisiin ja ongelmiin. Kyllä tässä on seurauksia, jotka vaikuttavat tämän sote-tuotannon, meidän kustannustemme ja päätösvaltamme siirroissa tavalla, jota ei tulla sallittamaan näillä alueilla. Se on minusta ihan selvä.

Valtuutettu Laaninen

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Pakko siihen historiaan on nyt sitten palata, kun kerran näin provosoidaan. Niitä kuntaliitoksia muuten tapahtui aika paljon silloin kun keskusta oli pääministeripuolueena, Vanhasen hallitusten aikana. Sitten tuli tämä Kataisen viritys ja julistettiin mahtipontisesti, että 100 kuntaa, ja siihen stoppasivat kuntaliitokset. Se, mikä tässä keskustelussa unohdetaan, on, että se 100 kuntaakaan ei olisi riittänyt. Eli se ei olisi ollut riittävän vahva pohja kuitenkaan siihen, että jokainen kunta olisi kyennyt nämä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut järjestämään sen näkymän edessä, joka meillä on nyt alkavalla lähimmän 15 vuoden aikana, kun väestö ikääntyy ja näin poispäin. Sen takia on järkevää, että tämä järjestämisvastuu siirretään 18 maakunnalle, joka on muuten aika paljon vähemmän kuin 100.

Nyt jään oikeastaan miettimään, mikä merkitys tällä lausunnolla on, jota olemme täällä antamassa. Kaupunginhallituksessa lausunto syntyi tilapäisen enemmistön voimin äänin 7–7 Tatum äänen ratkaistessa monilta keskeisiltä osiltaan. Nyt laskujeni mukaan täällä on toisenlainen enemmistö mahdollisesti tänä iltana salissa ja kohta ruvetaan arpoimaan, että minkälaista lausuntoa annetaan. Meillä on keskustassa täysi työ koittaa pysyä sen takana, mitä kaupunginhallituksessa olimme toivoneet, että puheenjohtaja osaa äänestysjärjestyksen niin selkeästi tehdä, että pysymme mukana.

Eli jos olisin hallituksessa – mitä en onneksi ole – kyllä mieltäisi tietysti, mikä arvo tällaisella lausunnolla on, joka tänä iltana sitten arpomalla syntyy. Mutta kun olen positiivinen, aina optimisti, koiean kuitenkin löytää sellaisia yhteisiä aineksia, joista uskon, että täällä kohtalaisen laaja yksimielisyys on.

Valinnanvapausesityksessä on oikeasti ongelmia, jotka on ratkaistava. Monta on nostettu esille. Veroparatiisit. Mikään hallitus voi olla niin tyhmä, että 3,5 kuukautta ennen seuraavia eduskuntavaaleja panisi

22.3.2017

---

voimaan systeemin, joka herättäisi valtavan polemiikin ja keskustelun siitä, että nyt ne rahat vilahtivat sinne Neitsytsaarille ja mikä minnekin. Ei tämäkään hallitus niin tyhmä ole. Että tähän on löydettävä ratkaisut. On vakavasti pohdittava tätä vaiheistamista, että missä järjestyksessä mennään tämän valinnanvapauden osalta, missä aikataulussa se voi toteutua. Asiakkaiden valikoinnista on puhuttu jo riittävästi, ja itse todella toivon, että myös täällä salin oikealla laidalla esiintynyt kriittisyys, että se ääni kantautuu hallituksen kammareihin.

Sen kiistan, että tämä olisi huonosti valmisteltu koko uudistus. Tässä on erittäin vankka valmisteluorganisaatio ollut, todella mahtava alivaltiosihteeri Tuomas Pöysti vetämässä tätä kuviota, ja sekin on väärää puhetta, että kaikki asiantuntijat vastustaisivat tätä systeemiä. Kyllä sellaisiakin löytyy, jotka ymmärtävät ja jopa tukevat.

Sitten vielä yksi väärinkäsitys. Tässä ei olla leikkaamassa 3 000 000 000, vaan etsimässä ratkaisua, jolla kustannukset 15 vuoden sisällä nousisivat 3 000 000 000 vähemmän kuin mitä ne nousisivat jos ei mitään tehtäisi.

Tiivistän ideologisesti tämän lopun. Tämän valinnanvapauden suhteen ovat tässä salissa selvästi käyneet ilmi seuraavat erot: kokoomus kannattaa sitä teoriassa ja käytännössä, vasemmisto kannattaa teoriassa mutta ei käytännössä, keskusta kannattaa käytännössä mutta ei niinkään teoreettisideologisenä kysymyksenä, vaan käytännön kysymyksenä.

Valtuutettu Vesikansa

Puheenjohtaja.

Itse asiassa teoriasta minäkin ajattelin lähteä. Me todella tarvitsemme sote-uudistuksen, ja periaatteessa valinnanvapaus on tervetullutta, että ihmisillä on mahdollisuus vaikuttaa ja valita palveluita. Mutta me puhumme täällä nimenomaan siitä mallista, joka on esitelty sote-uudistuksen valinnanvapausmalliksi. Siinä on käytännöllisiä ja teoreettisia ongelmia, ja se täytyy täältä salista, toivottavasti siihen lausuntoon? ei mitenkään arpomalla kuten Timo Laaninen sanoi, vaan äänestämällä päästä eteenpäin. Aion ainakin itse kannattaa niitä samoja vihreiden ja vasemmiston muutosesityksiä, joita kaupunginhallituksessa esitimme, jotka eivät menneet läpi.

Tämä asiantuntijoiden kritiikki on ollut murskaavaa. Siitä kai voidaan olla kohtuullisen yksimielisiä, kun ruvetaan listaamaan niitä puheenvuo-

22.3.2017

---

roja, joita asiantuntijoilta on tullut. Tietenkin lisäksi hallituksen oman esityksen vaikutusarvioissa on suuria huolia siitä kustannuksen karkaamisesta, ja myös näihin puheenvuoroihin, joita täällä on kapitaatiomallista sekä sen hyötyihin että haittoihin täytyisi suhtautua vakavasti.

Tässä kapitaatiomallissa tuottajat pärjäävät kilpailussa sijoittumalla siinä erityisesti terveiden miesten työpaikkojen viereen, jotka käyttävät keskimäärin vähemmän sote-palveluja. Sen takia tätä kapitaatiomallia täytyy olla valmis muuttamaan. Kuten Terhi Peltokorpi täällä esitti, niin sitä on mietittävä, miten se parhaiten palvelee jatkossa.

Otan nyt esille sen, joka ei ole ehkä niin paljon saanut huomiota eli erityisesti tämä hallitussiirtymä ja aikataulu. Hallituksen esittämässä aikataulussa tuottajien listautuminen alkaisi jo reilun vuoden päästä kesällä. Maakuntia ei tässä vaiheessa ole eikä ole niiden yhtiöitä, ja kun väistämättä osa helsinkiläisistä varmasti siirtyy yksityisten asiakkaaksi, meillä on paljon palvelutarjontaa ja näin tulee varmasti käymään, niin mitä teemme, jos meillä eivät ole yhtiöt siellä valmiina myös julkisella puolella. Joudummeko hätäisiin pikayhtiöittämissiin, hyväksymmekö sen, että julkisten palveluiden rahoituksesta haihtuu yhdessä yössä vuoden vaihtuessa osa, sanotaan nyt vaikka viidennes? Miten silloin maakunta pystyy takaamaan pienemmällä rahalla laadukkaammat palvelut, esimerkiksi siellä Helsingin alueella, jonne yksityinen ei tule missään tapauksessa hakeutumaan? Tämän takia julkiset palvelut eivät ole mitenkään samalla viivalla valinnanvapauden alkaessa. Erityisesti kokoomuksen riveissä olisi syytä ottaa nämä aikatauluihin ja siirtymäaikoihin liittyvät huolet vakavasti. Kiitos Sirpa Asko-Seljavaaralle, joka täällä on hyvin puhunut niitä valuvioista, jotka täytyy korjata.

Hallituksen omassa vaikutusarvioinnissa sanotaan: erityisesti muiden maiden kokemukset osoittavat, että tuottajan vaihtuminen on vähäistä, joten uudistuksen käynnistymisvaiheessa muodostuvat ne markkinaosuudet, jotka saattavat jäädä pitkäaikaisiksi. Ensivaiheen listautumisen kannalta on siis olennaista, onko tuottajilla mahdollisuus ja kannustin valikoida asiakkaita haitallisella tavalla, ja asiakkaiden valikointi erityisesti avaamisvaiheessa vaikuttaa pitkäkestoisesti tämän uudistuksen toimivuuteen. Sen takia tähän siirtymäaikaan ja tähän mallin lopulliseen muotoutumiseen on todella käytettävä nyt aikaa.

Demokratian kannalta hallituksen malli on myös kyseenalainen, koska maakuntavaltuuston mahdollisuudet ohjata tätä pirstoutunutta sote-palveluiden kokonaisuutta jäävät vähäisiksi. Täällä on esitetty aivan perusteltuja huolia erityisesti siitä ymmärryksestä, joka liittyy tähän sosiaalipalveluiden osaan. Useimmiten puhutaan vain niistä terveyspalveluista, ja tämä on aivan perusteltua kritiikkiä. Maakunnilla pitäisi olla ve-

22.3.2017

---

rotusoikeus, jotta raha ja vastuu olisivat samoissa käsissä. Eli uudistusvalinnanvapauskin voidaan toteuttaa, mutta se täytyy toteuttaa huomattavasti suppeampana, siirtymäajalla ja aivan erillisenä lakihankkeena, mitä nyt ei ole tehty.

Kiitos.

Valtuutettu Asko-Seljavaara (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja.

Kiitän valtuutettu Vesikansaa erittäin viisaasta puheenvuorosta. Vielä korostan sitä, että silloin jos yhtäkkiä vapautamme nämä markkinat perusterveydenhuollossa, se maksaa tälle maalle 900 000 000 vuodessa, koska nyt kaikki ne, jotka maksavat itse palvelunsa, siirtyvät silloin näitten yritysten potilaiksi tai asiakkaiksi, ja se maksetaan verovaroista. Sen takia tätä ei voi yhtäkkiä toteuttaa niin kuin tässä lakiesityksessä on.

Valtuutettu Kivekäs

Puheenjohtaja.

Tässä valinnanvapauskysymyksessä valtuutettu Wallgren piti kiinnostavan pohjustuksen vapauden käsitteestä ja sen historiasta. Menemättä siihen sen syvemmälle itsekkin olen pohtinut vapautta. Mehän toki sitä kannatamme varmaan kaikki. Ainakin me vihreissä olemme voittopuolisesti vapauden kannalla. Näen, tässäkin asiassa ajatus siitä, että ihmiset saavat valita vapaammin terveystalveunsa, saavat itse vaikuttaa siihen, kyllähän siinä on tiettyä positiivista sävyä. Sitten kun ruvetaan puhumaan tästä mallista, josta me nyt lausumme, alkaa tulla vähän erityyppisiä ajatuksia aika nopeasti mieleen. Täällä on aika monelle jo tullut. En yritäkään toistaa, mistä kaikesta olen samaa mieltä, mutta melko monesta esitetystä kritiikistä olen samalla kannalla.

Erityisesti muutaman asian voisin nostaa tässä esiin. Kaikki lienevät jo lukeneet Soininvaaran kirjoituksen koskien tätä valinnanvapausmallia ja sen kannustimien ongelmia. Jos ei joku ole, kehotan lukemaan sen, ja Ode varmaan olennaiset kohdat toistaa itse myös puhuttuna kohtapuoleen. Tällä hetkellä esityksen mukaisessa mallissa on hyvin ongelmalliset kannustimet yksityisille toimijoille, mikä johtaa erilaisiin, ehkä kermankuorintaan tai muuten epätarkoituksenmukaisiin toimintatapoihin. Voi hyvin olla, että tätä ollaan jo suunniteltu korjattavaksi jollakin

22.3.2017

---

toisella tavalla, mutta kannustimien rakentaminen on aidosti aika vaikeaa. Pelkästään suuressa viisaudessaan ja kokoushuoneessa istumalla niitä luultavasti ei saa sellaiseen muotoon, että ne heti toimisivat. Eli tehtiin mitä hyvänsä, todennäköisesti ensimmäinen versio, jota lähdetään toteuttamaan käytännössä, sisältää ongelmallisia kannustimia, jolloin yritykset rupeavat reagoimaan niihin ja tuottamaan palveluita joilakin ongelmallisilla tavoilla. Tämä pitäisi ottaa alusta lähtien huomioon, jos halutaan valinnanvapausmallia tehdä.

Toinen kohta on kustannukset. Ruotsissa, missä on terveydenhuollon – joskaan ei sosiaalihuollon – osalta vähän samantapainen malli, joskin paremmin suunnitelluilla kannustimilla, kustannustasohan ei suinkaan ole laskenut. Ymmärryksen mukaan se on noussut Ruotsissa. Jos haluamme, sinänsä voi esittää argumentin, että olemme valmiita maksamaan lisää terveydenhuollosta, jotta saamme parempaa terveydenhuoltoa – ihmiset saavat valita, jotta saisimme tasa-arvoisempaa terveydenhuoltoa. Sanotaan, että olen itsekkin valmis keskustelemaan siitä, pitäisikö meidän satsata enemmän terveydenhuoltoon ja sosiaali-toimeen, mutta kun uudistukselle on kirjattu tavoitteeksi säästää ja se toteutetaan tavalla, joka lisää kustannuksia, kyllä se kuulostaa siltä, että ongelmia on luvassa. Pitää joko valita, halutaanko käyttää lisää rahaa vai halutaanko käyttää vähemmän rahaa.

Sitten kolmas on aikataulu. Se aikataulu, jota esitetään, jossa maakunta, jota ei vielä ole olemassa, joka on Suomen suurimman organisaatiofuusion tulos, on kilpailutilanteessa välittömästi syntyessään. Siinähan on melkoiset katastrofin ainekset siinäkin, kun se myös väistämättä häviää markkinaosuutta. Kun se markkinaosuus on olennaisesti 100, niin ei se voi lisääkään voittaa, vaan se pakostakin häviää sitä. Siksi olen tehnyt vastaesityksen, joka on olennaisesti samansisältöinen kuin teimme kaupunginhallituksessa hieman lyhennettynä vain – jolle toivon tukea – ja siinä esitetään, että nämä siirtymäajat ovat aivan liian lyhyitä.

Kiitos.

Valtuutettu Hursti (vastauspuheenvuoro)

Kiitos, puheenjohtaja.

Kiitos hyvästä puheenvuorosta, valtuutettu Kivekäs. Se on juuri näin, että jos me näkisimme asiat sillä tavalla kuin ne pitäisi nähdä, laittaisimme niiden ihmisten asiat kuntoon ja pitäisimme niistä ihmisistä huolta, jotka tällä hetkellä eivät tuota yhteiskunnalle mitään, vaan ovat pikemminkin kuluja, mutta saisimme sen ihmisyyden ensinnäkin omaan

22.3.2017

---

arvoonsa ja saisimme pidettyä näistä ihmisistä niin huolta, että vaikka ne tänä päivänä olisivat meille kuluja, niin 5–10 vuoden kuluttua me säästäisimme sosiaali- ja terveystalouksissa.

Valtuutettu Honkasalo

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Aluksi haluaisin kannattaa Otso Kivekkään tekemää vastaesitystä. Muutama sana vapauskäsitteestä, josta Thomas Wallgren täällä hienosti jo puhui. Tuntuu siltä, että tämän hallituksen valinnanvapausmallin kohdalla ei ole puhuttu vapaudesta moraalifilosofisesta näkökulmasta juuri näinkään. Täälläkin Laaninen puhui näistä teoreettisista ja käytännöllisistä vapauskäsitteistä ehkä erottelematta lainkaan sitä, että meillä täällä vasemmalla on hieman erilainen käsitys vapaudesta kuin teillä siellä oikealla. Oikeiston vapauskäsitteeseen, johon tämä hallituksen valinnanvapausmallikin pohjautuu, lähtee siitä esimerkiksi Amerikassa hyvin vallalla olevasta ajatuksesta, että ihmiset tulee vapauttaa kaikesta holhoamisesta tulkitusta ja ulkoisista kahleista. Tuollainen negatiivinen vapaus saattaa jättää ihmisen myös täysin toimintakyvyttömäksi, ja sosiaalityöntekijät esimerkiksi ovat tätä valinnanvapausmallia tästä näkökulmasta kritisoineet ankarasti.

Suomalainen hyvinvointivaltio varmistaa ihmiselle paljon positiivista vapautta – vapautta toimia omien arvojensa ja elämänsä eteen osana yhteisöä. Yhteiskunnallisessa kontekstissa vapaus tarkoittaa siis sitä, että ne, joilla on enemmän, auttavat muita ja antavat omastaan. Se tarkoittaa myös sellaisen yhteiskuntarakenteen puolustamista ja vahvistamista, joka turvaa kaikkien ihmisten edellytykset elää onnellista ja turvallista elämää. Sitä, ettei hyvinvointivaltio ole hyväntekeväisyydestä kiinni, että köyhimmät yksilöt joutuisivat elämään muiden armeliaisuuden varassa.

Näissä ajatuksissa vapauskäsite on melko erilainen kuin se, jota pönkitetään oikeiston taholta ja nyt myös tämän valinnanvapausmallin muodossa. Itsenäisyyden mahdollistava vapaus ei meille vasemmistolaisille tarkoita sitä, että jokainen on oman onnensa seppä. Me emme ole taipuvaisia ajattelemaan, että yksilön kohtalo on kiinni yksilöllisistä valinnoista. Sanoisin, että oikeistolaiset elävät tässä suhteessa sumussa, sillä usein tuntuu, että he eivät näe, että yksilöt syntyvät erilaisiin todellisuuksiin, eivätkä he paljasta sitä, että markkinoiden suojaamiseksi on luotava valtava määrä pykälää, jotka itse asiassa kaventavat ihmisten vapautta ja edellytyksiä hyvinvointiin. Monikansallisten, voittoa tavoittelevien yritysten edustajat esiintyvät mielellään vapauden sotureina,

22.3.2017

---

mutta tällöin unohtuu, että he ajavat etupäässä rikkaiden ja etuoikeutettujen vapauksia.

Thomas Wallgren sanoi hienosti ruotsinkielisessä keskustelussa viikko sitten, jossa olimme yhdessä, että itse asiassa hallituksen ajama valinnanvapaus ajaa vapautta valita demokratia pois. Korjaa Wallgren minua, jos nyt tässä siteerasin väärin. Hallituksen valinnanvapausmallissa on kyse yritysten vapaudesta voittoon, ei yksilöiden vapaudesta saada laadukasta hoitoa.

On tärkeää, että me puhumme jatkuvasti vapauden eri sisällöistä ja merkityksistä. Vapauskäsite ei saa olla vain voittoa tavoittelevien ylikansallisten ja veroa pakoilevien hoivayritysten ja heidän etujaan ajaman hallituksen määriteltävissä. Kuntatasolla tapahtuvat yhtiöittämiset ovat jo nyt osoittaneet surullisella tavalla, kuinka yritykset ovat omineet itselleen ison osan ihmisten arkipäivään vaikuttavaa päätösvaltaa, jota ennen käyttivät luottamushenkilöt. On todella tärkeää, että me jatkamme sen puolustamista, että demokraattinen päätösvalta pysyy demokraattisesti valituilla luottamushenkilöillä jatkossakin.

Kiitos.

Ledamoten Wallgren (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa valtuusto.

On tärkeä myös nähdä, että tämän moraalifilosofisen keskustelun vapaudesta syvin jakolinja ei suinkaan ole oikeiston ja vasemmiston välillä, vaan se on siinä, mistä haetaan sitä vapauskäsityksen juurta. Yksi tapa hahmottaa vapautta on se, että nähdään vapaus vapautumisena jostakin pakosta. Tämä lähestymistapa on tärkeä, mutta jos tähän keskittyy, niin sitten jää näkemättä se, mikä on esimerkiksi Georg Henrik von Wrightin filosofiassa oleellista – praktisen järjen käyttöön perustuvassa vapaudessa, jolloin vapaus on sitä, että ihminen tekee sellaisia valintoja, joiden seurauksia hän ajattelee, että hän voi ymmärtää ja hän voi haluta tehdä niitä valintoja, joita tekee. Tämä on se oikeiston ja vasemmiston yhteinen vapausperinne, jota tässä pitäisi vaalia. Sen muuten Veronika Honkasalo on ymmärtänyt ihan hyvin, mitä viime viikolla puhuin.

Valtuutettu Arajärvi (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja.

22.3.2017

Tähän vapauskeskusteluun. Paitsi tuo Wallgrenin äsken mainitsema vapaus jostakin ja vapaus johonkin, mikä on tärkeä, perustavanlaatuisen erottelu, onko meillä vapaus puutteesta, onko meillä vapaus palveluihin, niin on syytä kiinnittää huomiota siihen vapauskäsitteiden eroon, joka ilmenee myös vaikkapa Ranskan vallankumouksen ja Yhdysvaltain itsenäisyysjulistuksen välillä. Eurooppalainen ja amerikkalainen vapauskäsitteet. Eurooppalainen vapauskäsitteet lähtee siitä, että valtio laajassa mielessä, kaikki julkinen valta, on vapauden taetta, kun taas amerikkalainen käsitteet lähtee siitä, että julkinen valta on vapauden uhka. Se osaltaan perustuu luultavasti siihen, että Yhdysvaltain alkupe- räinen väestö oli itse asiassa Euroopasta eri syistä vainoja paenneita henkilöitä. He kokivat julkisen vallan uhkana.

Valtuutettu Laaninen (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja.

Tuli oikein nostalginen olo tuohon valtuutettu Vuorjoen puheenvuorosta. Minä kun tulinkin politiikkaan joskus 1970-luvulla, niin silloin oli tuolla vasemmalla reunalla yksi sellainen ryhmä, jossa oli korkeampi ymmärrys siitä, että kuinka asiat ovat. Kiitän tästä tukiopetuksesta, joka vapauskäsitteestä – anteeksi Honkasaloa tarkoitin mainita.

Tämä on hyvää keskustelua, ja Wallgrenin ja Arajärvenkin puheenvuoroista jotakin ymmärsin, mutta tämä väittämä, että täällä keskustassa tai oikealla ei oikein ymmärrettäisi näitä vapauden syvintä olemusta, niin sitä en oikein hyväksy. Keskustassa meillä on 110 vuoden kokemus siitä, miten heikommassa asemassa olevien ihmisten vapauksia lisätään koulutuksessa, terveydenhuollossa ja niin poispäin.

Valtuutettu Honkasalo (vastauspuheenvuoro)

Minä toin omassa puheenvuorossani esille sen asian, että tässä koko valinnanvapauskeskustelussa on jäänyt mielestäni koko tämä sisällöllinen pointti todella paitsioon. Nykyään yhteiskunnassa on hyvin vahvana vallalla harha siitä, että ihmiset ikään kuin vain valitsevat omasta vapaasta tahdostaan, ja meiltä puuttuu sellainen herkkä analyysi siitä, että ihmisten taustat, resurssit ja elämäntilanne vaikuttavat niihin valintamahdollisuuksiin. Tämä on yksi ongelma, jota nimenomaan tässä hallituksen valinnanvapausmallissa ei ole nostettu esille. Kaikilla ihmisillä ei ole samanlaisia mahdollisuuksia valita.

22.3.2017

Valtuutettu Arajärvi (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja.

Vähän jatkonakin tuohon Veronika Honkasalon äskeiseen puheenvuoroon. Tämä sotien valinnanvapauden ydin lähtee juuri siitä, että kaikki voivat valita, osaavat valita, vaikka jo pelkästään 1 % väestöstä on vaikeasti ja syvästi kehitysvammaisia, missä ei varmaan kukaan väitä valinnan mahdollisuuden toteutuvan.

Oikeiston vapaus on tyypillisesti vapautta kaikesta muusta riippumatta, ja siitä jää silloin huomaamatta se, että tällainen vapaus on vahvimman vapautta. Vahvin toteuttaa vapautensa ja muut vikisevät. Siksi vasemiston vapauskäsityksessä on niin olennaista se, että siihen otetaan viereen tasa-arvo ja yhdenvertaisuus. Silloin vapaus koskee oikeasti kaikkia.

Ledamoten Wallgren (vastauspuheenvuoro)

Lyhyesti keskustan suhteesta vapausperinteeseen Timo Laanisen puheenvuoron johdosta. Minä olen itse hahmottanut tämän pohjoismaisen hyvinvointivaltion rakennushistorian osittain siltä pohjalta, että keskustalla on ollut historiallisesti sitoutunut tällaiseen syvälliseen vapauskäsitykseen sen kautta, että on nähty tämän paikallisyhteisön merkitys ja kuntatason merkitys ihmisen vapauden toteutumiseksi. Silloin kun paikallistaso on vahva ja paikallinen demokratia on vahva, annetaan mahdollisuuksia juuri tälle ymmärrykselle ja vuorovaikutukselle perustuvalla ymmärryksellä, jonka kautta ihminen voi kukoistaa vapautessaan. Sen takia pidän ongelmallisena, että nykyinen hallitus esittää tällaista hyvin keskittävää ja markkina - mallia tälle sote-uudistukselle. En pidä sitä kovin kunniakkaana tämän keskustan syvällisemmän vapausperiaatteen kannalta.

Valtuutettu Vuorjoki (vastauspuheenvuoro)

Kiitos, puheenjohtaja.

Kiitos tästä keskustelusta. Tässä on minun mielestäni käyty hirveän hyvää keskustelua tästä vapauden käsitteestä. Haluaisin sellaisen näkökulman tähän vapauden käsitteeseen ja tähän valinnanvapauslakiesitykseen tuoda, että tämä valinnanvapaus, josta nyt puhutaan, niin siinä ihmisellä on mahdollisuus tehdä vain sellaisia valintoja, jotka liittyvät hänen omiin tarpeisiinsa, jotka liittyvät hänen itsensä sillä hetkellä

22.3.2017

---

tarvitsemiinsa palveluihin. Kun taas tällaisessa systeemissä, jossa me demokraattisesti hallinnoimme sitä sote-palveluiden tuotantoa, me kaikki voimme demokraattisen prosessin kautta vaikuttaa myös siihen, minkälaisia palveluita toiset ihmiset saavat, joilla on erilaisia tarpeita kuin meillä. Koen, että tämä on hirveän iso ja olennainen kysymys, että miten meillä on vapaus tehdä sellaisia eettisiä valintoja, että me omalla työllämme tuemme myös heikompien ja vähemmistön oikeuksia hyviin palveluihin.

Valtuutettu Asko-Seljavaara (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja.

Tässä käsittelyssä olevassa luonnoksessa oikeastaan valinnanvapaus on huonompi kuin nykyinen valinnanvapaus, koska siinä voi valita sen paikan vain kerran vuodessa. Sitten istut kiinni siitä terveysasemassa, jonka olet joskus valinnut joulukuussa, niin et pääse siitä iriä. Kun taas nykyinen valinnanvapaus on sitä, että saat valita mistä tahansa suomalaisesta terveysasemasta tai sairaalasta sen hoitopaikkasi. Sitten saat valita minkä tahansa yksityisen terveysaseman, kunhan otat vastaan tämän Kela-korvauksen. Joten eikö olisi ollut paljon parempi vain nostaa Kela-korvauksia niin, että todellinen valinnanvapaus olisi säilynyt?

Valtuutettu Karhuvaara (vastauspuheenvuoro)

Kiitos.

Tässä valtuutettu Arajärvi otti esimerkiksi kehitysvammaisten oikeuden ja kyvyn valita. Kehitysvammalakiin ei mielestäni koskettu tämän lakiuudistuksen kohdalla. Toinen asia on se, että nythän olisi myös mahdollisuus heillä tehdä valintoja. Kuitenkin edunvalvojat ja omaiset ovat olemassa, ja kunnille on määrätty myös neuvontavelvollisuus.

Valtuutettu Ikävalko

Kiitos, puheenjohtaja. Hyvää iltaa valtuutetut.

Kun aloitin noin 20 vuotta sitten valtuutettuna, totesin, etten ole oikealla enkä vasemmalla, vaan toivottavasti edellä, ja nyt kun tätä keskustelua kuuntelee, toivon, että edelleenkin olisin siellä edellä. Täällä on hirveän mustavalkoisia käsityksiä heitellä asioita puolin ja toisin, vaikka todellisuus voisi olla sellainen, että löytäisimme yhteisen hyvän nimittäjän.

22.3.2017

Ihan yksinkertaisesti esimerkiksi tämä keskustelu tästä, osaavatko ihmiset valita ja kuka osaa valita. Oma käsitykseni tästä lainsäädännön valmistelusta on se, että kyllä edelleen on tavoitteena se, että kaikille niille, jotka eivät kykene valitsemaan, nimitetään palveluohjaajat tai koordinaattorit, jotka pitävät huolen siitä, että joka ikinen palveluntarvitsija saa mahdollisimman hyvän tuen mahdollisessa valintatilanteessa ja myös siinä, kun hän kokoaa tarvitsemansa palvelut. Näin toimitaan tällä hetkellä jo esimerkiksi Tampereella. Tampereen Kotitori ohjaa vanhuksia heille soveltuvien palvelujen pariin, ja tähän on oltu erittäin tyytyväisiä. En näe, miksi se ei voisi toimia Helsingissäkin.

Palaan nyt näistä filosofisista sfääreistä vähän konkreettisempaan näkökulmaan, ja kerron teille lyhyesti HUSista. Kun me Helsingin HUSissa päätimme vuoden 2017 talousarviosta, osana tätä päätöstä hyväksyttiin myös strategisia tavoitteita. Omasta esityksestäni strategiaan tavoitteisiin lisättiin yksimielisesti seuraava. Sosiaali- ja terveystieteiden preventio eli ennaltaehkäisy ja peruspalveluja vahvistava rakennemuutos etenee Uudellamaalla. Mittariksi sovittiin nyt alkuun, jokaisen kunnan kanssa on sovittu konkreettiset toimenpiteet tavoitteen edistämiseksi, ja toimenpiteiden toteuttaminen on käynnistetty. Tavoitteena tässä on luonnollisesti palveluiden tarkoituksenmukainen integraatio, kustannusvaikuttavuus ja potilaslähtöisyys.

Myös uudessa sotessa pitäisi olla mahdollista ohjata palvelutuotantoa ihan vastaavasti kokonaisuuden, veronmaksajien ja potilaiden kannalta parempaan ja vaikuttavampaan suuntaan myös mahdollisen valinnanvapauden toteutuessa. Jos näin ei tapahdu, karkaavat kustannukset vääjäämättä karkuun eivätkä resurssit kohdennu optimaalisesti. Tämä käsittelyssä oleva hallituksen esitys ei käsittääkseni mahdollista tätä ohjausta tällä hetkellä.

Henkilökohtaisesti kannatan hyvin toteutettua ja ohjattua valinnanvapautta peruspalveluissa, jos sen avulla kaikki ihmiset saavat tarvitsemiaan palveluita ilman turhaa viivettä niin kuin nyt ja jos se toteutetaan palveluissa aidosti fokusoiden preventioiden parempaan vaikuttavuuteen. Tällainen lähtökohta yhdistettynä valinnanvapauteen edellyttää kuitenkin jatkuvaa palvelutuotannon arviointia ja ohjaamista, jotta voidaan todentaa, kehittyvätkö palvelut haluttuun suuntaan ja saammeko vastinetta verovaraille. Tähän tarvitaan puolestaan mittarit ja ne mainitut kannustimet myös. Vaikka valmiita mittareita on olemassa jo runsaasti, tarvitsemme selkeät tavoitteet palveluille, ennen kuin mittarit voidaan valita.

22.3.2017

Tavoitteessa tulee näkyä kustannusten lisäksi laatu ja vaikuttavuus. Nythän näitä asioita ei olleenkaan seurata ja mitata. Mittaamisen kannalta keskeisimmät kehittämiskohteet liittyvät muun muassa asiakkailta kerättävään tietoon eli asiakaskokemukseen, asiakkaan raportoimaan toimintakykyyn ja terveydentilaan sekä turvallisuuden kokonaisvaltaiseen seurantaan. Näiden tietojen kerääminen ja systemaattinen hyödyntäminen puolestaan edellyttää menetelmien ja mahdollisten tietojärjestelmien kehittämistä.

Tästä voisi jatkaa pidempäänkin, mutta päätän tähän toteamalla, että aikalisä on nähdäkseni joka tapauksessa tarpeen, jotta kuvaamani valmiudet uudistuksen hallittuun toteuttamiseen ovat kohdallaan ja jotta järjestämisvastuullinen taho saa tarvitsemansa työkalut ja tietopohjan palvelujärjestelmän ohjaamiseen. Kun tämä on kunnossa, voimme myös sitten lähteä toteuttamaan sitä hallittua valinnanvapautta mahdollisesti.

Kiitos.

Valtuutettu Arajärvi (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja.

Rohkenen vielä vähän puhua vapaudesta käsitteenä, kun siitä tässä vielä on jatkettu keskustelua. Puhuin vapaudesta teoreettisena käsityksenä. Käsityksenä siitä, mitä vapaus on ja sen suhteista yhdenvertaisuuteen. Käytin kehitysvammaisia esimerkkinä sen takia, että se on selkeä esimerkki ryhmästä, joka ei kykenisi teoreettisesti käyttämään. Valtuutettu Karhuvaaran pettymykseksi oikeisto on maailman jossakin kohdassa lässähtänyt tässä kysymyksessä ja sallinut tällaisen yhdenvertaisuutta rakentavan vapauskäsitteen käyttöönoton kehitysvammaisissa eli hyväksynyt eurooppalaisen ajatuksen siitä, että julkinen valta on turva eikä uhka ja että henkilö yhdenvertaisuuden johdosta voidaan asettaa erityiseen asemaan.

Valtuutettu Vuorjoki (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja

Tässä puheenvuorossa kuvattiin sitä, millä tavalla erilaisilla vaikuttavuusarvioilla ja mittareilla meidän pitää pystyä ottamaan tämä sote-palvelukenttä haltuun. Varmasti meillä on sellaisia palveluita, joissa me ihan oikeasti pystymme arvioimaan laatua, asettamaan selkeät tavoit-

22.3.2017

---

teet ja arvioimaan laatua selkeillä mittareilla, niin kuin esimerkiksi jotkin yksittäiset terveydenhuollon toimenpiteet

Meillä on myös sosiaalipalveluita, joissa meillä on kysymys hirveän monimutkaisten sosiaalisten ongelmien ratkaisemista, joihin vaikuttavat monet yksilöön itseensä liittyvät asiat, yksilön lähiympäristöön liittyvät asiat, yhteiskunnalliset asiat ja lisäksi se, mitä työntekijä siinä tekee. Silloin se on jopa tieteellisessä tutkimuksessa iso ja hankala kysymys, miten tällaisten palveluiden vaikuttavuutta arvioidaan. Totta kai siihen pitää pyrkiä, että vaikuttavuutta voidaan jollakin tavalla arvioida, mutta ei meillä lähimmän 5 vuoden aikana tule olemaan sellaisia selkeitä yksiselitteisiä mittareita, joilla me sen voisimme tehdä.

Valtuutettu Huru

Kiitos, puheenjohtaja. Arvoisat valtuutetut.

Mummuni opetti aikoinaan, että naisen pitää olla itsenäinen, riippumaton miehestään ja aina sen verran pitää tilillä olla rahaa, että yllättävän sairauden iskiessä saa itsensä hoidettua. Viisas mummu, joka tänään ihmettelisi tätä sote-keskustelua ja varsinkin valinnanvapauteen liittyen.

Käsitellessämme periaatepäätöstä lausunnosta sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslainsäädäntöön, nousee ensimmäiseksi mieleen kysymys, onko tavoitteet asetettu realistisesti niin aikataulujen, resurssien kuin kustannusten suhteen. Sosiaalipuoli kulkee terveydenhuollon varjossa tässä esityksessä, joten toivon jatkovalmistelussa sosiaalipuolen nostamista paremmin esiin.

Tekstissä sanotaan, että tavoitteena esitetyssä valinnanvapauslainsäädännössä on kaventaa terveys- ja hyvinvointieroja ja parantaa sosiaali- ja terveyspalvelujen saatavuutta ainakin suuremmissa maakunnissa eli siellä, missä aitoa kilpailua tuottajien kesken syntyy. Nyt luodaan houkuttelevaa ihannekuva valinnanvapaudesta ja sen myönteisestä merkityksestä ihmiselle. Valinnanvapaudesta, josta kukaan ei oikein tunnu tietävän, mitä se oikeasti tarkoittaa. Kysyn, onko kaupunkilainen kiinnostunut terveys- ja hyvinvointierojen kaventumisesta. Ei. Kaupunkilainen on kiinnostunut siitä, että pääsee hoitoon terveyskeskukseen, joka toivottavasti vielä sijaitsee lähellä.

Saatavuus ei parane pelkästään kilpailulla. Henkilökunnalta voi kyllä syntyä hyviä kehitysehdotuksia, joilla vaikutetaan saatavuuteen. Käytännön pitäisi toimia, siitä syntyvät hyvä arki ja hyvät palvelut. Käytännön toimintaa sosiaali- ja terveyspalveluissa ovat vaikeuttaneet osal-

22.3.2017

---

taan esimerkiksi tilaaja-tuottajamalli sekä hankintalakikilpailutus velvoitteineen. Tämä esitysluonnos valinnanvapaudesta ei saisi enää monimutkaistaa asioita. Yksinkertaisesti, perusterveydenhuollon pitää ja tulee toimia.

Hyvät kuulijat.

Palataan säästövelvoitteisiin. Palveluista aiheutuvien kustannusten vähentäminen 3 000 000 000:lla vaikuttaa epätodelliselta. Ihmiset, jotka ovat kustantaneet tähän päivään asti itse niin sairautensa kuin hammaslääkärillä käyntinsä, ovat luonnollisesti saman valinnanvapauden piirissä. Eikö se kaiken järjen mukaan lisää kustannuksia, jos näillekin ihmisille jatkossa kustannetaan palveluja yhteiskunnan verovaroin? Miljardisäästöistä tuleeekin miljardin menot. Kysyn, kuka maksaa viulut. Veronmaksaja, sinäkin, kohonneina veroina.

Olen huolissani esityksessä mainitusta markkinoiden yksityistämisestä, keskittämisestä, yhtiöittämis- ja liikelaitosmalleista ja niiden kilpailuasetelmista. Olen huolissani suomalaisen rahan virtaamisesta ulkomaille. Olemme eläneet 1990-luvun laman ja arvokiinteistöjen ulkomaille myynnin. Valinnanvapauden en halua sosiaali- ja terveystalujamme rapauttaa. Terveystalusta ei saa tehdä kauppatavaraa. Huolissani olen myös henkilöstön asemasta muutoksessa. Henkilöstön asema tulisi turvata.

Erikoissairaanhoidopiirit kuten HUS selviävät, mutta kuka huolehtii syrjäkylien ihmisistä? Julkisuudessa on kysytty, eikö köyhällä mummolla ole oikeutta päästä yksityiselle lääkärille. Kyse ei ole siitä. Kysyn sinulta, jos polvessasi on vaivaa, niin miten käytät valinnanvapauttasi ja kenelle menet hoitoon. Kenties palveluntarjoajalle, jolla on parhaimmat kotisivut. Yhtä vähän kuin sinä osaa köyhä mummokin vastata, kenet haluaa polvensa hoitavan. Saati jos hänellä ei ole pankkitunnuksia, nettiyhteyksiä tai pääsyä sähköiseen kantapalveluun. Haluan vastauksen apulaiskaupunginjohtaja Panhelaiselta, minne menee mummu, joka ei itse valinnanvapautta käytä. Päätyykö hän kuitenkin lähiterveyskeskukseen yksityislääkärin sijaan?

Voinko jatkaa vielä? Minulla on ponsi, puuttuu. En soisi sota-ajan eläneiden ihmisten ja Suomea rakentaneiden, nyt jo vanhusten elävän elämässä, kokevan sitä, että joutuvat huutolaisuudesta hoivabisneksen uhriksi. Siksi kannatan Yrjö Hakasen vastaehdotusta ja teen seuraavat ponnet:

Hyväksyessään periaatepäätöksen lausunnoksi sosiaali- ja terveysministeriölle ja valtiovarainministeriölle hallituksen

22.3.2017

---

esitysluonnoksesta sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslainsäädännöksi kaupunginvaltuusto edellyttää, että sen tiedoksi tuodaan selvitykset valinnanvapauslainsäädännön kustannusvaikutuksista sekä palveluntuottajan valitsemista kykenemättömien ihmisten – erityisesti vähävaraisten vanhusten – pärjäämisestä muutoksessa. Lisäksi kaupunginvaltuusto edellyttää, että neuvontapalvelut ovat ajan tasalla, digipalveluja omistamattomien kaupunkilaisille valinnanvapauden alkaessa.

Kiitos.

Lisään nämä järjestelmään.

Ledamoten Månsson

Tack, ordförande.

Jag hade faktiskt tänkt på lite samma sak när det gäller klämmar, att passar de alls in här.

Ordförande.

Då det nu inte blev något gruppanförande i den här frågan så var vi i vår grupp överens om att vår expert, vår vårdexpert Gunvor Brettschneider, skulle hålla ett inofficiellt gruppanförande. I misstag fick jag ordet före henne, och därför ska jag bara säga en sak till proceduren.

Mielestäni tässä käsittelyssä on demokratian vaje. Meillä on demokraattisesti valittu elin eli sosiaali- ja terveyslautakunta, johon ainakin me olemme valinneet alan asiantuntijan. Toivon mukaan – näin olen käsittänyt – muutkin puolue ryhmät ovat tehneet. Pidän valitettavana sitä, ettei tämän lautakunnan kantaa ole otettu pohjaksi virkamiesvalmistelussa ja esittelyssä eikä kaupunginhallituksen esityksessä. Meidän asiamme mielestäni on nyt täällä valtuustossa korjata tämä puute ja täyttää tämä demokratian vaje.

Apulaiskaupunginjohtaja Panhelainen

Puheenjohtaja.

En ole asian esittelijä, mutta kun tässä esitettiin suoraan kysymys tästä lakiesityksestä, miten henkilö, jolla ei ole internetiä tai muita välineitä,

22.3.2017

---

voi tehdä valintoja ja päästä hoitoon. Kerron lyhyesti, mitä tässä lakiesityksessä on tästä todettu. Lähtökohtanahan on, että lisätään digitaalisia palveluja ja uusia palvelumuotoja, mutta lakiesitykseen on myös tuotu vahvasti tämä palveluneuvonnan ja ohjauksen merkitys. Eli siellä todetaan, että myös tavanomaisin menetelmin on tätä palvelua saatava, muun muassa palveluohjaajien toimesta. Lakiesityksen mukaan on myös esitetty tuettua päätöksentekoa, joka auttaa päätöksen tekemisessä. On myös esitetty, että mikäli asiakas ei kykene tekemään itse tätä palvelutuottajan valintaa, maakunnan on siinä tapauksessa osoitettava asiakkaalle palvelutuottaja, jonka toimipiste on parhaiten asiakkaan saavutettavissa. On tietysti selvää, että uudistukseen liittyvä viestintä on erittäin tärkeää.

Valtuutettu Soininvaara

Arvoisa puheenjohtaja.

Tulin tälle puolelle, koska minulla on asiaa kokoomuslaisille. Keskusta ja kokoomus ovat tässä asiassa ensin saaneet molemmat merkittävän läpimurron omalta osaltaan ja sitten poliittisessa kiiluväsymäisyydessään menneet tuhoamaan sen. Keskusta tuhosi maakuntaitsehallinnon vaatimalla niin pieniä maakuntia, ettei niille voi antaa merkittäviä tehtäviä eikä ainakaan toimintavapautta. Kokoomus on taas tuhoamassa soiteen liittyvän valinnanvapauden viemällä ajattelun äärimmäisyyksiin. Se on hyvin surulista, koska julkinen sote-huolto todella kaipaisi kirittäjää yksityisten palvelujen tarjoamasta haasteesta ja johtamisjärjestelmien tehokkuudesta ja innovatiivisuudesta.

Terveydenhuollon taloudellinen ohjaus on eräänlainen taloustieteellinen painajainen, koska siihen liittyy liuta erittäin pahoja kannustinvirheitä tai potentiaalisia kannustusvirheitä nimenomaan näille yrityksille. Sitä saa mistä maksaa. Jos maksaa vääristä asioista, saa vääriä asioita. Yritykset ovat tässä hyvin tehokkaita. Nimenomaan tämän uudistuksen poliittisessa valmistelussa, tässähän on 2 valmistelulinjaa: virkamiesvalmistelu ja poliittinen valmistelu. Poliittisessa valmistelussa on suhtauduttu täysin yliolkaisesti niihin varoituksiin, joita taloustieteilijät ovat tästä sanoneet.

Malli, josta me annamme lausuntoa, kannustaa ylihoitamaan terveitä ja alihoitamaan sairaita, eikä se voi mitenkään olla tarkoituksenmukaista. Tätä mallia on pakko korjata siten, että luovutaan tästä lähes täydestä kapitaatioperustasta, koska se nimenomaan johtaa tähän väärään hoitomalliin ja korvataan annetusta hoidosta selvästi suunniteltua enemmän, mutta ei kuitenkaan niin paljon, että se johtaisi taas ylihoidon in-

22.3.2017

---

sentiiviin. Jokaisen hoidon pitää kuitenkin olla sille hoidon tuottajalle tappiollista.

Hallitus on viime metreillä myös havainnut, että sote-keskuksen kannattaa kirjoittaa lähete erikoissairaanhoidon kaikille, jotka sattuvat sitä haluamaan. Tämän ansan välttämiseksi on keksitty vakuutuslääkäreitä muistuttava menettely, jossa maakunnan jokin elin – en tarkkaan tiedä mikä – tulee hyväksymään joka ikisen lähetteen. Ellei tämä ole pelkkä kumileimasin, se tulee todella kalliiksi ja vaikeuttaa taas sitten hoitoon pääsyä merkittävästi. Jotakin vähän fiksumpaa pitäisi keksiä tähän asiaan.

Vaatimus maakunnan omien yksiköiden yhtiöittämisestä on poliittisen kiiluväsymäisyyden huippu. Se on niin vaikea operaatio kaikkine omistajjärjestelyineen, että se vie koko alan kaaokseen, ikään kuin tämä ei muutenkin olisi tarpeeksi vaikea asia. Täytyy olla uskossaan todella vahva, että voi nähdä tässä mitään järkeä. Ajatteleeko joku todella, että maakunnan omistamien sote-yksiköitten ainoa tehtävä on tuottaa voittoa omistajalleen, niin kuin osakeyhtiölaki sanoo? Siihen yhtiöjärjestykseen voi toki laittaa jotakin muutakin, mutta sitten ne eivät taas enää olekaan samalla viivalla. Yhteiskunnan omistamalla on joitakin velvoitteita, joita yksityisillä ei ole. Se, että valitaan nimenomaan osakeyhtiö eikä liikelaitosta, tähtää siihen, että tämä osakeyhtiö voi mennä konkurssiin, jotta se olisi tasapuolista. Oletteko te nyt ihan tosissanne, että hyväksytään se, että maakunnan hoitoyksiköt menevät konkurssiin ja potilaat jäävät ilman mitään hoitoa? Pikemminkin on kai ajateltu, että kun yksityinen menee konkurssiin tai sitten toteaa, että sijoittaminen ravihevosiin on kannattavampaa, niin sitten maakunnan yhtiö tulee ja pelastaa tilanteen. Mutta se, että maakunnan yhtiö päästettäisiin tässä konkurssiin, niin eihän siinä ole mitään järkeä.

Ministeriön virkamiehet esittävät tämän valinnanvapauden lykkäämistä. Rakkaat kokoomuslaiset, te saisitte tästä paljon paremman, jos ottaisitte tämän varoituksen vakavasti, lykkäisitte ja toteuttaisitte tämän vaiheittain ja siten edeten, että se on jotenkin toteutettavissa.

Lopuksi sanon, että tämä uudistus pitää nyt kuitenkin jotenkin pelastaa, koska jos tämä taas kaatuu, niin se on kyllä aika paha asia.

Valtuutettu Asko-Seljavaara (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja.

22.3.2017

Kiitän valtuutettu Soininvaaraa erinomaisen viisaasta puheenvuorosta, jonka olette jo kirjoittanutkin moneen kertaan, eli se, että tämä valinnanvapausmalli houkuttelee lääkäreitä ja hoitajia hoitamaan terveitä potilaita ja jättämään sairait hoitamatta. Se on aivan selvä asia. Tämä sama tapahtuu myös työterveyshuollossa, jota me olemme kovasti ihannoineet, mutta siellä tapahtuu ihan sama. Ihmisillä on nuha ja naarmu, ne menevät tietenkin sinne terveysasemalle ja saavat hyvän hoidon ja kehuvat kovasti, että onpas tämä nyt hyvä hoito. Mutta eihän siellä sairaita hoideta ollenkaan, vaan ne oikeasti sairaathan menevät julkiselle puolelle ja sitten ne menevät HUSiin.

Valtuutettu Puhakka (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Valtuutettu Soininvaara kuvasi erinomaisen hyvin tätä yhtiöittämisen hulluutta, mitä siitä voi seurata. Eli se, että todellakin ajatellaanko, että maakunnan osakeyhtiö voi mennä konkurssiin. Toisaalta voi kysyä myös, että kun näillä osakeyhtiöillä on vastuu potilaista, niin entä jos menee – olipa se nyt yksityinen tai maakunnan osakeyhtiö menee konkurssiin – kenellä on vastuu sen jälkeen, kun rahat on sitä ennen hassattu.

Soininvaara viittasi myös tähän byrokratiakuviioon, joka tässä on syntymässä. Todellakin, jos sote-keskukessa tämä potilas tai asiakas ei saa sitä hoitoa, hänen pitää hakea maakunnan liikelaitoksesta lähete, jossa hänelle annetaan sitten arvio, mitä hoitoa hän tarvitsee. Hän saa valita, ottaako maksusetelin vai maakunnan tällaisen hoitolaitoksen ja niin edelleen. Eli tässä syntyy sellainen ihmeellinen hyppyyttäminen edestakaisin, mutta vastuu säilyy edelleenkin siellä sote-keskuksessa. Sen pitäisi vastata koko tästä prosessista. Hyvin kummallista.

Valtuutettu Urho (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja.

Ensimmäiseksi kiitos Osmo Soininvaaralle. Olet asiantuntija, ja kyllä me kokoomuslaiset kannamme saman huolen. Nämä huolenaiheet olivat myös Kuntalehden sote-numerossa, ja siinä se oli selvitysmies Tuomas Pöystin haastattelussa.

HUSin hallitus pohti omassa lausunnossaan pitkään – panematta sitä kuitenkaan sitten lopulta julki – tätä konkurssiin menemistä. Meillä on

22.3.2017

---

tuore tapaus. Kilpailutettiin ensihoito Länsi-Uudellamaalla, voittaja yksityinen yritys, ei täyttänyt laatutavoitteita eikä pystynyt selviytymään talousvastuistaan ja olisi ilmeisesti ollut konkurssiin menossa. Kilpailuttamatta se otettiin HUSin hoidettavaksi muun ensihoidon yhteyteen. Korkein hallinto-oikeus käsitteli tehtyjä valituksia, kun kilpailutusta ei suoritettu, ja korkein hallinto-oikeus totesi, että menettely oli oikea.

Valtuutettu Holopainen

Kiitos, arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Todellakin, täällä ei puhuta mistään sen kummemmasta kuin elämästä ja kuolemasta ja 47 %:sta Helsingin toimintamenoista, joka on lähдös-sä ilmeisesti Helsingin hallinnasta. Jos jotakin hyvää haluaa tässä nähdä, positiivista on se lähtökohta, että pienet kunnat yhdistetään suuremmiksi kokonaisuuksiksi, joilla on parempi mahdollisuus järjestää palvelunsa. Helsingin kannalta tätäkään etua ei synny, koska yli 600 000 asukkaan kaupungissa on riittävä asukasphoja terveyspalvelujen järjestämiseen.

Tässä mallissa nimenomaan nykyisen valinnanvapauslainsäädännön osalta ei ole juuri muuta hyvää kuin se, että useiden terveysalan yritysten pörssikurssit ovat nousseet, kuten talousuutisia seuraavat ovat voineet lukea.

Kiitos Osmo Soininvaaralle muun muassa järkevistä puheenvuoroista. Hän on kommentoinut mallia siitä näkökulmasta kuin on keskeistä eli nimenomaan markkinoiden näkökulmasta. Markkinoiden toimintaa voi ymmärtää enemmän talousteorian kuin lääketieteen tai sosiaalitieteiden kautta. Harva taloustieteilijä puolestaan ymmärtää, miten antibiootitikuuri toimii, mutta toki täällä on hyvin asiantuntevia puheenvuoroja muun muassa Sirpa Asko-Seljavaaralta kuultu, jotka ottavat tämän markkinan toiminnan huomioon tässä kysymyksessä.

Kuten edellä puhunut valtuutettu Soininvaara totesi, terveyspalveluissa hintoja kurissa pitävä kilpailudynamiikka toimii erityisen heikosti. Kuluttajan on vaikea vertailla laatua, ja hoito on välttämätöntä ostaa. Yleensä sitä kipsiä tai syöpähoitoa ei jätetä ostamatta tai hankkimatta. Sen sijaan hampurilaisen voi jättää hankkimatta, jos näin yksinkertaistaa.

Yksityiset terveyspalvelut täydentävät terveydenhuollon kenttää, mutta mikäli ne saavat ison osan markkinoista pienessä maassa, toimiala tulee keskittymään ja hinnat nousemaan, niin kuin tässä mallissa on käymässä. Terveyspalveluiden tulee uudistua, mutta lähtökohtana tu-

22.3.2017

---

lee olla ihmisten eikä terveystalan yritysten etu, kuten nykyisessä suunnitelmassa on käymässä.

Hallituksen sote-malli uhkaa romuttaa Suomen kustannustehokkaan ja pääosin erittäin laadukkaan terveydenhuollon. Hoitoon pääsyssä on parannettavaa, ja yksityisiltä yrityksiltä voidaan oppia paljon. Siellä on esimerkiksi johtotehtäviin palkattu muitakin kuin terveystalan ammattilaisia. Tässä sote-mallissa on niin paljon sekavuutta ja riskejä, ettei edes markkinaliberaalimpi näkökulma tue sen toteutusta, joten sote-mallia ei pitäisi toteuttaa missään nimessä nyky muodossaan.

Lukuisia ongelmia on nostettu esiin täällä jo aikaisemmin. Yksi esimerkki niistä on se, että malli todellakin johtaa siihen, että ensimmäisessä vaiheessa joudutaan irtisanomaan kunnan tai maakunnan työntekijöitä, jotka kustannustehokkaasti hoitavat työtään. Osalla on hyvä neuvotteluasema uusiin töihin ja osalla ei.

Myös jos kunnalliset terveystalot yhtiöitetään, niillä ei ole niin aggressiivinen toimintamalli kuin näillä monikansallisilla yhtiöillä, jotka voivat sitten esimerkiksi houkutella alan osaajia töihin erilaisilla bonusjärjestelmillä, toisin kuin ehkä sitten poliitikot, jotka myös pohtivat muitakin asioita kuin voittojen maksimointia. Meillä on aika epätasainen asema. Toisessa puolessa kilpailua ovat sitten nämä jossain määrin poliitikkojen ohjaamat julkiset toimijat, ja sitten meillä ovat ne ylikansalliset yritykset, joilla on ihan oma toimintalogiikkansa.

Minusta on erittäin huolestuttavaa, että kokoomus täällä Laura Rissanen suulla esimerkiksi puhuu edelleen sellaista höpsöä, että ihan niin kuin hän ei olisi kuullut mitään niistä asiantuntijalausunnoista, joita on esitetty, joissa on esitetty vakavia puutteita kyseisessä valinnanvapauslainsäädännössä. Tätä ovat esimerkiksi tällaiset tahot kuin Kaupalehti alkaneet kritisoimaan, jotka yleensä yhdistävät porarit ja elinkeinoelämän. Jos kokoomus hallituskumppaneineen ei kuuntele muita kuin lobbareita, toiveeksi jää, että ihmiset lopulta äänestävät jaloillaan, mihin Timo Laaninenkin täällä aiemmin viittasi. Tällaisia merkkejä on ilmassa, kun kuuntelee ystäviä, jotka äänestävät kokoomusta. Ei tässä terveystalouden uudistuksessa ole juuri nähtävissä mitään etuja tämän valinnanvapauslainsäädännön kautta ja sitä tulee muuttaa dramaattisesti.

Kiitos.

Ledamoten Brettschneider

Tack, ordförande. Bästa fullmäktige.

22.3.2017

Förslaget till valfrihetslag väcker på samma sätt som de övriga förslagen i den kommande vårdreformen många frågor som ännu inte har fått svar.

Monelta taholta on esitetty hyvinkin kriittisiä näkökohtia lakiesityksestä, ja niin myös sosiaali- ja terveyslautakunta esitti. Valitettavasti lautakunnan lausuntoon ehdotettuja lisäyksiä tai muutosehdotuksia ei ole paljonkaan otettu huomioon nyt käsiteltävänä olevassa lausunnossa, vaikka lautakunnan enemmistö kannatti suurinta osaa vastaehdotuksista.

Lakiluonnos antaa vaikutelman kiireessä tehdystä työstä. Ovathan ministeritkin todenneet, että moni asia on vielä auki, vaikka luonnos on nyt jo lausuntokierroksella. Virkamiehetkin ovat todenneet, että aikataulu lain voimaantumiselle on liian kireä, ja on ruvettu puhumaan lain asteittaisesta voimaantulosta. Tämähän oli myös lautakunnan näkemys, eli että tulisi lähteä nyt olemassa olevien käytäntöjen pohjalta ja edetä hitaammassa tahdissa.

Valinnanvapaus on hyvä asia, ja meidän puolueemme kannattaa sitä lämpimästi, niin kuin minäkin, jos se tapahtuu kontrolloidusti ja jos on vedenpitävä valvonta sekä kustannusten että laadun suhteen. Tästä ei ole mitään takeita lakiluonnoksesta tässä muodossa. Kuten koko sotessa, on valinnanvapauslaissa lähdetty rakenteesta ja raameista, mutta missä on asiakas? Vastuu palvelutuottajan valinnasta siirretään asiakkaille, mutta sopivatko kaikki terveydenhuollon, sairaanhoidon ja sosiaalihuollon asiakkaat samoihin yleisiin raameihin? Valinnanvapaus edellyttää, että on fyysisesti ja psyykkisesti kykenevä itsenäisiin päätöksiin ja löytämään itselleen sopivin palvelumuoto ja palvelutuottaja. Monisairaille, vammaisille, iäkkäille ja muistisairaille valitseminen voi olla ylivoimainen. Voiko käydä niin – kuten on monessa keskustelussa tuotu esille – että se onkin palvelutuottaja, jolla on valinnanvapaus, eikä palvelu ? , eli palvelutuottaja ottaa asiakkaikseen sellaisia henkilöitä, jotka eivät tarvitse paljon hoitoa ja huoltoa, ja siten tulevat taloudellisesti eduksi tuottajalle?

Palvelusetelijärjestelmä, kun se on Helsingissä nyt jo toteutettu eräiden palvelujen kohdalla, on osoittautunut hyväksi valinnanvapausmuodoksi. Ruotsinkielisille asiakkaille se on esimerkiksi merkinnyt sitä, että he ovat voineet valita ruotsinkielistä palvelua yksityisiltä yrittäjiltä tai kolmannelta sektorilta, kun sitä ei ole ollut saatavilla kaupungilta. Tuleva valinnanvapaus on kannatettava ja myönteinen asia tässäkin mielessä, edellytyksenä tietenkin, että palvelutuottaja, joka tarjoaa ruotsinkielistä palvelua, myös pystyy antamaan sitä käytännössä. Näinhän ei valitettavasti ole nyt, mitä tulee kaupungin ostopalveluihin.

22.3.2017

Muiden epäselvien asioiden joukossa on myös, mitä kaikkea palveluja valinnanvapaus tulee koskemaan. Miten on lastensuojelun, päihdehuollon, muistisairaiden kohdalla.

Och till sist, värderade ordförande.

Valfrihet i en kontrollerad och övervakad form är bra, men det förutsätter att klienterna har reella möjligheter att välja och att de är kapabla att göra riktiga val. Det lagförslag som nu är på remiss ger inte garantier för den jämlikhet och flexibla vårdkedja som vårdreformen har utlovat.

Tack.

Valtuutettu Enroth

Puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Ensimmäiseksi ilmoittaisin kannattavani valtuutettu Karhuvaaran vastaehdotusta lisäyksenä kohtaan 18 A. Vähän jäi puheenjohtajan puhe tästä ponsien tekemisen erikoisuudesta tässä tilanteessa askarruttamaan. Kyllä kai tässä aivan normaalia valtuuston menettelykäsittelyä voidaan noudattaa. Mitä varten me täällä muuten olemme, ellemme vaikuttamassa tähän asiaan?

(Puheenjohtajan välihuomautus.)

Mutta miten niihin asennoidutaan, nähdään myöhemmin, ainakin äänestyksen kautta.

Minä olen 20 vuotta ollut valtuustoryhmässä ja kaikenlaisia asioita käsitellyt, mutta olen keskittynyt pikemminkin tällaisiin teknisiin ja insinööritieteen hommiin. Sen sijaan nämä hyvin raskaat ja vaativat sosiaali- ja terveystaloudelliset, niin niistä olen pysynyt aika etäällä. Täytyy sanoa, äsken kun kuuntelin Gunvor Brettschneiderin puheenvuoroa, niin viisaasti olen tehnyt, syystä, että ammatti-ihmisen näkemykset näistä asioista ovat toki toista kuin sellaisen henkilön, joka ei ole samalla alalla vuosikautia paneutunut näihin asioihin ja ole ammatillisesti kouluttautunut näihin.

Mutta me olemme täällä monessa ominaisuudessa, myös ihan omien kokemuksiemme pohjalta päätöstä tekemässä, ja tässä tarkoituksessa tämän puheenvuoron otin.

22.3.2017

Valtuustokumppaneita salin vasemmalla reunalla rauhoittelisin yksityisistä lääkäripalveluista siten, että meillä kaikilla on kokemuksia yksityisistä ja julkisista, ja ne kokemukset vaihtelevat. Julkisia meillä on työterveydenhuolto ja hammaslääkäripalvelut, tai anteeksi yksityisiä on työterveydenhuolto, hammaslääkäripalvelut ja silmälääkäripalvelut, enimmäkseen tai usein. Ainakin omalta osaltani nämä ovat olleet hyviä palveluja ja niille tyypillistä on se, että jonotusaika on ollut hyvin lyhyt jos ollenkaan.

Julkisesta terveydenhuollosta minulla on myös hyvää sanottavaa. Silloin kun olen sitä tarvinnut, minua on hoidettu hyvin, eikä jonoja juuri ole ollut. Tosin asun Pakilassa, ja vaikka Pakilassa ei ole omaa terveysasemaa, naapurikaupunginosassa Paloheinässä on, ja se on pärjännyt kaikissa terveysasemien välisissä kilpailuissa ykkösenä pitkän aikaa. Syy siihen on se, että siellä on terveitä sairaita, joita on helpompi hoitaa kuin joidenkin toisten kaupunginosien hyvinkin vaikeasti sairaita ja vaikka nyt esimerkiksi narkomaaneja ja muita tällaisia, jotka ovatihan oma luokkansa näissä ongelmiensa hoidossa.

Siitä, että osaako kansa valita, niin kyllä kansa osaa valita. Katsokaa nyt vaikka meitäkin, meidät on valittu.

Kiitos.

Valtuutettu Holopainen (vastauspuheenvuoro)

Kiitos, puheenjohtaja. Arvoisat valtuutetut.

Tämä edellinen puheenvuoro minun mielestäni oli sellainen hyvä esimerkki siitä, että me puhumme ihan väärästä tasosta, kun meidän pitäisi puhua koko tästä mallista, eikä niistä kokemuksista ehkä niinkään, että mitä meillä kullakin on yksityiseltä tai julkiselta puolelta. Meidän pitäisi ymmärtää, että tässä ollaan tekemässä ihan perustavanlaatuaista muutosta, joka muuttaa tämän koko rakenteen ja markkinan toimintaedellytykset. Silloin jos me puhumme niistä kokemuksista, joita meillä nyt on ollut tästä mallista, me puhumme vanhoista asioista. Lisäksi me puhumme yritystason asioista, emmekä tämän koko markkinatason asioista, jotka ovat nyt tässä aika keskeistä. Kyllä minäkin uskon, että siellä Mehiläinen tai muu terveysalan yritys voi hoitaa ne palvelut, mutta minun mielestäni on keskeistä myös, että kuinka paljon me makamme verorahoistamme tästä uudesta mallista, esimerkiksi.

22.3.2017

Valtuutettu Lindell (vastauspuheenvuoro)

Kiitos, puheenjohtaja.

On pakko kommentoida tuohon Matin puheeseen. Kun puhutaan hammashoidosta, niin kyllä siellä vain tahtovat olla älyttömän pitkät jonot ja vaikea päästä, jos ei valehtele, että särkee hirveästi, vaan on rehellinen ja kertoo ihan oikeasti, että ei nyt ole akuutti tilanne. Siellä saa jonottaa kuukausitolkulla, joskus oli jopa melkein vuoden jonot, että se näistä jonoista.

Valtuutettu Heinäluoma

Arvoisa puheenjohtaja.

Täytyy kiittää valtuutettu Sirpa Asko-Seljavaaraa ja monia muitakin valtuutettuja erinomaisen pätevistä ja tärkeistä puheenvuoroista. Ne ovat tuoneet ison joukon realismia tähän keskusteluun ja myös esille ne kiistattomat vaarat, jotka tähän uudistukseen nykymuodossa sisältävät. Nämä vaarat ovat olemassa riippumatta poliittisesta kannasta ja riippumatta siitä, millä tavalla kukin vapautta ymmärtää.

Olen itse Uudenmaan maakuntaliiton valtuuston puheenjohtajana saanut toimia ja joutunut katsomaan, miltä tämä uudistus näyttää tämän tulevan maakunnan näkövinkkelistä. Huoleni on lisääntynyt kuukausi kuukaudelta ja viikko viikolta. Uudellamaalla esimerkiksi ei vielä ole voitu valtion toimesta edes kertoa sitä, miten nämä palkkakirjanpitoasiat hoidetaan, kun tämä fuusio tehdään. Kyseessä on koko maan mittakaavassa Pohjoismaiden suurin fuusio, jota missään on tehty. 200 ihmistä vaihtaa työnantajaa, 20 000 000 000 on tämän harjoituksen liikevaihto ja yli 5 000 000 ihmistä on asiakkaina. Tämä on valtaisa muutos.

Se, mikä tässä on pulma, on, että tätä yritetään tunkea liian pienellä ajalla ja liian pienellä valmistelulla yhtä aikaa voimaan kaikkia näitä uudistuksia. Maakuntauudistusta, valtion tehtävien siirtämistä maakunnille, sosiaali- ja terveystalouden uudistusta. Samaan aikaan tämä malli, jota nyt tässä tehdään, on sellainen, että sitä ei ole missään päin maailmaa olemassa. Ei ole mitään, josta voisi katsoa. Tämä siis puoltaa sitä, että tämä on pakko porrastaa ja ottaa tähän vaiheistus tähän toteutukseen, riippumatta siitä, mikä tarkka sisältö tulee olemaan. Tässä pitäisi olla nyt kykyä kokoomuksella arvioida tämä kytkentä maakuntauudistuksen ja tämän sosiaali- ja terveystalouden välillä uudelleen. Nämä eivät voi astua yhtä aikaa voimaan.

22.3.2017

Valtuutettu Asko-Seljavaara (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja.

Kiitän valtuutettu Heinäluomaa tästä viisaasta puheenvuorosta ja toistan sen, mitä hänkin vähän vihjasi, että kaikki asiat tässä maailmassa eivät ole poliittisia. Tämä valinnanvapauskysymys ei nyt kerta kaikkiaan ole politiikkaa, eikä ihmisten hoitaminen ole aina politiikkaa. Sen takia meidän täytyy nyt yhdessä lähteä korjaamaan tätä asiaa, ja luulen, että jos tämä saadaan lykättyä tämä voimaantulo ja saadaan tämä muotoiltua uudestaan, niin tästä voi tulla vielä erittäinkin hyvä laki.

Valtuutettu Peltokorpi

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät kanssavaltautetut.

En ole ollut ihan kaikesta samaa mieltä, mitä valtuutettu Asko-Seljavaara on täällä puheenvuoroissaan sanonut, mutta hänen äskäinen puheenvuoronsa oli vallan hyvä. Juuri näin.

Mehän teemme, kuten valtuutettu Heinäluoma äsken totesi, valtavan suurta uudistusta. Yhtä suurimmista Suomen historian aikana. Suomessa on aluehallintoa muutettu eri tavoin, kuntahallintoa on muutettu aikojen kuluessa eri tavoin ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistäkin on muutettu, mutta näin isoa kokonaisuudistusta ei ole koskaan tehty. Tämän uudistuksen isona tavoitteenahan on hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen ja palveluista maksettavien kustannusten nousun hillintä, ei palveluista maksettavien kustannusten säästäminen, vaan sen nousutahdin hillintä, jolla ne tällä hetkellä nousevat.

Arvoisa puheenjohtaja.

Täällä salissa on esitetty useita huolenaiheita tähän valinnanvapauslakiluonnokseen liittyen, ja kuten aiemmassa omassa puheenvuorossani tuolta paikalta totesin, me keskustaryhmässä toivomme, että näitä huolenaiheita otetaan huomioon lakivalmistelussa tästä eteenpäin. Jotta valinnanvapaus voisi toimia käytännössä, kansalaiset tarvitsevat tietoa huomattavasti nykyistä enemmän valintansa tueksi. Tätä vertailutietoa ei vielä tällä hetkellä ole olemassa, ja niidenkin rakentaminen vaatii aikaa. Tämä on yksi asia, joka tukee sitä, että riittävä siirtymisaika vaadittaisiin valinnanvapauden toteutumiselle.

22.3.2017

On aivan päivänselvää, että julkisuusperiaatteen tulee toteutua. Sen tulee toteutua yhtä lailla maakunnan omissa julkisissa palveluissa, yksityisissä yrityksissä kuin kolmannen sektorin toimijoiden osalta. Kun palveluita tuotetaan julkisesti ja julkisilla rahoilla ja kun valinnanvapauden piirissä olevat toimijat toimivat julkisilla rahoilla, niin silloin on toimittava samoilla pelisäännöillä jokaisen toimijan.

Verosuunnittelua, joka johtaisi verojen maksamiseen muualle kuin Suomeen, sitä on hillittävä, niin kuin meidän valtuutettumme Laaninen omassa puheenvuorossaan toi esille. Esimerkiksi verotietojen julkisuusvelvoitetta on lisättävä. Tämä on yksi tekijä tässä avoimuuden lisäämisessä.

Tältä osin myös ne yksityiset yritykset ja mahdolliset kolmannen sektorin toimijat, jotka toimivat valinnanvapauden piiriin kuuluvien palveluita tuottaessaan, toimivat osin eri säännöillä kuin tänä päivänä yksityiset ja kolmannen sektorin yritykset tai tuottajat toimivat. Tällä hetkellä ne eivät toimi kuin osittain julkisilla rahoilla. Pitää muistaa, että tänä päivänäkään meillä ei ole täysin yksityistä terveydenhuoltoa eikä yksityistä sosiaalitoimintaa, koska Kela-korvauksilla kustannamme kuitenkin osan siitäkin jo tällä hetkellä. Meillähän on vuosia puhuttu monikanavarahoituksen purkamisesta, ja se on vielä seuraava askel, joka pitää tässä saada aikaan. Myöskään tämä lakiluonnos ei ole viimeinen tässä harjoituksessa, vaan monikanavarahoituksen purku on vielä edessä.

Lakiluonnoksen perusteluissa ei ole kaikilta osin myöskään ihan selvää vielä se, mikä kuuluu yhtiötettävien valinnanvapauspalveluiden piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnalle liikelaitoksen tuottamiin. Tältäkin osin laki vaatii vielä tarkennusta.

Valtuutettu Kantola (vastauspuheenvuoro)

Puheenjohtaja.

Arvostan kovasti valtuutettu Peltokorven hyvin yleensä täällä asioihin paneutuvaa tyyliä ja sitä huolellisuutta. Kuuntelin tuota puheenvuoroa, siinä oli paljon hyviä asioita, mutta kun sitten muu todellisuus, jossa on eletty tämä valtuustokausi, on ollut se – erityisesti itse olen seurannut noita liikenneasioita – että keskusta ei oikeasti kuuntele Helsingin ja tämän seudun näkemyksiä, vaan niin paljon tärkeämpää on ajaa maan hallituksen kantoja ja ihan muiden seutujen asioita. Jää nytkin tässä sellainen kova epäily siitä, että täällä puhutaan ymmärtävästi, mutta välittyvätkö ne oikeasti keskustan päätöksentekoon.

22.3.2017

Valtuutettu Peltokorpi (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja.

Nyt kyllä en ihan hahmottanut, mistä valtuutettu Kantola puhuu, erityisesti kun hän puhui liikennehankkeista. Raidejokeri yhtenä esimerkkinä kyllä on valtavan hyvä esimerkki, jossa keskusta nimenomaan ja koko hallitus on toiminut äärimmäisen myönteisesti pääkaupunkiseutua ja Helsinkiä ajatellen. Ei sitä viime vaalikaudella saatu aikaan, kun sosiaalidemokraatit olivat hallituksessa.

Valtuutettu Urho (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja.

Ei mikään muistamani edellisistäkään hallituksista ole kovin suopeasti Helsinkiä tai Helsinki-keskeistä pääkaupunkiseudun kuntia – lukuun ottamatta tätä Raidejokeria – kohdellut. On turha ajatella, että se olisi nyt näin keskustapääministerikaudella kun Helsinki on unohdettu. On ollut unohdettu pitkään.

Itse asiassa, Helsinki ei laajempi harteita soten palveluihin tarvinnut. Sitä tarvitsivat nämä maakunnissa olevat pienet alueet. Helsinki olisi selvinnyt erinomaisesti, ja etenkin, jos pääkaupunkiseudulle olisi saatu kaupunkifuusio – Helsinki, Vantaa, Espoo – ja se yhteinen sote.

Valtuutettu Puhakka

Arvoisa puheenjohtaja. hyvät valtuutetut.

Kannatan lämpimästi kaikkia niitä puheenvuoroja, joita on tänä iltana esitetty, joissa on esitetty ainakin vähintään tämän valinnanvapausmallin sisällön muuttamista tai tämän kaatamista tai siirtämistä maan tulevaisuuteen tässä muodossa kuin hallitus sitä esittää. Todettu on myös sekin, että sitä ollaan itse asiassa me keskustelemme täällä sellaisesta mallista, josta me emme tiedä tällä hetkellä, koska siitä kirjoitetaan tällä hetkellä sitä lainsäädäntöä uudestaan, joten emme tiedä, mitä on tuleman. Käymme siis keskustelua siitä, joka kohta saattaa olla historiaa.

Joka tapauksessa, valinnanvapaudesta käydystä keskustelusta on sosiaalihuollon palvelut unohdettu täysin. Miten hoidetaan mielenterveyspotilaiden ja mielenterveyskuntoutujien palvelut? Entä päihdepotilaat, sekakäyttäjät? Nämä ryhmät ovat sellaisia, jotka tarvitsevat nimen-

22.3.2017

---

omaan sosiaalihuollon ja terveyshuollon palveluja ja joiden palvelujen tämä integraatio on erityisen tärkeää. Tässä mallissa se hajoo.

Lisäksi se, miten hoidetaan tässä uudessa valinnanvapausmallissa vanhusten, dementikkojen palvelut tai muutoin sellaisten vanhusten ja ihmisten palvelut, jotka eivät pysty itse päättämään ja tekemään päätöksiä. Tämä käytännössä niiden keskustelujen perusteella, joita olen tutkijoiden kanssa käynyt, merkitsisi sitä, että meillä täytyy olla aikamoinen armeija neuvomassa ja ajamassa näiden ihmisten oikeuksia, että ne todella toteutuvat samassa määrin tasavertaisesti kuin muidenkin valinnanvapautta käyttävien ihmisten oikeudet.

Lisäksi on kysyttävä kielivähemmistöjen ja erityisesti muualta maahan muuttaneiden vähemmistöjen palveluista, miten ne toteutuvat. Tokihan voi sanoa, että samalla tavalla kuin nytkin, mutta kuitenkin niin kuin tässä on tullut monessa puheenvuorossa esille se, että tulevaisuudessa meillä on erittäin monimutkainen malli, joka lisää itse asiassa byrokratiaa ja kasvattaa niitä himmeleitä, joista tällä mallilla piti päästä eroon, kun tällä nyt yritetään tällä sote-maakuntaratkaisulla ja valinnanvapaudella ikään kuin integroida sekä vertikaalisesti ja horisontaalisesti palveluja. Eli meillä tulee olemaan tässä todella iso ongelma.

Sitten tässä sosiaalipuolen, jos mennään ihan siihen käytännön elävään elämään ja mietitään, miten se toteutuisi, jos meillä on se sote-keskus siellä. Niin kuin täällä valtuutettu Petra Malin kuvasi erinomaisen hyvin, että missä hyväksyttäisiin sellainen terveysasema tällä hetkellä, jossa terveyspalveluista olisi pelkästään neuvontaa. Tällä hetkellä ensivaiheessa näissä niin sanotuissa suurissa sote-keskuksissa on tarjolla neuvontapalveluja. Toki pidemmällä aikavälillä aiotaan tuoda myös muita sosiaalipalveluja sinne, mutta se on hamassa tulevaisuudessa.

Yhdessäkään keskustelussa, jossa valtakunnan poliitikot – pääministeriä myöten, keskustalaiset, kokoomuslaiset, perussuomalaiset, hallituksen edustajat – ovat olleet paikalla, he eivät osanneet vastata yhteenkään ainoaan kysymykseen, joka koski sosiaalipalveluja. He olivat ihan täysin ulalla. Jo elekieli kertoi siitä, että olivatko he koskaan kuulleetkaan, että tähän sote-ratkaisuun kuuluu sellainen osio kuin sosiaalipalvelut ja mitä se pitää sisällään. Ainakin tuntui, että heillä ei ollut tästä mitään käsitystä, ja tämä on mielestäni erinomaisen iso asia. Ne ovat itse asiassa ihan yhtä valtava rahasumma kuin terveyspalvelut.

Kiitos.

22.3.2017

Valtuutettu Anttila

Arvoisa puheenjohtaja.

Tässä katselin tuossa muuten viimeistä Kuntalehteä, jossa kirjoitetaan, että eduskunta joutuu istumaan nyt heinäkuun, koska tämä aikataulu on koko tämän lainsäädäntöpaketin valmisteluksi aivan mahdoton, kun mietitään sitä, että valinnanvapaus on vasta lausunnoilla, ja se pitäisi käsitellä ennen juhannusta. Kaikki lait pitäisi käsitellä ennen juhannusta. Toistatuhatta sivua perustuslaillisesti merkittäviä asioita, niin ei ihme, että nyt sitten eduskunta jo pohtii, että millä tavalla omaa aikataulua pitää korjata, jotta voidaan edes asettaa tämä maakunnan väliaikaishallinto ja pystyttää näitä organisaatioita ja niin edelleen. Kyllä tässä nyt maan hallituksella pitäisi olla kyllä selkeät tuumaustauot, ja valinnanvapaudesta luopuminen tässä vaiheessa olisi kyllä kaikkein selkein ratkaisu.

Totean vielä tässä, että valinnanvapauden kohdalla, tämän lainsäädännön kohdalla, mihin lautakunta kiinnitti huomiota, on, että se arviointineuvosto, joka on päällisin puolin käynyt tätä koko sote-lainsäädäntöpakettia läpi, antoi tästä lausunnosta erittäin murskaavan kritiikin. Arviointineuvosto totesi, että kaikki syvälliset vaikutusarviointit puuttuvat, ja siitähän me olemme täällä koko illan keskustelleet, että millä tavalla se vaikuttaa paitsi ihmisiin myös kuntiin. Pitkällä tähtäimellä myös. Tämänhän pitäisi olla kunnollisen lainsäädännön valmistelun nähtävissä. Niin on ennen kuitenkin ollut, kun lakeja on tehty. Ollaan tiedetty millä tavalla ne vaikuttavat ihmisten elämään ja myös yhteiskuntaan. Eli tämä on kyllä todella iso keskeinen kritiikki.

Sitten toteaisin ihan tähän valtuutettu Laura Rissasen puheenvuoroon ja täällä käytyyn keskusteluun, että jos nyt tätä koko hommaa olisi pitänyt uudelleen arvioida, niin itse olen monta kertaa esittänyt, että olisin kyllä lähtenyt sen vanhan Paras-lain pohjalta, jossa siinähan olivat silloin aikoinaan kepu ja demarit siinä hallituksessa, jossa pantiin tämä lainsäädäntöväliaikaishallinto pystyyn ja monella tavalla pyrittiin kuntaremonttiin ja sitä kautta hakemaan vahvempia hartioita perustasolle ja nimenomaan perustason sosiaali- ja terveystalouden integraatioon, jota Helsingissä on tehty.

Nyt kyllä suuri vaara on, että se työ, jota Helsingissä on tehty perustason sosiaali- ja terveystalouden integraatiossa, niin valinnanvapauden myötä se kyllä hajoaa. Se pirstaloituu, palveluketjut häviävät. Ja nyt kun on kuunnellut myös pääministerin tai ministeri Rehulan puheenvuoroja, että missä ne neuvolat nyt sitten mahdollisesti olisivat, me on meillä ajateltu, että me perustamme perhekeskuksia, joissa ovat

22.3.2017

---

perheiden palvelut, ja siellä ovat meillä käynnissä kokeilut myös neuvola-päiväkodissa, jossa on monella tavalla uudenlaisia innovaatioita. Nämä kaikki mahdollisesti menetetään. Eli kyllä tämä vaikutusten arviointi, mitä valinnanvapauslainsäädännöllä todella menetetään, on tärkeä asia.

Valtuutettu Vuorjoki (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja.

Tämä huoli, jonka Maija Anttila toi esille Helsingin integroitujen palvelukokonaisuuksien menettämisestä ja sen työn menettämisestä, jota meillä on tehty, tämä on mielestäni erittäin tärkeä ja aiheellinen huoli. Meillä on Helsingissä tehty hyvää työtä sen eteen, että on tosissaan mietitty, miten erilaisia palveluita pystytään sovittamaan yhteen ja miten työntekijät pystyvät tekemään aidosti yhteistyötä. Kiitos Maija Anttilalle tämän asian esiin nostamisesta.

Valtuutettu Lindell

Kiitos, puheenjohtaja.

Sote-asiaa on yritetty monta kertaa viedä läpi. Sitä voisi verrata maratonjuoksuun, joka on 42 kilometriä 195 metriä, tai pikemminkin sitä pitäisi verrata ultramaratoniin, joka on pahimmillaan 100 kilometriä. Pahoin pelkään, että tämä tulee vielä moneen otteeseen perustuslaillisiin esteisiin törmäämään. Itseäni mietityttävät myös valinnanvapaus ja moni muu asia. Tässä haetaan säästöjä. Sen minä ymmärrän, mutta en usko, että suurilla yksiköillä saadaan säästöjä aikaiseksi. Paperilla saadaan, mutta todellisuudessa niitä ei varmaankaan tule.

Sitä ihmettelen, että kun Helsinki haki omaa sote-alueitaan, se tyrmättiin. Helsingin itsessään on jo niin iso alue, että se ansaitsisi oman sote-alueen. Vielä tullaan tappelemaan varmaan rakennuksista ja laitteista, kuka ne omistaa ja kuka ne on maksanut. Ne on helsinkiläisten veronmaksajien rahoilla ja osaksi valtion verovaroilla ostettu. Aina kun on kiire, se ei tiedä koskaan mitään hyvää. Seljavaara sanoi, että pomminvarmasti nousee. Minä sanoisin siihen vielä, että ydinpommin varmasti nousevat nämä kustannukset. Helsingin pitäisi yrittää uudelleen saada nostettua esille se asia, että Helsinki olisi oma itsenäinen sote-alue. Se olisi helsinkiläisten veronmaksajien edun mukaista. Tämä uudistus pitäisi tehdä myös vaiheittain eikä kiirehtiä. Terve Helsinki -

22.3.2017

---

ryhmä ei kannata suuria palveluyksiköitä vaan pienempiä yksiköitä, joista saadaan myös erittäin tehokkaita. Helsinki on itsessään tehokas.

Ihan lopuksi: itselläni ei ainakaan ole vielä riittävästi tietoa tästä koko sote-asiasta. Tämä on niin iso asia, että ei pidä kiirehtiä vaan pitäisi ottaa aikalisä.

Kiitos.

Valtuutettu Hakanen

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Minusta tämä keskustelu on ollut sillä tavalla hyvin mielenkiintoista, että nyt monet ne kritiikit, joita täällä esitetään hallituksen valinnanvapausesitykseen, voitaisiin osoittaa myös tämän valtuuston ja sote-lautakunnan tekemiin päätöksiin koskien Helsingin omia palveluja. Jos ja kun me haluamme puolustaa sitä, että ihmisten peruspalvelut ovat lähellä ja niitä järjestetään julkisen vallan toimesta ja ihmiset voivat niihin vaikuttaa, niin meidän on syytä ottaa vakavasti esimerkiksi se huoli, jonka kaupunginosayhdistykset äskettäin esittivät lähipalvelujen tulevaisuudesta Helsingissä, joka suuntautuu keskittämään esimerkiksi terveysasemat 24 terveysasemasta vain 6 jättikeskukseen.

Valinnanvapauslakiesitys, joka tässä tänään nyt on erityisesti käsiteltyssä, on lähtökohdiltaan ja perusteiltaan niin virheellinen, että sen ongelmat eivät ratkea millään siirtymäajoilla. Minusta tämä on se päävies-ti, joka nyt pitäisi saada tästä valtuustosta. Valinnanvapauslakiesitys on syytä hylätä. Tämän kannan ovat osanneet ja rohjenneet ottaa muun muassa eräät naapurikuntamme, minkä takia Helsingin kaupunginhallituksen esityksessä vältetään tätä ja useimpiin kysymyksiin vastataan pääosin myönteisesti hallituksen ehdotukselle. Valinnanvapausmalli synnyttää monia erilaisia markkinoita, yhtiöitä, alihankintaketjuja, liikelaitoksia, maksuseteleitä, asiakasmaksuseteleitä, henkilökohtaisia budjetteja, palvelutarvearvioita ja suunnitelmia. Valtava vyyhti, josta tuskin edes ammattilaiset ottavat selvää. Kustannuksia se ei ainakaan vähennä, paitsi sillä tavalla, mihin ministeriö jo viittaa, että leikataan palveluja ja nostetaan palvelumaksuja, jotka ovat jo ennestään Suomessa pohjoismaiden korkeimmat. Palvelujen käyttäjien lisäksi henkilöstö joutuu tässä kilpailutusten oravanpyörään. Hyötyjänä ovat ennen muuta suuryhtiöt, joille annettujen etujen peruminen voi ETA- ja TTI-sopimusten kaltaisten kauppasopimusten myötä olla vaikeaa. Palvelujen leikkaamiselle, yhtiöittämiselle ja yksityistämiseksi on vaihtoehto. Hylätään valinnanvapauslaki ja parannetaan julkisia palveluja, vahvistetaan peruspal-

22.3.2017

---

velujen resursseja hoitoon pääsyn nopeuttamiseksi ja eriarvoisuuden vähentämiseksi. Lähellä järjestettävät palvelut myös päätetään lähellä ja säilytetään ne kuntien omana toimintana. Kun valtiovalta on nyt valmis ottamaan vastuun sote-palvelujen rahoittamisesta, ei kuntien taloudella ja koolla voi sinänsä perustella peruspalvelujen siirtämistä maakuntaan ja yhtiöille.

Sosiaalihuollon tulee olla yhteydessä terveydenhuollon ohella moniin muihinkin asioihin ja kuntien tehtäviin. Suuria yksiköitä tarvitaan erikoispalveluissa, jotka on syytä järjestää maakunnan ja yliopistokeskussairaaloiden puitteissa. Terveyskeskukseen pitää päästä maksutta, palvelumaksuja tulee alentaa ja rahoituksen tulee olla oikeudenmukaista progressiivisen verotuksen pohjalta.

Kaiken kaikkiaan, puheenjohtaja, asukkaiden ja palvelujen käyttäjien vaikutusmahdollisuuksia ja oikeuksia voidaan vahvistaa. Siksi on valittava yhtiövallan sijasta kansanvalta ja asetettava ihminen liikevoittojen edelle.

Valtuutettu Lovén (vastauspuheenvuoro)

Vaikka olen yrittänyt välttää vastaamasta tähän keskusteluun tai ottamasta osaa, koska ei hirveästi tuo lisäarvoa, täytyy sanoa, että valtuutettu Hakanen on oikeilla jäljillä siinä suhteessa, että valinnanvapausmalli tuottaa meille pohjattoman kaivon. Sinä päivänä kun valinnanvapaus toteutetaan ja veroparatiisyyhtiöt rupeavat bisnestä tekemään verovaroin ja kun ne viedään veroparatiisiin, ensi vuodeksi täytyy jostain saada uusia verorahoja. Kun kilpailutuskierrokset on käyty ensimmäisen tarjouskierroksen jälkeen, kustannustasohan on noussut, kuntien omat palvelut on ajettu alas ja vaihtoehtona on leikkaus palvelujen tasoon tai verojen nosto. Tämä on tuhoon tuomittu malli. Ei tässä sen enempää.

Valtuutettu Mäkimattila

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Kristillisdemokraattinen valtuustoryhmä suhtautuu edelleen myönteisesti sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämisuudistukseen. Se tosiaan olisi pitänyt tehdä jo vuosia sitten. Julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon on ja olisi päivitettävä itsensä, luotava nahkansa ja teroitettava kyntensä. Mitä tulee tänään käsiteltävään valinnanvapauteen, se on lähtökohtaisesti myönteinen asia, mutta sen tulee olla 1)

22.3.2017

---

perustuslakia loukkaamaton eli sen mukainen, 2) realistinen, toteutettavissa ja hallittavissa. Meillähän on jo oikeus valita hoitopaikka ja hoitava lääkäri tietyissä rajoissa. Valinnanvapaudella tässä ja nyt tarkoitetaan potilaan oikeutta valita myös palvelujen tuottaja. Toisiko se kustannustehokkuutta? Parantaisiko se palvelujen ja tulosten laatua? Lausuntoehdotuksessa kohdassa 5 osuvasti sanotaan ”monituottajuus ei paranna palvelujen integraatiota”. Viime hallituksen aikana aiheellisesti kannettiin huolta vertikaalisesta ja horisontaalisesta integraatiosta. Muisti tästä huolesta eli potilaan saaman perus- ja erikoissairaanhoidon ja sosiaalipalvelujen sujuvoittamisesta ei saa olla lyhyt.

Vaikuttavuusarviot puuttuvat, ja luotettavan tiedon puuttuessa valintaa ohjaavat pääosin mielikuvat ja markkinointi. 3 huomiota helsinkiläisten asiakkaiden ja potilaiden, ammattilaisten sekä alan opiskelijoiden ja tutkijoiden näkökulmasta. Ensiksi nykyinen lakiluonnos suosii suuria tuottajia, valtakunnallisia ja kansainvälisiä, mutta syrjii paikallisia yksityisiä ammatinharjoittajia. Nykyisin juuri paikalliset ammatinharjoittajat lisäävät palvelujen saatavuutta, esimerkkinä nyt hammashoito ja palvelusetelit, joilla niitä saa joustavasti. Viime kokouksessa päivittelimme, miten voisimme parantaa Helsingin yritysmyönteisyyttä – myös pienten yritysten. Toiseksi todennäköisesti valinnanvapaus esitetyssä muodossa tulee lisäämään julkisia kustannuksia erityisesti pääkaupunkiseudulla. Vaativan erikoissairaanhoidonkin kulut tulevat lisääntymään luonnollisista syistä vielä enemmän. On kummallista, että tämä tunnustetaan mutta silti rahoitusta suunnitellaan leikattavaksi. Jos hoito paranee, valinnanvapaudesta on hyötyä, mutta jos se vain lisää kustannuksia, vapaudesta ei ole nykyiseen tilanteeseen verrattuna hyötyä. Tämäkin havainto osoittaa lakiluonnoksen olevan vielä epäkypsä. Kolmanneksi muun muassa valtuutetut Asko-Seljavaara ja Muurinen ainakin ovat jo esittäneet huolensa tutkimus- ja opetustoiminnan rahoituksen riittäväyydestä. On epäselvää, miten kapitaatiopohjainen rahoitusjärjestelmä tästä suoriutuisi. Tutkimus ja opetus tarvitsevat ikioman erillisrahoituksensa, jotta palveluita ja hoitoja voitaisiin päivittää ja parantaa jatkuvasti ja luotettavasti.

Lopuksi: lakiehdotus on vielä epäkypsä. Se on ylenkatsonut aitojen asiantuntijoiden evästyksiä. Ilman korjauksia on odotettavissa, ettei se kavenna riittävästi väestön terveys- ja hyvinvointieroja. Kuten lausuntoesityksessä lausutaan, haavoittuvassa asemassa oleville ihmisille järjestelmä saattaa osoittautua nykyistä monimutkaisemmaksi ja edellyttää siksi huomattavasti nykyistä vahvempaa palveluneuvontaa ja ohjauksia sekä apua esimerkiksi henkilökohtaisen budjetin hallintaan. Vaikuttavuuden arvioinnin ja kustannusten karkaamisen riskin vuoksi on suositeltava, että valinnanvapaus toteutettaisiin vaiheittain tarvittaessa valuvikoja heti korjaten, jottei niistä muodostuisi virheellisiä käytäntöjä.

22.3.2017

Kiitos.

Valtuutettu Saarnio (vastauspuheenvuoro)

Valtuutettu Mäkimattila piti pitkän ja hyvin asiallisen puheenvuoron monessa mielessä, mutta se noudatti samaa linjaa kuin kaikki muutkin oikeastaan edellä. Puhutaan koko ajan terveydenhuollon järjestämisestä, kun puhutaan seteleistä, puhutaan hammashoidosta, mutta kuinka moni Sirpa Puhakan lisäksi täällä on puhunut todellakin sosiaalipuolesta? Sosiaalipuolen ongelmat ovat huomattavasti laajemmat kuin vain jokin vanhusten terveydenhoito tai keskoshoito ja jotkin muut perheitä koskevat asiat. Se on erittäin laaja osa-alue, ja minusta tämä on se seikka, joka tekee, että tämä laki on täysin epäkypsä toteutettavaksi näillä eväillä.

Valtuutettu Asko-Seljavaara (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja.

Tämä keskustelu on ollut erinomaisen ankaraa tätä lakiesitystä kohtaan. Se aika paljon johtuu siitä, että täällä ovat enemmän olleet äänessä opposition puolueiden kannattajat kuin me hallitusta edustavat henkilöt. Mutta kyllä meidänkin mielestämme tämä lakiesitys saattaa olla hyvä, jos se korjataan ja jos se tulee voimaan myöhemmin kuin 1.1.-19. Kyllä tässä jotain valopilkkaa on. Haluaisin kuitenkin tehdä ponsiesityksen, koska muussa tapauksessa, jos me emme nyt tee pontta tähän sivulle 20 kohtaan 160, että asukasyhdistykset ja me valtuutetut toivomme, että myös lähipalvelut säilyvät tässä kaupungissa, vaikka rakennetaan suuria hyvinvointikeskuksia. Tämä ponsi olisi erittäin tärkeää, että se hyväksyttäisiin. Se on järjestelmässä. Se kuuluu seuraavasti:

Hyväksyessään lausunnon valinnanvapauslainsäädännöksi valtuusto edellyttää, että suurten terveys- ja hyvinvointikeskusten lisäksi pyritään säilyttämään myös monipuoliset lähipalvelut.

Valtuutettu Hursti (vastauspuheenvuoro)

Kiitos, puheenjohtaja.

22.3.2017

Ei minulla kuin lyhykäisesti vain valtuutettu Saarniolle, että ehkä olitte syömässä sillä aikaa. Kyllä täällä sosiaalipuolesta on keskusteltu aika tarkkaan ja otettu kantaa siihen, myös meikäläinen.

Kiitos.

Valtuutettu Anttila (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja.

Toteaisin tähän valtuutettu Asko-Seljavaaran ponteen, että toivon, että sitä ei...

Sirpa, minä vastaan sinun puheenvuoroosi nyt.

Totean valtuutettu Asko-Seljavaaran ponteen, että tietyllä tavalla se ei kuulu valinnanvapauslainsäädännön piiriin, koska se selkeästi liittyy kuitenkin Helsingin sosiaali- ja terveyslautakunnan päätökseen oman palvelumallien ja -verkon uudistamisasiaan. Toivon, että tällaisella linjauksella ei oteta pitkään valmisteltuun periaatekannanottoon mitään kantaa.

Valtuutettu Abdulla (vastauspuheenvuoro)

Kiitos, puheenjohtaja ja hyvät valtuutetut.

Itse ymmärsin näin, että hyvinvointipalvelujen pitäisi myös lisäksi lähi-terveyskeskusten kanssa toimia. Onko se todella sitten kysymys, että meillä on nyt tällä hetkellä Helsingissä 24 terveyskeskusta, jotka ovat todella hyvin toimivia ja jotka ovat koko ajan täynnä. Ei ole siinäkään mitään turhia terveyskeskuksia meillä tällä hetkellä. Kysymys on, että hyvinvointipalvelut tarkoittavat, että ne uhkaavat meidän nykyisin toimivia terveyskeskuspalvelujamme esimerkiksi. Olisi kiva tietää.

Valtuutettu Skoglund

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Valtavan suurta, moniosaista uudistusta ollaan tekemässä. Vuodet ovat vierineet, ja täällä on ansiokkaasti avattu historiaa kuntauudistuksista, Paras-hankkeista ja muista lähtien. Nyt yhtäkkiä on valtava kiire. Ikään kuin aika pysähtyisi. Ikään kuin oltaisiin saamassa aikaan lopputulos.

22.3.2017

Uskokaa minua: parannettavaa riittää kyllä jatkossakin. Useinhan käy niin että kehittäjät ja ne, joilla on kulloinkin valta, kehittämisen kiimassa hyvää tarkoittaen luovat parasta mahdollista. Sitten ovat ne toiset, jotka siellä tien laidalla kriitikkojen kuorossa arvostelevat ja ovat tyytymättömiä. Kuitenkin parempi lopputulos saadaan näiden molempien tahojen vuoropuhelusta. Sitä vartenhan täällä tänä iltana ollaan keskustelussa.

Valinnanvapaus on saanut ihmeellisen hohteen. Se on saamassa oman lainsäädäntönsä, mutta se on saanut ihmeellisen hohteen yhtenä yksityiskohtana tässä sote-uudistuksessa. On synnytetty mielikuva, että tietoinen ja osaava valtakunnan kansalainen valitsee aktiivisesti ja valinnallaan kilpailuttaa ja kehittää koko markkinaa. Pakko kysyä esimerkiksi kiirettömässä sairaanhoidossa, valitsevatko alimpien tuloluokkien huonoimmin voivat miehet yhtään itään. Kapenevatko terveyserot? Jäävätkö eniten tarvitsevat ilman ja ne, joilla on paljon, heille enemmän annetaan, ja ne, joilla on vähän, eivät saa sitäkään vähää? Sairastavuus kasaantuu. Tästä on runsaasti tutkimustietoa. Jokainen meistä ei ole aktiivinen, itselleen parasta hakeva, emmekä me valitsijoina ole puhtaasti omien kykyjemme varassa. Meille on toisille enemmän rakenteita taustalla ja toisille vähemmän. Tämä on vakava kysymys ja yksi yksityiskohta.

Muita yksityiskohtia. Sosiaalipalveluitten integraatio vaatii yhteistyötä yli monien organisaatorajojen. Esimerkiksi lastensuojelun yhteistyö sosiaali- ja terveydenhuollon sisällä vaatii nytkin julkisten virkamiesten veloitteena paljon opettelua. Moniammatillisia tiimejä ei rakenneta hetkessä. Tiimityön kehittäminen on pitkä tie, muutamia esimerkkejä sanoakseni. Se mikä on ilahduttavaa, kiitän monista monista erinomaisista puheenvuoroista, joissa asiantuntevasti on nostettu tärkeitä yksityiskohtia. Muun muassa valtuutettujen Asko-Seljavaara, Vesikansa, Peltokorpi, Kivekäs, Soininvaara vain joitakin mainitakseni, ja puheenvuoroja liittyen lainsäädännön vaiheistukseen, aikatauluun, kapitaatorahoitukseen, yhtiöittämisriskihin sekä koulutus- ja tutkimusvelvoitteisiin.

Mutta palaankin perustehtävään eli siihen, miksi tänne pönttöön asti kiipesin. Me olemme ottamassa maan suurimman kaupungin eli pääkaupungin valtuustona kantaa lausuntoon, esitysluonnokseen valinnanvapauslainsäädännöksi. Kun äänestyksiä tulee ja siellä on paljon äänestettävää, sehän on meidän saumamme jättää jälkemme tähän. Pääministeri Sipilä eilen illalla ainakin lupasi kuuleviin korviinsa ottaa sitä, mitä täällä ja muualla on lausuttu ja lausutaan.

22.3.2017

Valtuutettu Kantola (vastauspuheenvuoro)

Puheenjohtaja.

Valtuutettu Skoglund otti hyvin esille valmiuden tehdä valintoja ja mitä ongelmia siinä on. Tämän illan keskustelussa on paljon ollut sitä, kuinka ihanaa on, että pääsee valitsemaan ja ihmiset siitä tykkäävät. Siihenhän me pyrimme, että mahdollisimman monella on kyky ja mahdollisuus valita elämässä erilaisia asioita, mutta kun kuitenkin totuus on se, että kaikki eivät siihen ole valmiita. Olin eilen kirkkohallituksen täysistunnossa. Siellä otettiin tähän samaan asiaan kantaa ja juuri pohdittiin tätä, että kun kokemukset ovat vähän kirkon puolella sellaiset, että sitten kun ihmisille tulee ongelmia sosiaalipalveluissa, hyvin moni kääntyy kirkon puoleen niissä kysymyksissä, kun ei tiedä, mitä tehdä ja mistä saa palveluja. Kysymys tästä, miten ihmisiä tuetaan näissä asioissa, on erittäin tärkeä ja olennainen.

Valtuutettu Pakarinen

Kiitos, puheenjohtaja.

Tavoitteena on tehokkaasti toimiva sote-järjestelmä, jossa jonotusaika lyhenee ja palvelujen laatu paranee. Valinnanvapaus on vain keino päästä tähän tavoitteeseen, ei sen enempää eikä vähempää. Kuntalaisen valinnanvapauden lisääminen sote-palveluissa on vahva kansainvälinen trendi, jossa muut pohjoismaat ovat jo pitkälti menneet eteenpäin. Ruotsissa noin 40 % valinnanvapausjärjestelmässä olevasta tuotannosta oli yksityistä, ja Ruotsissa noin 25 % väestöstä on käyttänyt valinnanvapautta esimerkiksi terveyskeskuksen valintaan 4 vuoden aikana. Kilpailu- ja kuluttajaviraston selvityksen mukaan Ruotsissa valinnanvapausuudistuksen jälkeen terveystuottajien määrä on lisääntynyt 55 %. Lisäys on etenkin tapahtunut yhtä terveyskeskusta ylläpitävien pk-yritysten joukossa. Voidaan arvioida, että Suomessa tulee syntyään useita tuhansia uusia terveys- ja sosiaalialan pk-yrityksiä valinnanvapauden piirissä oleviin palveluihin. Esitetystä muodostaan lakiluonnos lisää merkittävästi asiakkaiden valinnanvapautta nykyjärjestelmään verrattuna. Vaikka lakiluonnoksesta puuttuu vielä eräiltä osin säädösmateriaalia, voidaan sitä pitää kokonaisuudessaan oikean suuntaisena. Toki uudistuksessa on tiedostettava se, että sosiaali- ja terveysjärjestelmien integroinnista on vielä vähän kokemuksia maailmanlaajuisesti, ja mallia on oltava valmis korjaamaan nopeasti matkan varrella kustannusten hallitsemiseksi.

22.3.2017

Muutama pointti mallista: jotta sosiaali- ja terveysalan pk-yrityksillä olisi pääsy markkinalle, tulee palveluntuottajien hyväksymiskriteerien mahdollistaa verkostomainen toimintatapa, jossa useat pk-yritykset yhdessä muodostavat sote-keskuksen. Samoin palveluntuottajien korvausjärjestelmän tulee olla riittävän yksinkertainen ja tulonmuodostuksen kannalta ennustettava. Tämä puoltaisi kapitaatiomalliin perustuvaa korvausjärjestelmää. Ruotsissa etenkin pk-yritykset ovat olleet ongelmissa liian alhaisen korvaustason kanssa. Liian alhainen korvaustaso estää etenkin pk-yrityksiä aloittamasta toimintaa, koska niillä ei ole entuudestaan pääomapuskureita.

Kaiken kaikkiaan maakunnalla tulee olemaan erittäin merkittävä rooli palveluntarjoajien kriteerien ja sopimusehtojen määrittelyssä. Sopimusohjaus tulee olemaan maakunnan keskeinen väline tavoitellun sosiaali- ja terveystalouden integraation toteuttamisessa. Maakuntien pitääkin panostaa merkittävästi sopimusohjauskulttuurin kehittämiseen. Tässä kannattaa ottaa mallia yksityisen sektorin luomista hyvistä käytännöistä.

Kiitoksia.

Valtuutettu Malin (vastauspuheenvuoro)

Kiitos, puheenjohtaja.

On hyvä, että valtuutettu Pakarinen otti esiin sen, että on todella vähän kokemusta sosiaali- ja terveystalouden integroinnista. Olisin huomauttanut, että Ruotsin mallista puhuminen jatkuvasti on oikeasti todella ongelmallista, kun siinä ei ole sosiaalipalveluja mukana. Ne kokemukset, jotka sieltä on saatu, kattavat vain puolet näistä palveluista, joista me nyt tässä puhumme. Oikeasti esimerkiksi Lastensuojelun keskusliitto on todella arvioinut, että ensimmäinen kerta kun perhe tässä uudessa mallissa kohdataan kokonaisuutena, on lastensuojelussa. Olemmeko me todella sitä mieltä, että tämä on nyt integraation tavoitteen mukaista.

Valtuutettu Abdulla (vastauspuheenvuoro)

Puheenjohtaja.

Nimenomaan itsekin olen seurannut kauhuissani Ruotsin kehitystä. Vaikka sanotaan, että 25 % hoitolaatu on parantunut, he ovat sellaisia, joilla oli muutenkin elämänhallinta hyvä, ja osajia, joilla muutenkin pa-

22.3.2017

---

remmin elämä on ollut kunnossa. Pitäisi muistaa, että 70 % on sellaisia, jotka todella eivät pääse miksikään, joille on laitettu mustat listat ja joita aina pompotellaan edestakaisin. Lääkärit ovatkin huolissaan, kun he eivät tiedä, mihin nämä lähettää, koska monisairaiden ja moniongelmaisten potilaiden tilanne ei ole yhtään parantunut Ruotsissa. Ei kannata paljon hehkuttaa Ruotsin mallia, koska siellä ei ole myöskään sossua. Pitää sekin muistaa.

Valtuutettu Holopainen

Kiitos, puheenjohtaja. Arvoisat valtuutetut.

Täällä on tuotu esiin huoli siitä, että sosiaalipalveluita ei ole käsitelty tai niistä ei ole puhuttu riittävästi, mutta tietyllä tavalla mielestäni se on ymmärrettävää, koska huolen aihe enemmän kohdistuu mielestäni terveyspalveluihin. Sinne on vaikeampaa synnyttää kilpailua ja se vaatii tiettyä erityisosaamista, jossa eivät välttämättä pienet pärjää. Mutta jos haluttaisiin todella tämän mallin avulla parantaa ihmisten terveys- ja sosiaalipalveluita ja nämä todelliset tavoitteet eivät olisi hämärtyneet niin vahvasti, olisi syytä lähteä tosiaankin rauhallisesti liikkeelle ja kokeilla. Me emme todellakaan tiedä, miten uusi malli toimii, joten siinä ei kerralla kannata rysäyttää. On totta kai selvää, että tietynlaiset sosiaalipalvelut eivät sovi kilpailutukseen, mutta lähtisin kokeilemaan varovaisesti joitain sellaisia sosiaalipalveluita, jotka toimisivat myös nykyisessäkin mallissa ulkoistuksen piirissä. Ei varmastikaan lastensuojelu mutta esimerkiksi vanhustenhoito voisi olla tällainen, jossa kannattaisi testata, mikäli halutaan nyt tällä mallilla jollain tavalla edetä järkevästi. Vanhusten hoitoon on helppo tulla uusien yritysten toisin kuin terveysalan palveluiden piiriin. Se vaatii tiettyä erityisosaamista.

Valtuutettu Hursti (vastauspuheenvuoro)

Kiitos, puheenjohtaja.

Minä olen kyllä toista mieltä. Tarvitsee erityistä osaamista sosiaalipuolella. En vähättele yhtään terveyspuolen tarvittavaa osaamista, mutta kyllä se on niin aina ollut, että sote-puoli on jäänyt aina terveyspuolen jalkoihin ja tulee tässäkin tapauksessa jäämään, vaikka meillä 2011 voimaan tulleen terveydenhuoltolain mukaan kuntien on järjestettävä tarpeellinen päihdetyö, johon kuuluu terveydenhuoltolain 28. §:n mukaan terveydenhuollon palveluihin sisältyvä ohjaus, neuvonta sekä päihteiden aiheuttamien sairauksien tutkimus, hoito ja kuntopalvelut. Jos ei näitä asioita oteta vakavasti ja jos ei siellä ole ammattilaisia, se

22.3.2017

---

tulee myös näkymään mielenterveyspuolella ja lisääntyvissä laitoshoitokustannuksissa.

Valtuutettu Vuorjoki (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja.

Toisin kuin valtuutettu Holopainen, minä olen enemmän huolissani siitä, miten sosiaalipalveluille käy tässä uudistuksessa kuin miten terveyspalveluille käy sen takia, että sosiaalityö luonteeltaan on jotenkin monimutkaisempaa. Siihen olennaisena osana kuuluu yhteisöihin ja yhteiskuntaan vaikuttaminen sen sijasta, että sitä työtä tehtäisiin pelkästään yksittäisten ihmisten kanssa. Sosiaalityön vaikutuksia ja tuloksia on monessa kohdassa paljon vaikeampi arvioida kuin ihan lääketieteellisten toimenpiteitten. Sen takia pelkään, että tässä valinnanvapauden kautta pakotetaan sosiaalityötä sellaisten mittarien ja määritelmien alle, jotka kapeuttavat sen työn luonnetta.

Valtuutettu Malin (vastauspuheenvuoro)

Kiitos, puheenjohtaja. Kiitos, valtuutettu Vuorjoki, hyvästä puheenvuorosta.

Tämä todella on erittäin huolestuttavaa nimenomaan sosiaalipalveluiden kannalta ja miksei todella myös terveyspalveluiden kannalta. Se, millä lailla tämä näkyy esimerkiksi lastensuojelu- tai ihan yhtä lailla vanhuspalveluissa, on se, että palveluntuottajilla on intressi luvata, että he osaavat hoitaa kaikenlaista ja pystyvät tekemään monia juttuja, tulee uusia toimijoita kentälle ja maakunnan toimijoilla voi olla oikeasti hirveän vaikea tietää, mitä nämä palvelut oikeasti pystyvät tarjoamaan ja mitä ne siellä oikeasti osaavat. Yhteistyö myös voi tällaisissa tilanteissa vaarantua aika pahasti. Mielestäni esimerkiksi yksi aika hyvä esimerkki siitä, miten sosiaalipuolen voi käydä kilpailutuksissa, oli tämä äskettäinen psykoterapeuttien kilpailutus, jossa sosiaalipuoli tipahti kokonaan pois palveluntarjoajista.

Valtuutettu Puhakka (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Oli hämmentävää kuunnella valtuutettu Holopaisen puheenvuoroa, jossa ikään kuin vanhusten hoivalla voisi harjoitella yksityisellä puolella.

22.3.2017

Kyllähän tässä koko valinnanvapauskeskustelussa ja sote-uudistuksessa nimenomaan sosiaalipalvelut ovat jääneet sivuun. Täällä on käytetty monta hyvää puheenvuoroa tänä iltana ja muistutettu siitä, että nimenomaan sosiaalipalvelut ovat todella vaikeasti hallittavissa tässä mallissa, jota nyt yritetään viedä läpi ja joka toivottavasti kaatuu. Koska siellä ei todellakaan esimerkiksi sosiaali- ja terveyspalvelujen integroiminen, että saataisiin potilaan tai asiakkaan kannalta samaan hoitoketjuun nämä palvelut, ei tule toimimaan tässä mallissa. Siinä erityisen heikoilla ovat sosiaalipalvelut. Tutkijat ovat todenneet, että siellä tarvittaisiin armeija neuvomaan, että ihmiset voisivat käyttää palveluja ja valinnanvapauttaan.

Valtuutettu Vepsä (vastauspuheenvuoro)

Olen samaa mieltä. Huolestuin kovasti valtuutettu Holopaisen lausunnosta. Tässäkö näkyy ikäihmisten arvostus? Tätäkö mieltä ollaan? Päinvastoin ikäihmiset ja vanhukset ovat heikoimmassa asemassa eivätkä osaa todellakaan valita. Tarvitaan ohjausta ja neuvontaa. Mielestäni etenkin muistisairaiden ikäihmisten hoito vaatii vankkaa ammatillista osaamista. Sitä eivät postinkantajat ja vartijat voi tehdä. Minusta oli käsittämätön kommentti todella, että he olisivat jotain koekaniineja, jotka ulkoistettaisiin. Paljon on omaishoitajilta ja muilta tullut viestiä, että yksityisissä ja isoissa palveluntuottajaketjuissa niitä ei valvota riittävästi.

Kiitos.

Valtuutettu Holopainen (vastauspuheenvuoro)

Kiitos, puheenjohtaja.

Varmaan toin ensimmäisessä puheenvuorossani hyvin selväksi, että en näe tässä valinnanvapauslainsäädäntömallissa kovin paljon hyvää. Mielestäni sitä ei pitäisi toteuttaa, kuten useimmat asiantuntijat ovat tuoneet esiin. Mutta toin esiin tässä puheenvuorossani nyt sen, että mitä helpompi alalle on tulla, sitä todennäköisemmin sinne syntyy kilpailua. On tiettyjä palveluita, yleensä ei välttämättä terveyspalveluita, ainakaan monimutkaisia, jonne olisi kovin helppo tulla. Meillä on sitä paitsi pula lääkäreistä. Tämä tuottaa riskin erityisesti mielestäni terveyspalveluissa, että sinne ei synny todellista kilpailua ja nämä isot firmat ostavat tekijät markkinoilta. En tuonut esiin, että koko sosiaalihuoltoa tai sosiaalipalveluita pitäisi jollain tavalla yksityistää, mutta on varmaan tiettyjä palveluita, joissa voidaan kokeilla jollain toisella mallilla

22.3.2017

---

kuin nykyisellä esitetyllä valinnanvapausmallilla sitä, että siellä olisi järjestöjä ja muita toimijoita. Mielestäni esimerkiksi vanhusten palveluolosuhteissa, olivat ne sitten isojen terveys- ja sosiaalialan yritysten tai kaupungin järjestäminä, olisi paljon parannettavaa, että saisimme vanhuk- sille toiminnallisempaa ja inhimillisempää arkea. Mutta se ei tosiaan- kaan tällä valinnanvapauslainsäädäntömallilla ratkea.

Valtuutettu Urho

Puheenjohtaja ja hyvät valtuutetut.

Elän varmaan jossain toisessa valtuustossa kuin Helsingin valtuustos- sa. Meidän sosiaalivirastomme palveluista noin kolmannes on kilpailu- tettu, ja siellä on mukana sekä järjestöjä että yksityisiä. Näin sekä vanhusten palveluasumisessa, muistisairaiden palveluasumisessa että lastensuojelussa. Se siitä pelosta. Toinen Pohjois-Irlanti on esimerkki sosiaalitoimen ja terveystoimen integraatiosta. Myös heillä on yhtenäi- set potilas- tai asiakastietojärjestelmät.

Otin tämän puheenvuoron varsinaisesti, kun tähän lausuntoon on lisät- ty sivulauseena periaatepäätös siitä, että keskitetään isoihin, monialais- ten osaajien tiimeihin suuriin terveyskeskuksiin. En olisi mitenkään luo- pumassa suuressa kaupungissa myöskään ison asukasmäärän alueel- lisista terveyspalveluista. Se ei tule olemaan ratkaisu, että metro vie kaikki lasten terveydenhuoltoon tarvitsevat yhteen suuren keskuksen. Kolmas asia valinnanvapaudesta: Espoossa oli pitkät jonot terveys- asemille. Ne olivat useita viikkoja, monta kymmentä päivää. Kaksi ter- veysasemaa kilpailutettiin yksityiselle toimijalle ja samoja malleja ryh- dyttiin ottamaan käyttöön myös kaupungin terveysasemilla. Vapaasta hakeutumisesta yksityisille ja paremmin toimiville kaupungin terveys- asemille johtuen ainakaan jonoja ei ole, eivätkä erikoissairaanhoidon merkittävästi ole lisääntyneet lähetteet. Kyllä tällainen sparraus ja mal- lin ottaminen ottavat yksityisten ja julkisten rinnakkaisten palvelujen osalta.

Valtuutettu Ebeling

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät kaupunginvaltuutetut.

Sosiaali- ja terveyshuollon keskeisin tehtävä on se, että ihmiset saavat tarvitsemansa palvelut. Nyt edessämme on niin suuri muutos, että eri- tyistä huomiota tulee kiinnittää uuden järjestelmän pystyyn saamiseen. Samalla on pidettävä huolta, etteivät siirtymäkautena ihmisten palvelu-

22.3.2017

---

jen saatavuus ja taso vaarannu. Siksi siirtymäkauden ajaksi tulee varata riittävät taloudelliset lisäresurssit, jotta käytettävissä on riittävästi resursseja mahdollisten ongelmien ilmetessä. Uudistuksen aikana on olennaisinta saada uusi järjestelmä mahdollisimman nopeasti toimimaan hyvin. Mielestäni valinnanvapauden kanssa olisi viisasta odottaa siihen asti, että uusi järjestelmä on ensin saatu toimimaan. Ymmärrän, että tämä voi terveystalouden kannalta olla epätoivottavaa, koska julkisen terveydenhuollon ollessa vaikeassa muutostilassa voi olla helpointa vallata markkinoita. Pidän kuitenkin julkista terveydenhuoltoa arvossa ja ihmisten hoitamista markkinavapautta tärkeämpänä.

Kiitos.

Valtuutettu Abdulla

Puheenjohtaja, kiitos. Hyvät valtuutetut.

Tämä vapaa valinta minulla oli niin paljon ristiriitaa ihan alusta lähtien. Mielestäni Helsinki voi nyt isona kaupunkina tuottaa omaa terveys- ja sote-palvelua ihan oikeasti, koska on yli puoli miljoonaa ihmistä täällä. Me emme asu noin 20 000 tai alle 10 000 pienessä kaupungissa. Me olemme tosi iso kaupunki, joka on todella moninainen ja monenlaisten ihmisten kaupunki. Erilaisissa haasteissa olevat ihmisetkin asuvat täällä. Mutta kun ei ole saatu, nyt ollaan esittämässä tässä meille vapaavalintalausuntoa. Miksi alun perin minulla oli tähän vapaaseen valintaan ristiriitaisia ajatuksia? Meillä on niin paljon lakisäätteisiä ja lakeja, jotka ovat todella ratkaisematta vielä, kuten vammaispalvelulaki, vanhustenpalvelulaki, mielenterveys- ja päihdepalvelulaki. Niitä kaikkia ei ole vielä ratkaistu. Emme tiedä, mihin ne kaikki loppujen lopuksi tulevat joutumaan. Näitä on tärkeää ensin ratkaista mielestäni tässä vapaan valinnan mukana.

Minä en itse henkilökohtaisesti haluaisi joutua koekaniiniksi. Ei kukaan muukaan varmaan halua. Halutaan oikeasti systeemi, joka toimii ja joka ei ole samanlainen, kun nyt siirrettiin toimeentulotuki Kelalle, niin paljon ongelmia on esiintynyt. Me tiedämme, että samanlaista emme halua varmasti. Kukaan meistä ei ole valmis siihen.

Kun täällä tullaan, Helsingissä on myös maahanmuuttajia, jotka todella ovat suuri osa tässä kaupungissa. Pääkaupunkiseudulla nimenmaan paljon on maahanmuuttajia, joilla on monenlaisia eri kieliä. Me emme tiedä, miten heidän palvelunsa ja heidän kielellinen tapahtumansa täällä edistyy. Suuri huoleni on myös yhtiöittämisestä. En tiedä näitä yhtiöitä, miten he puuhaavat, kun yhtiöiden päätehtävä on tuottaa voittoa.

22.3.2017

Me emme tiedä heidän sisällään. Meillä on hyviä esimerkkejä tässä kaupungissa jo, ja sitä me emme kaipaa, että sote ja terveystalvet yhtiötetään, joka voisi mennä vaikka konkurssiin. Me emme halua sellaista.

Kiitos.

Valtuutettu Asko-Seljavaara

Arvoisa puheenjohtaja.

Kun pontta ei saanut tehdä ja olen lisännyt kohtaan 160 sivu 20 muutaman sanan, ja se on vastaehdotus. Siihen, joka jatkuu monipuolisiin palvelukeskuksiin mutta myös lähipalvelut säilytetään. Se on asukkaiden halu.

Valtuutettu Anttila

Arvoisa puheenjohtaja.

Valtuutettu Hakanen esitti täällä valinnanvapauslain hylkäämistä, ja sosiaalidemokraatit ovat sekä lautakunnassa että kaupunginhallituksessa olleet vähän samoilla linjoilla niin että me olemme tehneet sinne ehdotuksen, joka on kylläkin pohjassa, että lakiehdotus ei ota huomioon lakiin liittyvien riskien todellisuutta niin kuin on totta, minkä vuoksi lakiehdotusta ei pidä viedä eteenpäin näiltä pohjilta. Lakiesitys on keskenäinen, mutta suurin puute on valinnanvapauden laaja-alaisten ja syvälisten vaikutusarviointien puuttuminen. Näin tärkeässä palvelujen uudelleenorganisointiin johtavassa asiassa, jossa ovat mukana merkittävät taloudelliset seuraukset, valmistelun puutteellisuutta voi pitää erittäin vakavana virheenä. Ehdotamme, että palvelujen valinnanvapautta pitää kehittää nykyisen voimassa olevan lainsäädännön ja kuntien omien käytäntöjen pohjalta. Tällä tavalla toivon, että Yrjö Hakanen voisi vähän omaa ehdotustaan muokata niin että tähän lausuntoon tulisi, että Helsinki voisi esittää, että tämä valinnanvapauslainsäädäntö on tällä tavalla keskeneräinen ja me emme sitä kannata, joten me voimme esittää sen hylkäämistä. Jos Yrjö sitä muokkaa, voisin sitä kannattaa. Sen takia näiltä pohjilta, mitä äsken totesin.

Valtuutettu Hakanen

Arvoisa puheenjohtaja.

22.3.2017

Todellakin tässä kokouksen aikana on ollut mahdollisuus kuulla sekä täältä että muulla tavalla mielipiteitä. Tähän lakipakettiinhan liittyy valtavasti asioita, ja varmaan tämä Maija Anttilan mainitsema peruskysymys on nyt tärkeä ottaa asiaksi sinänsä. Olen täällä tehnyt Nina Hurun kannattamana alkuillasta laajemman ehdotuksen, jossa on myös vastattu näihin ministeriön asettamiin kysymyksiin, mutta olen nyt järjestelmään tehnyt, korjannut ehdotustani ja jakanut sen kahdeksi eri asiaksi. Siellä on lyhyt esitys, jossa esitetään, että Helsingin kaupunki esittää valinnanvapauslain hylkäämistä. Perustellaan se hyvin lyhyesti sillä, että kysymys on ihmisten perusoikeuksista ja myös siitä, että vaikutusarvioissa esitetyt riskit pitää ottaa vakavasti ja että ne tavoitteet, joita sote-palvelujen uudistamiselle on asetettu ja niiden kehittämiseksi ja eriarvoisuuden vähentämiseksi, ovat edelleenkin niitä linjauksia, joita varten tarvitaan toimenpiteitä.

Tämä on erillisenä esityksenä. Sitten olen tehnyt toisen, korjatun esityksen, jossa on vain tämä vastausosa ministeriön esittämiin kysymyksiin pienin sinne loppupäähän tulleen muutoksin, mutta itse kysymykset on vastattu samalla tavalla kuin alkuperäisessä esityksessä. Teen tämän uuden, korjatun, 2 osaan jaetun ehdotuksen sen takia, että toivon tietysti, että valtuusto voi tähän Maija Anttilan mainitsemaan peruskysymykseen ottaa selkeästi kantaa ilman että jokaisen tarvitsee välttämättä ottaa kantaa kaikkiin niihin yksityiskohtiin, joita näissä kysymysvastauksissa käsittelemme tarkemmin.

Valtuutettu Finne-Elonen

Tack, ordförande. Hyvät valtuutetut.

40 vuotta terveyskeskuslääkärinä toimineena kannatan edelleenkin pysyviä potilas-lääkärisuhteita. Ne ovat tärkeitä pitkäaikaissairaiden hoidon kohdalla samoin kuin lasten ja äitiysneuvoloissa. Ne korostuvat mielenterveys- ja päihdehuollon asiakkaiden kohdalla. Terveystason perustason tulee pitää näistä huolta ja tarvittaessa tehdä kotikäyntejä hoidon tarpeen arvioimiseksi. Onko yksityisellä puolella tähän valmiuksia? Tuleeko yksityissektorille valmiuksia tahdonvastaiseen hoitoon lähettämiseksi?

Toinen kysymys on toteuttaa valinnanvapaus. Tuleeko se toteutettua esimerkiksi Kittilässä asuvalle henkilölle, joka haluaa erikoislääkärin hoitoon Helsinkiin? Kuka maksaa matkat? Kysynkin apulaiskaupunginjohtaja Panhelaiselta, onko lakiesityksessä kirjausta, miten matkakus-

22.3.2017

---

tannukset korvataan tällaisessa tapauksessa, että eri puolille Suomea voi valita hoitopaikan.

Valtuutettu Ikävalko

Kiitos, puheenjohtaja.

Ihan lyhyesti ja nopeasti olisin halunnut kommentoida muutamaa puheenvuoroa, jossa todettiin, että sosiaalipalveluista ei ole puhuttu tarpeeksi ja että sosiaalipalveluita ei arvosteta tarpeeksi. Minusta Mari Holopainen puhui hyvin asiallisesti tästä aiheesta, ja itsekin sivusin omassa puheenvuorossani, kun kerroin, miten Tampereella Tampereen konttori on nimenomaan vanhuspalveluissa pystynyt ohjaamaan erilaisia vanhuksia parempien palveluiden ja vaikuttavuuden piiriin. Samalla tavalla THL:ssä pohditaan tällä hetkellä sosiaalipalveluiden vaikuttavuutta, ja jollei vaikuttavuutta oikeasti saada tehtyä näkyväksi, ala ei mene eteenpäin.

Kiitos.

Valtuutettu Abdulla (vastauspuheenvuoro)

Täällä oli myös sellaisia puheenvuoroja, kun istuin täällä, että tullaan neuvontaan. Tuleeko sellaisia terveyskeskuksia, jossa esimerkiksi vain neuvotaan? Ihan oikeasti jos vuotavasta nenästä tai silmistä niin kuin tänäänkin minulla oli, että kävin Malmin terveyskeskuksessa ja kuuluu kiitos heille. Sellaisessa tilanteessa en olisi kaivannut pelkkää neuvoa, vaan heti toimintaa tarvitaan ihan oikeasti.

Valtuutettu Urho

Kannatan Sirpa Askon tekemään ehdotusta. Tosin tarkoitan, että lähipalveluita tarvitaan. Vaikka digitaalisuus kuinka tulisi, kaupunki ei voi keskittää pelkästään suuriin yksikköihin toimintaansa. Kannatan Sirpa Asko-Seljavaaran tekemää vastaesitystä.

Valtuutettu Hursti

Kiitos, puheenjohtaja.

22.3.2017

Tässä jo kerettiin kannattamaan valtuutettu Hakasen puolitettuja vastaehdotuksia. Kannatan niitä ja samoin valtuutettu Vuorjoen vastaehdotuksia 1 ja 6 sekä Sirpa Asko-Seljavaaran jälkimmäistä vastaehdotusta.

Valtuutettu Anttila

Arvoisa puheenjohtaja.

On hyvä, että Yrjö Hakanen nyt täsmensi vastaehdotustaan. Totean, että se, minkä äsken luin, on tässä esittelytekstissä 175–176 kohdat. Sote-lautakunnassa tämä perusteluosa, johon vetoan nyt Yrjö Hakasen vastaehdotuksen perusteena, meni lautakunnassa läpi 9–3, yksi tyhjä, ja meni myös kaupunginhallituksessa läpi. Siinä mielessä, jos tämä viesti menee nyt valtioneuvostolle tällaisenaan, miten kriittinen kanta Helsingin kaupungilla on tähän valinnanvapauslainsäädännön valmisteluun, uskon, että sillä on varmaan merkitystä. Sikäli kuin viesti on riittävän voimakas, se on tässä jo valmiissa esityksessä ja jos nyt valtuusto vielä tämän vahvistaa, aika paljon saa kyllä Sipilän hallitus pohtia, miten sen yli pääsee.

HELSINGIN KAUPUNGINVALTUUSTO
HELSINGFORS STADSFULLMÄKTIGE

Tuuli Kousa
puheenjohtaja
ordförande

Antti Peltonen
hallintopäällikkö
förvaltningschef

Pöytäkirja tarkastettu ja hyväksytty:
Protokollet justerat och godkänt:

Harri Lindell
kaupunginvaltuutettu
stadsfullmäktigeledamot

Jan Oker-Blom
kaupunginvaltuutettu
stadsfullmäktigeledamot